

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı
16 Nisan 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

- 1.- Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün (DHMI) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri
- 2.- Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğünün (MKE) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri
- 3.- Askeri Fabrika ve Tersane İşletme Anonim Şirketinin (ASFAT) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

III.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Meclis Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'le ilgili aldıkları üzücü habere, temenni dileklerini ileten herkese teşekkür ettiklerine ve İstanbul'a gidecekleri için bugünkü ve yarınki toplantıya iştirak edemeyeceklerine ilişkin açıklaması

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

- 1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, TBMM Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'e geçmiş olsun dileklerini ilettiğine ilişkin açıklaması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU
-----0-----
3'üncü Toplantı
16 Nisan 2025 Çarşamba
-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu saat 14.35'te açıldı.

Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün (DHMİ) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesapları görüşmeleri tamamlanarak ibra edildi.

Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğünün (MKE) 1/1/2021-2/7/2021 hesap dönemine ait bilanço ve netice hesapları görüşmeleri tamamlanarak ibra edildi, 3/7/2021-31/12/2021 dönemi ile 2022 hesap dönemine ait bilanço ve netice hesapları genel görüşmeye sunuldu.

Askeri Fabrika ve Tersane İşletme Anonim Şirketinin (ASFAT) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesapları genel görüşmeye sunuldu.

Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez, Meclis Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'le ilgili aldıkları üzücü habere, temenni dileklerini ileten herkese teşekkür ettiklerine ve İstanbul'a gidecekleri için bugünkü ve yarınki toplantıya iştirak edemeyeceklerine ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon Başkanı Mustafa Savaş, TBMM Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'e geçmiş olsun dileklerini ilettiğine ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü ile Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Taşımacılık Anonim Şirketinin, Teknik Mühendislik ve Müşavirlik Anonim Şirketinin ve Türkiye Raylı Sistem Araçları Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarını görüşmek için 17 Nisan 2025 Perşembe günü saat 11.00'de toplanmak üzere toplantıya 19.40'ta son verildi.

16 Nisan 2025 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.35
BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)
BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel COŞKUNYÜREK (Bolu)
SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)
KÂTİP: Durmuş Ali KESKİNKILIÇ (Karabük)
----- 0 -----

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

28'inci Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılı'nın 3'üncü Birleşimini açıyorum.

II.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nün (DHMİ) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bugünkü gündemimizde Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü, Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi ile Askeri Fabrika ve Tersane İşletme Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yıllarının bilanço ve netice hesapları yer almaktadır.

Toplantımıza Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğüyle başlıyoruz.

Genel Müdürümüzden başlamak üzere toplantımıza katılan kurum ve Sayıştay temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sunumunu yapması için sözü Sayın Genel Müdürümüze veriyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm...

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Başkanım, bir söz hakkı talebimiz var, rica etsek başlamadan önce söz verseniz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bir başlasın, ondan sonra Sayın Vekilim, olur mu?

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Ya, şöyle; dün akşamki hadiseden kaynaklı bir söz talebi verseniz çok iyi olur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Meclis Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'le ilgili aldıkları üzücü habere, temenni dileklerini ileten herkese teşekkür ettiklerine ve İstanbul'a gidecekleri için bugünkü ve yarınki toplantıya iştirak edemeyeceklerine ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Çok teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

Değerli Başkan, değerli Komisyon üyeleri, kurumların değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biliyorsunuz, dün akşam Meclis Başkan Vekilimiz, İstanbul Milletvekilimiz Sayın Sırrı Süreyya Önder'le ilgili üzücü bir haber aldık. Biliyorsunuz, bundan kaynaklı tüm Türkiye halkları, Meclis çatısı altında bulunan herkes bu hadiseden dolayı üzüntülerini de belirttiler. Dün akşam itibarıyla de bizim hem Eş Genel Başkanlarımız hem Grup Başkan Vekillerimiz ve birçok milletvekili arkadaşımız İstanbul'a gittiler. Gerekli açıklamalar zaten yapıldı. Biz de bundan ötürü, hem Komisyona dâhil olduğumuz için, bir üyesi olduğumuz için de bu temenni dileklerini ileten herkese ayrıca çok teşekkür ediyoruz.

Grup Başkan Vekillerinin, Meclis Başkanlığının talebi doğrultusunda, iki gün hem çarşamba hem perşembe günü Meclis Genel Kurulunun kapandığına ilişkin bugün gerekli açıklama da yapıldı. Biz de İstanbul'a gideceğimizden kaynaklı bugünkü toplantıya da yarınki toplantıya da iştiraklerimizi maalesef iptal edeceğiz, ondan dolayı ayrılmak zorunda kalıyoruz, müsaadenizi isteyeceğiz.

Şimdiden tüm arkadaşlarımıza başarılar diliyoruz, kolay gelsin.

Çok sağ olun, teşekkürler.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, TBMM Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'e geçmiş olsun dileklerini ilettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Geçmiş olsun.

Ben de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Sırrı Süreyya Önder'e geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum, acil şifalar diliyorum.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Sağ olun, teşekkürler.

II.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A) Görüşmeler (Devam)

1.- Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nün (DHMİ) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri (Devam)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRÜ ENES ÇAKMAK - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Konuşmama başlamadan önce ben de geçmiş olsun dileklerimi iletecektim; Sayın Sırrı Süreyya Önder'e kurumumuz adına acil şifalar diliyorum.

Sayın Başkan, KİT Komisyonunun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının değerli temsilcileri; kuruluşumuzun 2021-2022 yılları faaliyetlerine ilişkin olarak Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanan rapora ilişkin sunuma geçmeden önce kuruluşumuz ve şahsım adına hepinize saygılarımı sunuyorum.

Yüksek müsaadelerinizle sunumumuzu beş ana başlık altında ifade etmeye çalışmak istiyorum. DHMİ'mizin, Devlet Hava Meydanları İşletmemizin statüsüyle başlamak istiyorum. 1933 yılından bu yana değişik isim ve statülerde kuruluşumuz 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname çerçevesinde 1984 yılından itibaren faaliyetlerine kamu iktisadi teşebbüsü olarak devam etmektedir. Ana faaliyet alanımız hava limanları işletmesi ve Türk hava sahasındaki hava trafiğinin düzenlenmesi ve kontrolü görevi kuruluşumuzca yerine getirilmektedir.

Teşkilat şemamız: Yönetim Kurulu Başkanımız, genel müdür yardımcılarımız, hukuk müşavirliğimiz olmak üzere 16 tane daire başkanlığından oluşmaktadır. 12 tane Havalimanı Başmüdürlüğümüz, Türkiye Hava Trafik Kontrol Merkezi Başmüdürlüğü, 1 Hava Seyrüsefer Müdürlüğü olmak üzere 40 Havalimanı Müdürlüğünden oluşmaktadır.

İstihdama katkımız: Sözleşmeli personelimiz 11.538; hizmet alım personeli 8.121; kadrolu personelimiz 364 olmak üzere toplamda 20 binin üzerinde çalışana istihdam sağlamaktayız.

Sivil hava trafiğine açık hava limanlarımız: Sivil hava trafiğine açık 58 tane havalimanımız mevcuttur. Bunların 50 tanesi Devlet Hava Meydanları tarafından işletilmektedir. 6 havalimanı ise DHMİ kontrol ve denetimindedir. Ayrıca, Savunma Sanayii Başkanlığı HEAŞ tarafından işletilen Sabiha Gökçen Havalimanı'nın trafik kontrol hizmeti ve Eskişehir Hasan Polatkan Havalimanı'nın hava trafik kontrol ve elektronik hizmetleri tarafımızdan yürütülmektedir.

Hava seyrüsefer hizmetlerimiz: Kuruluşumuzca yaklaşık 1 milyon kilometrekarelik hava sahamızda uçuşların emniyetli ve düzenli bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamaya yönelik hava seyrüsefer hizmetleri yerine getirilmektedir. Söz konusu hizmetler 31'i radar sistemi olmak üzere toplam 426 adet hava seyrüsefer yardımcı sistemiyle yirmi dört saat kesintisiz olarak hizmet vermekteyiz.

Bölgesel Hava Seyrüsefer Emniyeti Koordinasyon Platformumuz SOCEA: Türkiye ve Azerbaycan'ın kurucu üyesi olduğu Avrupa ve Asya hava seyrüsefer hizmet sağlayıcıları için Bölgesel Hava Seyrüsefer Emniyeti İş Birliği Platformu SOCEA projesi 18 Ağustos 2023'te imzalanan protokolle resmî olarak hayata geçirilmiştir. SOCEA, 21 Aralık 2023'te Özbekistan'ın, 2024 yılında Kırgızistan, Tacikistan ve Kazakistan'ın da dâhil olmasıyla büyümeye devam ederek, güvenli ve daha verimli bir hava sahası hedefinin kapsayıcılığı artmıştır.

Uluslararası havalimanı karbon akreditasyonu sertifikasına sahip havalimanı sayısı 50'ye yükselmiştir. Karbon akreditasyonuna sahip olan dünyada birkaç ülkeden biriyiz, biz bununla gurur duyuyoruz. Yolcu ve çevre dostu 50 havalimanımız, Uluslararası Hava Limanları Konseyi ACI tarafından yürütülen Havalimanı Karbon Akreditasyonu Programı kapsamında sertifika almaya hak kazanmıştır. Bu yıl itibarıyla Genel Müdürlüğümüzce ACI'nın Yönetim Kurulu üyesi olarak biz de orada yer almış bulunmaktayız. Bu, ilk defa olmuş bir şey, ülkemiz için çok önemliydi, bunu da zatiâtilerinize arz etmek istedim.

Kuruluşumuzun kalite faaliyetleri 4 Ekim 2022 tarihinde TS EN ISO 9001: 2015 Kalite Yönetim Sistemi belgesi almıştır. Yılda 1 kez merkez ve havalimanlarında tetkikler gerçekleştirmeye devam ediyoruz.

2023-2024 yılları yolcu ve uçak trafiği kıyaslamasına geçmek istiyorum müsaadelerinizle. 2024 yılında yolcu trafiğimiz yüzde 7,5 artışla 230 milyon 224 bin 611'e çıkmıştır. Uçak trafiğimiz ise yüzde 5,5 artışla 2 milyon 290 bin 581'e ulaşmıştır.

Ülkemizin yolcu bazında Avrupa ve dünya sıralaması: Ülkemiz Avrupa ve dünya havalimanları toplam trafiği sıralamasında Avrupa ülkeleri arasında 2019 yılında 5'inci sıradayken 2023 yılında 3'üncü sıraya; 2019 yılında dünyada 10'uncu sırada iken 2023 yılı itibarıyla 7'nci sıraya ulaşmıştır.

Ülkemizin yolcu sayısında gelecek projeksiyonu: Ülkemizin yolcu trafiği bazında orta vadeli hedefi 2027 yılında 250 milyon, 2033 yılında ise 300 milyonu geçerek Avrupa'da 1'inci, dünyada da 4'üncü sıraya geçmesini planlıyoruz.

Yine, yüksek müsaadelerinizle, İstanbul Havalimanı'mızla başlamak istiyorum. 29 Ekim 2018'de 1'inci etap 1'inci fazın açılışı gerçekleştirilen İstanbul Havalimanı'na taşınma süreci 7 Nisan 2019'da tamamlanmıştır. 14 Haziran 2020 tarihinde 3'üncü pist hizmete verilmiş olup 3 Ağustos 2023 tarihinde ise 2'nci etap faz 2/a'nın yer teslimi yapılarak yatırım dönemi başlamıştır. Havalimanının tüm etapları tamamlandığında yıllık yaklaşık 200 milyon yolcu kapasiteli terminal binaları, 6 adet pist ve yaklaşık 6,5 milyon metrekare büyüklüğünde apron, sosyal tesisler ve diğer müteimmimler hizmete girmiş olacaktır.

İstanbul Havalimanı yolcu bazında Avrupa'da 2'nci, dünyada 7'nci sırada, uçak trafiği bazında ise Avrupa'da 1'inci, dünyada ise 8'inci sırada yer almıştır.

Bu arada, yine, yüksek müsaadelerinizle bir şey arz etmek istiyorum. Yarın, biz, Allah nasip ederse, dünyada 2'nci, Avrupa'da 1'inci, hepimiz için gurur kaynağı olan bir operasyonu -hepinizi de buradan davet etmek isterim, şerefimiz artar, çok mutlu oluruz- ilk defa bağımsız, üçlü, paralel pist operasyonunu yapıyoruz. Bu ne demek? 3 tane uçağımızı aynı anda indirip kaldırabileceğiz. Bunu hepinize arz etmek istedim. Bu çok önemli bir şeyi bizim için, ülkemiz için çok önemli, çok özel, çok güzel bir şey. Herkesi bekleriz, seyredermeniz, katkıda bulunursanız da çok seviniriz. Arz ederim.

Müsaadelerinizle, devam edeyim.

Antalya Havalimanı kapasite artırımımız: Antalya Havalimanı'nın kapasite artırımına ilişkin ilk otuz altı aylık dönemde gerçekleştirilen yatırımların geçici kabulü 12 Aralık 2024 tarihinde onaylanmış olup bilindiği üzere 12 Nisan 2025 tarihinde açılışı gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında yaklaşık 765,3 milyon euro yatırım gerçekleştirilecek olup 7 milyar 250 milyon euro, artı KDV kira geliri elde edilecektir. Proje kapsamında yatırımlar tamamlandığında havalimanı kapasitesinin 35 milyondan 82 milyon yolcu/yıla ulaşması beklenmektedir. Yine, malumlarınız üzere, biz geçen hafta cumartesi günü, Cumhurbaşkanımızın katılımlarıyla, yeni terminal binalarımızın ve müteimmimlerin açılışlarını da yapmış olduk, çok da güzel bir meydan oldu; bunu da

arz etmek istedim. Antalya Havalimanı yolcu bazında Avrupa'da 13'üncü sırada, dünyada 60'ıncı sırada yer almaktadır, uçuş trafiği bazında Avrupa'da 19'uncu, dünyada ise 94'üncü sırada yer almaktadır.

Esenboğa Havalimanı kapasite artırımı: Esenboğa Havalimanı kapasite artırımı işine ait 1'inci etap, 1'inci faz yirmi dört aylık kısmi geçici kabul süreci devam etmektedir. Proje kapsamında yaklaşık 297,5 milyon euro yatırım gerçekleştirilecek olup yirmi beş yıllık işletme süresi karşılığı 475 milyon euro artı KDV kira geliri elde edilecektir. Projenin kapsamındaki yatırımlar tamamlandığında havalimanı kapasitesinin 20 milyondan 30 milyon yolcu/yıla ulaşmasını beklemekteyiz. Esenboğa Havalimanı yolcu bazında Avrupa'da 51'inci, dünyada ise 185'inci sırada, uçak trafiği bazında ise Avrupa'da 53'üncü, dünyada ise 271'inci sırada yer almıştır.

Çukurova Havalimanı: Çukurova Havalimanı'nın 10 Ağustos 2024 tarihinde açılışı gerçekleşmiştir. Söz konusu havalimanı, 3.500 metre uzunluğunda pist, taksi yolları, apron ve benzeri altyapısıyla 9 milyon yolcuya hizmet verebilecek kapasitede terminal binası, otopark, garaj binası, ısı güç merkezi ve benzer üst yapı tesisleriyle faaliyetlerini sürdürmektedir. Çukurova Havalimanı üst yapı tesislerinin yap-işlet-devret modeli çerçevesinde yaptırılması, havalimanının işletilmesi ve devri işi kapsamındaki tüm etaplar tamamlandığında 244,5 milyon euro yatırım gerçekleştirilecek olup söz konusu projeden 297,1 milyon euro artı KDV kira geliri elde edilecektir.

Gaziantep Havalimanı'mız: Proje tutarımız 33 milyar TL'dir, kapasitesi 6 milyon yolcu/yıldır, açılışımız 2021 yılında gerçekleşmiştir.

Tokat Havalimanı'mız: Toplam proje tutarımız 2,6 milyar TL, kapasitesi 2 milyon yolcudur, pist 2.700 çarpı 45 metredir, açılış tarihimiz 25 Mart 2022'dir.

Kayseri Havalimanı yeni terminal binası ve apron işimiz: Proje tutarımız 2,7 milyar TL'dir, kapasitesi 6 milyon yolcudur, hizmete verilme tarihi 3 Şubat 2024.

Malatya Havalimanı yeni terminal binası ve müteammim işleri: Proje tutarı 3,2 milyar TL, 2025 yılı ödeneği 840 milyon TL, kapasitesi 2,5 milyon yolcudur.

Hatay Havalimanı'mız: Hatay Havalimanı'mızın proje tutarı 13 milyar TL, 2025 yılı ödeneği ise 4,7 milyar TL'dir.

Kapadokya Havalimanı'mız: Proje tutarımız 987 milyon TL, 2025 yılı ödeneği 515 milyondur, kapasitesi 2 milyon yolcudur.

Siirt Havalimanı'mız: Proje tutarımız 585 milyon lira, 2025 yılı ödeneği 430 milyon TL'dir, kapasitesi 250 bin yolcudur.

Türkiye'nin yerli ve millî gözetim radarı hizmete alınmıştır. Bu da bizim kendi yaptığımız projemizdir, hepimizin üzerinde çok uğraştığı, çok emek verdiği bir projedir; bütün vatanımıza, milletimize, devletimize, herkese hayırlı ve mübarek olsun inşallah. Millî Gözetim Radarı kurulumu işinin proje tutarı yaklaşık 208 milyon TL'dir. Millî Gözetim Radarı'mızın Birincil Gözetim Radarı (PSR) sistem menzili 112 kilometre ve İkincil Gözetim Radarı (MSSR) sistem menzili 370 kilometrelik hava sahasını yedi gün yirmi dört saat izleyebilecek olup 2024 yılı Aralık ayı içerisinde kesin kabulü yapılmıştır.

Yine, yüksek müsaadelerinizle, tamamlanan, devam eden ve planlanan işlerimize geçmek istiyorum.

Tamamlanan diğer projelerimiz: Gaziantep Havalimanı paralel taksi yolu tadilatı işinin proje tutarı yaklaşık 607 milyon liradır, geçici kabulü 2023 tarihinde yapılmıştır.

Kastamonu Havalimanı'mız: Proje tutarı 125 milyon liradır, 17 Eylül 2024 tarihinde tamamlanmıştır.

Sivas Nuri Demirağ Havalimanı çevre tel örgü ve yol yapım işinin proje tutarı yaklaşık 270 milyon lira olup projenin geçici kabulü 27 Kasım 2024 tarihinde gerçekleşmiştir.

Ordu-Giresun Havalimanı'mız: Proje tutarımız 350 milyon lira, geçici kabul tarihi 31 Aralık 2024.

Batman Havalimanı'mız şerit sahanın standart hâle getirilmesi işinin proje tutarı 165 milyon lira olup geçici kabulü 11 Şubat 2025 tarihinde yapılmıştır.

Devam eden diğer projelerimiz: Gaziantep Havalimanı VIP ile nizamiye binası yapım işinin proje tutarı 84 milyon lira olup 2025 yılı ödeneği 12 milyon liradır.

Van Ferit Melen Havalimanı PAT sahaları yapım işimiz: Proje tutarımız 576 milyon lira olup 2025 yılı ödeneği 250 milyon liradır.

Kars Harakani Havalimanı'mız: Proje tutarı 1,1 milyar liradır, 2025 yılı ödeneğimiz 800 milyon liradır.

Gaziantep Havalimanı garaj ve apron bariyer binası işinin proje tutarı 144 milyon lira, 2025 yılı ödeneği 10 milyon liradır.

Çanakkale Havalimanı garaj binası ve müteammimleri işinin proje tutarı 255 milyon lira olup 2025 yılı ödeneği 150 milyon liradır.

Muğla Dalaman Havalimanı teknik blok ve kule yapımı işinin proje tutarı 838 milyon TL olup 2025 yılı ödeneği 90 milyon liradır.

Planlanan diğer projelerimiz: Elâzığ Havalimanı yeni dış hat terminal binası ve müteammimleri için proje tutarı 945 milyon lira olup 2025 yılı ödeneğimiz 145 milyon liradır.

İzmir Adnan Menderes Havalimanı PAT sahaları onarımı işinin proje tutarı 1 milyar 750 milyon TL olup 2025 yılı ödeneği 190 milyon liradır.

Uşak Havalimanı pist onarım işinin proje tutarı 1 milyar 200 milyon liradır, 2025 yılı ödeneği 130 milyon liradır.

Konya Havalimanı'mız itfaiye binası ve müteferrik işlerin proje tutarı 700 milyon, 2025'teki ödeneği 80 milyon liradır.

Dalaman Havalimanı garaj ve itfaiye binalarının yenilenmesi işinin proje tutarı 350 milyon lira, 2025'teki ödeneği 40 milyon liradır.

Muş Sultan Alparslan Havalimanı garaj binası işinin proje tutarı 290 milyon lira, 2025'teki ödeneği 35 milyon liradır.

Yatırım gerçekleşme oranlarımız: Devlet Hava Meydanları Genel Müdürlüğü yatırımlarının nakdi ve fiziki gerçekleşme oranlarında yıllar itibarıyla çok ciddi artışlar gerçekleşmiştir. Kuruluşumuza 2024 yılında 10 milyar TL ödenek tahsis edilmiş olup yıl içerisinde tahsis edilen 440 milyon TL ödenekle toplam ödeneğimiz 10 milyar 440 milyon TL'ye yükselmiştir. 2024 yılında yaklaşık 8 milyar 430 milyon TL harcamayla yüzde 81 oranında gerçekleşmeye ulaşılmıştır.

Finansal gerçekleşme: 2023 yılında bütçe katkı payı olarak 5 milyar 343 milyon TL ödeme yapılmış olup 14 milyar 797 milyon TL kâr elde edilmiştir. 2024 yılında ise bütçe katkı payı olarak 7 milyar 194 milyon TL ödeme yapılmış olup 19 milyar 582 milyon TL kâr elde ettik.

Arz ederim.

Teşekkür ederim Sayın Başkan, değerli Komisyon üyelerimiz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, ben teşekkür ederim.

Şimdi Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün önerilerinin görüşmelerine başlıyoruz.

Kurumun 2021 yılı Alt Komisyon Raporu'nda 1 ve 2022 yılı Alt Komisyon Raporu'nda 2 öneri bulunmaktadır.

Şimdi, 2021 yılının 1 no.lu genel önerisini okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1:

2021 yılı Sayıştay denetim raporunda yer alan diğer bulgu ve önerilerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Genel Müdürüm, yanıt için buyurun .

DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRÜ ENES ÇAKMAK - Diğer bulgu ve öneriler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı?

Buyurun Sayın Tahtasız.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, kıymetli hazırun; Devlet Hava Meydanları İşletmesi KİT üst komisyonu toplantıdayız, milletimiz adına denetlememizi yapacağız.

Meclis Başkan Vekili, demokrasi ve insan hakları savunucusu, sanatçı, yazar Sayın Sırrı Süreyya Önder Başkanımız dün akşam bir kalp krizi sonucunda on iki saatlik ameliyattan sonra şu anda hastanede. Kendisine acil şifalar dileyerek başlamak istiyorum.

2021 yılı Bulgu 7.2.3.1'de uçak satış mağazası ihalesinden ve fiyatlardan bahsediliyor. Bu anlamda, yerli ve yabancı yolcuların şikâyetçi olduğu havalimanlarındaki fiyatlardan bahsetmek istiyorum. İtalyan Corriere della Sera gazetesinde yayınlanan haberde malum yandaş Kalyon AŞ ve Cengiz İnşaatın işlettiği İGA İstanbul Havalimanı dünyanın en pahalı yeme içme fiyatlarına sahip havalimanı olarak belirlendi. Örneğin, İstanbul Havalimanı'ndaki mekânlarda ortalama su fiyatı 80 TL, dışarıda vatandaş bunu 10 TL'ye içiyor. Havalimanlarında su bile 8 kat pahalı. Yine, İstanbul Havalimanı'nda bir sandviçin fiyatı 300 lirayla 400 lira arasında değişiyor. Devlet Hava Meydanlarının işlettiği yerlerde ve diğer şirketlerin işlettiği havalimanlarında maalesef vatandaşlarımız bu fiyat pahalılığından dert yaşıyor. Buna bir önlem bulmamız gerekiyor diye düşünüyorum. Bir dönem oldukça cazip olan uçak bilet fiyatları da özellikle son birkaç yılda aşırı yükseldi ve halkımız uçakları sadece havada görebilir oldu. Zaruri olarak veya tercihen uçağa binenler de havalimanlarındaki uçuk kaçık fiyatlardan çok şikâyetçi. Basit bir suyun 80 lira olduğu havalimanında vatandaşa "Su dahi içmeyin." diyorsunuz, yine, uçak içindeki fiyatlar da oldukça astronomik. Havalimanlarındaki ve uçak içindeki fiyatların yüksekliğinin sebebi dükkân kiralalarının yüksekliği midir, yoksa sizlerin işletme olarak anlayışınızdan mı kaynaklanmaktadır? Bunların fiyatlarının ucuzlaması için bir çaba ve gayret gösterecek misiniz? Çünkü vatandaşlarımız bundan ciddi anlamda rahatsız. Devlet Hava Meydanları olarak havaalanlarındaki fiyatları düzenlemenizi ve makul seviyeye getirmenizi sizlerden rica ediyoruz.

Bir de bu bulguda bahsedilen uçak satış mağazası ile ihalesinde ciro payı oranlarının değiştirilmesiyle ilgili güncel gelişmeleri bizlere aktarırsanız memnun olurum.

Yine, 2021 Bulgu 7.2.3.2'de, öneride kira-işlet-devret projelerinden bahsediliyor. Bir de yap-işlet-devret projeleri var ki bu, memleketin ve insanlarımızın sırtında âdeta bir yük. Araç geçiş garantili yol ve köprülere, yolcu garantili havalimanlarına her yıl milyonlarca lira ödeme yapılıyor. Sayın Deniz Yavuzılmaz'ın da sıklıkla dile getirdiği gibi, özellikle Zafer Havalimanı açıldığı günden bu tarafa yüzde 99'luk sapma payıyla bu ülkenin kaynaklarını birilerinin cebine aktarıyorsunuz. Bize göre bu yap-işlet-devret projeleri tam bir soygun düzeni. Devletin kaynaklarının birilerine ve yandaş şirketlere aktarılması için uydurulmuş bir kılıftır. İnşallah, bizim iktidarımızda tüm bunların hesabı sorulacak ve halkımızın geçmediği yol için, binmediği uçak için ödemek zorunda kaldığı bu paralar yandaş şirketlerden tahsil edilecek.

Örneğin, 2022 yılında yolcu garantileri için 332 milyon 537 bin TL, 2023 yılında ise...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Tahtasız, sadece diğer öneri ve bulguya dayalı konuşma yaparsanız...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Başkanım, bunların...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ama genel görüşmede söz vereceğim zaten. Bu, sadece diğer bulgu ve önerilerle ilgili kısım da değerlendirme; varsa bir sorunuz...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - O zaman bu maddeyi tamamlayayım, ondan sonra ara vereyim Başkanım yani bu maddeyi tamamlayalım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Tabii ki, tabii ki.

Buyurun.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Yine, Zafer Havalimanı için 2025 yılının ilk üç ayında yolcu garantisindeki yüzde 97'lik sapma payı nedeniyle işletici şirkete 72 milyon TL ödenmiş.

Garanti ödemeleriyle ilgili bazı sorularım olacak, yazılı olarak yanıtlarsanız sevinirim. Yap-işlet-devret modeliyle yapılan havalimanları için yıl yıl belirtmek kaydıyla, işlettikleri günden bu yana yapılan garanti ödemesi tutarı nedir? Bahse konu yıllarda hangi havalimanına, ne kadar yolcu garantisi verilmiş, bu havalimanları kaç yolcu kullanmış ve bunun karşılığında yıl bazında ne kadar ödeme yapılmıştır? Zafer Havalimanı bugün devlet imkânlarıyla yapılmış olsaydı ne kadara mal olacaktı? Zafer Havalimanı için, bu sapma payıyla, garantinin biteceği yirmi dokuz yıl on bir ayın sonunda toplamda ne kadar ödeme yapılması öngörülüyor? Bunları cevaplarsanız sevinirim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Gökçek.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Toplantımızın hepimize hayırlı olmasını diliyorum. Tekrar, Hava Meydanları İşletmemizin kıymetli bürokratlarına da hoş geldiniz diyorum.

Başlamadan önce, toplantımızın başında da geçtiği gibi, Sayın Meclis Başkan Vekilimiz Sırrı Süreyya Önder'e tekrar geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz.

Başkanım ve Sayın Genel Müdürüm; zaten alt komisyon toplantılarında da konuşmuştuk ama üstünde durmamız gereken bazı şeyler var. Bulgu 7.2.2.1: "Havalimanı tarifeleri kapsamında ücret alınması gereken arazi, bina ve diğer kapalı alanların tarife dışına çıkarılması suretiyle bu mahallerden düşük kira alınması." Sayıştay raporunda "2020 yılı havalimanı ücret tarifeleri 2019 yılı ücretlerine yüzde 10 zam uygulanmak suretiyle yayımlanarak..."

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Gökçek, pardon, 7...

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - 7.2.2.1 Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, tamam.

Buyurun.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - "...2021 Yılı Havalimanı Ücret Tarifeleri ise 2020 yılı ücretlerine zam yapılmadan yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yapılan incelemede belirtilen tarife kapsamında ücretlendirilmesi gereken arazi, bina ve benzeri nitelikteki 439 adet alan için tarifede belirtilen ücretlerin uygulanmadığı, daha düşük tutarlarda kira bedeli alındığı tespit edilmiştir. Yapılan görüşmelerde de 'Bu uygulamanın on beş yılı aşkın süredir devam ettiği ifade edilmiştir.'" diyor. Şimdi, tarife dışı bırakma uygulaması dolayısıyla kuruluşun uğradığı gelir kaybı 2019 yılında 70 milyon küsur, 2020 yılında 75 milyon, 2021 yılı için de 75 milyon liradan bahsediyoruz. Bir Covid süreci yaşadık, evet, zaten bu Covid sürecinden ötürü 2019'dan 2020'ye geçerken sadece yüzde 10 zam uygulanmış. Ülkede her şeye daha fazla zam gelirken orada zamda bir iyileştirme yapılmış. 2020'den 2021'e geçerken de hiç zam yapılmamış, bu da uygundur çünkü Covid'in en çok etkilediği alanlardan biri de hava yolu işletmeciliği idi. Sonra, bu da yetmemiş, Covid-19'dan ötürü Cumhurbaşkanlığı kararıyla 2021 ve 2020 yılları için yüzde 50 oranında indirim uygulaması yapılmış. Bu indirimi de hesaba katsak dahi hâlâ 2021 yılında oluşan gelir kaybı 37 milyon 713 bin lira. 2019 ve 2021 yılları toplamında oluşan gelir kaybı 183 milyon 873 bin lira. Bu 439 adet alanın kiralınması için neden tarifede belirtilen ücretler uygulanmamıştır? Bunu öğrenmek istiyorum. İki yıllık dönemde dahi bir de yüzde 50 indirim yapılmış olmasına rağmen oluşan gelir kaybı 183 milyon lira ise on beş yıldır devam eden bu uygulamanın oluşturduğu on beş yıllık gelir kaybı ne kadardır? Bu soruyu alt komisyon toplantısında sormuştum ama bir daha sormak zorundayım çünkü soruma gelen cevapta bunun cevabı yok Sayın Genel Müdürüm. Yani sorunun cevabını okuyup uzatmak istemiyorum, o yüzden tekrar rica ediyorum sizden bunu. Bu süreçte alanların tarife dışına çıkarılarak daha düşük ücretlerle kiralınmasından ötürü kurumu gelir kaybına uğratanlarla ilgili herhangi bir yaptırım bugüne kadar yapılmış mıdır? Bunu sizden rica ediyorum. Ve bugün bu 439 adet alanla ilgili durum nedir? Hâlâ tarife dışında kalarak daha az mı ücret ödemektedirler, yoksa tarife içerisine alınmış mıdır? Bunu sizden rica ediyorum.

Bulgu 7.2.2.2'de havalimanlarında gerçek ve tüzel kişilere tahsisli aynı nitelikteki ticari mahallerden alınan kira gelirinin yüksek oranda farklılık göstermesi...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Gökçek, pardon, kesiyorum ama bugün üst komisyonun gündeminde bulunan "Diğer Bulgu ve Öneriler" içerisinde bu bahsettiğiniz diğer bulgu ve öneriler yok.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Başkanım, şöyle...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Yani şimdi, alt komisyonda görüşülmüş olabilir ama üst komisyona çıkmadığı için "Diğer Bulgu ve Öneriler" kısmında size söz verdiğim anda bunlara değerlendirme yapmanız olmaz, usulen olmaz.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Başkanım, şimdi...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Hayır, hayır, bir saniye...

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Sayıştay der ki: "On beş yıldır devam eden bir uygulama."

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bir saniye...

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Üç yılı 183 milyon, üst komisyona gelmemiş ama nasıl konuşmalıyım?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Hayır, hayır, tamam, genel görüşme döneminde söz verdiğimde konuşabilirsiniz.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Ama uzun sürer o zaman, sizden rica ederim...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Orada da...

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Şimdi, TMO'da beş dakika konuştum, Atatürk Orman Çiftliğinde beş dakika konuştum, ama bunun alt komisyonuna gidip bire bir denetimini yaptım, burada konuşmam lazım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Anladım, o zaman alt komisyon oluşturmamızın, orada toplantı yapmamızın da bir anlamı kalmıyor.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Ama alt komisyonda sayısal üstünlükten ötürü biz her şeyi üst komisyona çıkaramıyoruz ki Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Hayır, genel görüşme...

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Şimdi, 183 milyon üç yıllık kayıp, on beş yıldır devam ediyor...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Anladım da Sayın Gökçek...

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Bu, üst komisyona çıkmamış.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Genel görüşme esnasında konuşabileceğinizi söylüyorum, konuşamazsınız demiyorum ki sadece usul anlamında size söz verdiğim anda diğer bulgu ve önerilerle ilgili olarak bu mevcut diğer bulgu ve önerileri konuşabilirsiniz diyorum.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - O zaman genel görüşmede bu hakkımı saklı tutuyorum Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Tamam, eyvallah, itirazımız yok.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Diğer bulgudaki uçakta satış mağazasının ihalesinde gerçekleşen ciro payı oranlarının sonradan değiştirilmesi ve satış birimlerinin cirodan düşülmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, bu konuyu konuşabilirsiniz, tamam. Buyurun.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Şimdi, yine, bu maddeyi özetlersek, Sayıştay demiş ki: "Yapılan yeni düzenlemelerle ihale şartları ve sözleşmeye aykırı olarak bazı satışlar için ihalede ortaya çıkan ciro paylarından daha düşük ciro payları ödenmesi ve satış toplamında şirketin kabin görevlilerine ödediği yüzde 10 primin düşürülmesi kabul edilmiş ve Devlet Hava Meydanları İşletmesinin gelir kaybına sebebiyet verilmiştir." Ne olmuş gelir kaybı? Bakalım, anlatalım. 21/6/2011 tarihinde bir ihale yapılmış. Bu ihaleye göre de farklı hava limanlarında yüzde 26, yüzde 27, daha az işlek hava limanlarında da yüzde 17 ve 17,5 gibi ciro paylarıyla satış yerlerinin kiralama ihalesini bir şirket almış. Şirket bir sene sonra -tam bir sene olmuş, olmamış- 28/05/2012 tarihinde demiş ki: "Ben yerli eşya satacağım. Bu yerli eşya satmak da yeni bir hizmettir. O yüzden, ben bu yerli eşya satışından yüzde 5 ciro payı ödeyeyim." Pazarlama ve Ticaret Komisyonumuz da -nasıl oldu bilmiyorum ama-yerli eşya satmaya "Bu, evet, yeni bir hizmettir, yerli eşya satmak yeni bir hizmettir." deyip bu başvuruyu uygun görmüş ve "Buradaki satışların ciro payı -yüzde 26-27 olması gerekirken- yüzde 5 olsun." demiş. Sonra, tabii, yetmemiş firmaya, aradan bir yıl da geçmiş, bu şirket bu sefer 29/6/2013 tarihinde yine gelmiş, kuruma demiş ki: "Ben on-line satış yöntemi geliştirdim, böylece satış hacmini genişleteceğim ama tabii, bu da yeni bir satış türüdür. Bu satışlardan yüzde 8, eğer on-line'da yerli eşya satıyorsam da yüzde 5 vereyim." demiş. Bizim Pazarlama ve Ticaret Komisyonu durur mu, tabii, onlar yine bakmışlar, çok sıkı pazarlık yapmışlar, demişler ki: "Yüzde 8 olmaz, yüzde 27'yi biz yüzde 14 yapalım Esenboğa'da, Milas'ta, Atatürk ve Adnan Menderes Havalimanlarında, diğerlerinde yüzde 8 alalım. Yine yerli eşya satarsan da yüzde 5." demiş. Şimdi, bu ürünler nerede teslim ediliyor? Uçakta veya yerde. On-line satın almış şirket ama "On-line sattım, az ödeyeyim." diyor firma. Peki, o zaman bu firma on-line'dan satsın, milletin evine de kargoyla göndersin. Yani o zaman Hava Meydanları İşletmesine yüzde 8, 14'ü geçtim, 26-27'yi geçtim, madem on-line satabiliyor, Devlet Hava Meydanları İşletmesinin yerlerine ihtiyacı yok, satsın orada. Ya, böyle saçmalık olur mu? İsterse evine göndersin milletin. Nihayetinde bu alanları kullanarak satış yapıyor, bu şirketleri kullanıyor ve bu satışların hepsi 2011'de yapılan ihale kapsamında; nasıl kafamıza göre biz bunun ciro payını düşürüyoruz, gerçekten anlayamıyorum. Yani 2011'deki ihale kapsamında zaten bunlar var, sonradan eklenen bir şey değil.

Yine, yetmemiş şirkete, aradan bir yıl daha geçmiş, hatta bir yıl da değil altı ay kadar geçmiş, demiş ki... İzmir Adnan Menderes Havalimanı Başmüdürlüğü tarafından şirketin satış belgeleri ile havalimanına beyan edilen ciro beyanları karşılaştırılmış ve yüzde 10 eksik ciro beyan edildiği sonucuna ulaşılmış. Sormuşlar "Niye yüzde 10 eksik bu ciro bildirimleri?" diye. Demiş ki: "Ben satış üzerinden kabin görevlilerine yüzde 10 prim ödüyorum. Bu primi de düşüyorum, ondan sonra kalan kısmını ciro olarak bildiriyorum." Şimdi, ya burada daha fazla satış yapıp daha fazla para kazanacak, o zaman reklam ücretlerini de bizden düşsün, ağırlama giderlerini de bizden düşsün. Burada yüzde 10 prim verdiği satış temsilcisinin parasını cirodan düşerek bildirmek tam bir saçmalık ama bizim Pazarlama ve Ticaret Dairesi Başkanlığı ne yapmış? "Tamam, olur." demiş buna da. Ya, ben sordum, geçen alt komisyon toplantısında bu Pazarlama ve Ticaret Dairesi kim dedim ya? Gerçekten şaşkıyım. Adam ne istese tamam diyoruz. Niye ihale yapıyoruz o zaman? İhale yaptıktan sonra şartları bu kadar değiştireceksek ne anlamı kaldı bu ihalenin? Çok satarsa çok kazanır, ciro payını da çok öder. Bizle alakalı bir durum değil ki. O zaman her çalışanın parasını, fazla satanını biz ödeyelim. Bir de gerçekten bunu baba oğluna yapmaz, böyle bir ticaret... İhaleyi aldım, sonra bu yeni bir satış şekli, bu başka bir satış şekli... Bitmiyor, bitmiyor tabii.

Yine, bitmemiş, şirket diyor ki: "Nasıl olsa şirket, kurum ben ne istersem veriyor, Pazarlama ve Ticaret Komisyonu da aram iyi, ben istemeye devam edeyim." diyor. Ne oluyor? Diyor ki: "Ben 3 karton onluk paketler hâlinde sigara satışı yapayım. Tek karton satmayayım, 3'lü satayım. Bu 3'lü kartonu sattığımda daha çok alıcısı oluyor. O yüzden bu, satışı artırır, 3'lü karton yapayım satayım ama yüzde 27,5 vermeyeyim, yüzde 20 vereyim buradan sattığım ciro payını." Şimdi, peki, buna bizim kurum ne diyor? Buna da "Olur." diyor. Ya muhalefeti geçtim, iktidarı geçtim, Sayın Cumhurbaşkanı duysa ne der bilmiyorum. Sigaraya bu kadar savaş açmış, sigara içilmesine bu kadar savaş açmış bir Cumhurbaşkanımız var -bizim KİT Komisyonumuzda görüştüğümüz mesele- sigaranın satışını teşvik eden insanlara biz teşvikle, ciro payını düşürüp sigara satmalarını sağlıyoruz. Neye göre? Tek karton değil de 3 karton satmış. Yahu, böyle bir şey olabilir mi Sayın Başkanım? Ve bu, diğerde kalıyor. Yani gerçekten bu kadar iş yapılmış, bu kadar izin verilmiş, taviz verilmiş, bunun bir sonuç kısmı var. Sonuçta ne olmuş? Yine, Sayıştay raporundan okuyorum, der ki Sayıştay raporu: "İlgili şirketin beyan ettiği ciro toplamının -satışı artıracak diyerek hep bizden teşvikler aldı ya firma- her yıl azalarak seyrettiği ve ciro oranı düşürülen ürün satış hasılatına ağırlık verildiği görülmektedir." Bizim satışı artırsın diye bu kadar teşvik verdiğimiz şirket, bizim satış üzerinden ödeyeceği ciro payını düşürdüğümüz ürünlerin satışına ağırlık veriyoruz. Bir de arkamızdan dolanıp daha az kira ödeyeceği işe yöneliyor.

Şimdi "Daha çok satış yapsın da kurumun geliri artsın." diye verilen izinler ciroları artırmıyor, düşürüyor ve bu uygulamalar devam ediyor. O yüzden bu soruyu soruyorum: Şu an güncel itibarıyla bu uygulamalar devam ediyor mu? Bu devam ediyorsa bir an önce sonlandırmanızı rica ediyorum; ya yeni bir ihaleye çıkın, bunları da oraya yazın, bu şartlarla beraber ihaleye gidelim, bütün firmalar buna göre girsın ya da sigarayı 1 karton değil de 3'lü yapıp sattığı için yüzde 27,5 ödemesi gereken ciro payını yüzde 20 ödemesi durumunu bir an önce bitirin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki. Ben teşekkür ediyorum Sayın Gökçek.

Evet, böylelikle 2021 yılı önerilerinin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi 2022 yılı önerilerin görüşülmesine başlıyoruz.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Başkanım, yine, kirala-işlet-devret projelerine ilişkin 7.2.3.2...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bitti artık, süremizi kapattık, geçtik.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Ama Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Genel görüşmede konuşabilirsiniz. Sayın Gökçek, bakın, genel görüşmede söz vereceğim ya, vereceğiz.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Başkanım, genelde yarım saat konuşurum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Konuş, konuşun.

Kurumun 2022 yılına ait 1 no.lu önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1:

Taşınmazların takibi ve muhafazasında uygulama birliğini sağlamak ve mevzuatın gereklerini tam olarak yerine getirmek üzere gerekli önlemlerin alınması önerilir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Genel Müdürüm, buyurun yanıt için.

DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRÜ ENES ÇAKMAK - Başkanım, KÖİ kapsamında işletilen havalimanı terminallerinde idaremiiz ile görevli şirketler, kiracı şirketler arasında imzalanan uygulama, imtiyaz ve kira sözleşmeleri gereği havalimanı, terminaller ve müteimimlerinde bulunan maddi duran varlıkların işletme süreleri sonunda idareye devrini sağlıklı bir biçimde ve idareye külfet getirmeyecek şekilde yapılabilmesi ile mevzuatta belirtilen amortismanı tabi faydalı, yararlı ömürlerinin tespit edilmesini teminen, maddi duranlara yönelik varlık listelerinin oluşturulmasına ilişkin işlemler başlatılmıştır.

Arz ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki.

Öneri üzerinde söz almak isteyen üyemiz var.

Sayın Polat, buyurun.

MAHİR POLAT (İzmir) - Sayın Başkan, diğer iki öneri üzerine, üst komisyona çıkan 7.3.2 ve 7.3.3 üzerine konuşmak istiyorum. Sayıştayın tespitlerine göre Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılan ve tamamlanmasıyla birlikte Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğüne devredilip envanter kayıtları yapılmadığı havalimanlarının bulunduğu, KÖİ çerçevesinde işletmecisi firma tarafından yapılan ve işletilen havalimanlarının taşınmaz kayıtlarının yapılmadığı, bilanço dipnotlarında yer verilmediği, Devlet Hava Meydanları İşletmesi tarafından işletilen kullanım dışı kalmış pist, apron ve taksirutların envanter kayıtlarının çıkarılmayan ve amortisman ayrılmaya devam edilen hava limanlarının bulunduğu; siz ise verdiğiniz cevapta varlık listesi oluşturmaya başladığını belirtiyorsunuz. Tabii, bugüne kadar bu listelerin oluşturulmaması, neyin nerede olduğu... Bunlar bizim çok kıymetli KİT'lerimiz, dün de arkadaşlarımızla birlikte katıldık, yarın da katılacağız; Türkiye Cumhuriyeti'nin KİT'leri çok değerli, sizin de başında bulunduğunuz Devlet Hava Meydanları İşletmesi çok zengin ve çok nitelikli yönetilmesi gerekirken hâlâ bu envanterlerin yapılmamış olmasını çok şiddetle eleştiriyorum. Verdiğiniz cevapta da oluşturulmaya başladığını belirtiyorsunuz. Bugüne kadar oluşturulmamış olması çok büyük bir hata. Şu an işlemler hangi aşamada? Somut bir ilerleme kaydedilmiş midir? Aradan geçen yıllara rağmen neden hâlâ bu işlemler bitirilmemiştir?

Yine, 7.3.3'de EUROCONTROL hava seyrüsefer hizmetleri harcamalarının geri ödenmesi, artırma imkanı olan yatırım harcamalarının mali tabloda yansıtılmaması üzerine. Kısaca diyor ki: "Hava seyrüsefer hizmetleri için kullanılan taşınmazların kuruluş tarafından kullanılması tek başına yeterli görülmemekte, aynı zamanda kuruluş bilançosunda da aktifleştirilmeleri şartı bulunmaktadır." Verdiğiniz cevapta, kanunda değişiklik yapılmak istenmiş fakat sonuç alınamadığını beyan ediyorsunuz. Şimdi, burada biz alt komisyona geldiğimizde de söylemiştik, buraya getirdiğiniz zaman buradaki bir KİT'in daha değerli ve daha iyi yönetilebilmesi için önereceğiniz bir kanun teklifi varsa iktidarla birlikte muhalefetin de buna destek vereceğini beyan etmiştik. Anladığım kadarıyla böyle bir çalışma şu an itibarıyla mevcut değil. Bu bağlamda, iki tane soru soracağım: Bu bilançoda aktifleştirilmeyen kuleler ve teknik bloklar hangi havaalanlarındadır? Bu bahsi geçen alanlar için ne kadar bir gelir kaybı yaşanmıştır kurum tarafından?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ederim Sayın Polat.

Sayın Gökçek, buyurun.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Tekrar teşekkürler Başkanım.

Bu bulguda -7.3.2- taşınmaz işlemlerinde eksikliklerin bulunması bulgusundan bahsediyoruz. Bu bulguda Sayıştay diyor ki: "Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılan ve tamamlanmasıyla birlikte Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğüne devredilip envanter kayıtlarının yapılmadığı havalimanlarının bulunduğu, kamu-özel iş birliği çerçevesinde işletmecisi firma tarafından yapılan ve işletilen havalimanları taşınmaz kayıtlarının yapılmadığı, bilanço dipnotlarında yer verilmediği, Devlet Hava Meydanları İşletmesi tarafından işletilen kullanım dışı kalmış pist, apron, taksirutların envanter kayıtlarından çıkarılmayan ve amortisman ayrılmaya devam edilen havalimanlarının bulunduğu görülmüştür." Kurumumuz cevaben kısaca şöyle diyor: "Varlık listelerinin oluşturulmasına ilişkin işlemler başlatılmıştır." Biz birçok bulguyla ilgili cevaplarımıza baktığımızda, bu "varlık listelerinin" diye geçen "Oluşturulmasına başlatılmıştır." cevabını görüyoruz; bu güzel bir ilerleme ancak Sayın Genel Müdürüm, bu işlemler ne aşamada? Yani bir yüzde verebilir misiniz veya şu havalimanlarımızda bitmiştir, bunlarda devam ediyor diyebilir misiniz? Tamamlandı mı? Tamamlandıysa listenin bir örneğini sizden rica ediyorum, tamamlanmadıysa da ne aşamada olduğumuzu. Bir de eğer tamamlanamadıysa -yani Sayıştay bunu çünkü dile getiriyor sürekli- buradaki tamamlanamama sebebini ne? Belki bizim siyaset olarak yapabileceğimiz bir şey vardır, orada biz katkı sunalım. Burada kimin ihmali var, niye tamamlanmıyor; bunu sizden bir etraflıca rica edeceğim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Gökçek.

Buyurun Sayın Tahtasız.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkanım, bu öneride EUROCONTROL ücretlerinden bahsediliyor, ben de bu konuyla alakalı birkaç konuya değineceğim. Türkiye Avrupa'da en fazla hava trafik hizmeti veren 2'nci ülke olmasına rağmen, hava yolu şirketlerinin ödediği ücrette en alt sırada yer aldığı ifade ediliyor. Personel EUROCONTROL'den gelen ödemelerin hakkaniyetli bir şekilde dağıtılmasını istiyor. Bu anlamda, geçen yıl EUROCONTROL ücretleriyle ilgili hava trafik kontrolörlerinin başlattığı bir eylem vardı, bu eylemler hâlâ devam ediyor mu, çözüme kavuşturdunuz mu? EUROCONTROL ödemeleri amacı

dışında kullanılmış mıdır? EUROCONTROL'den sonra beş yılda Türkiye'ye hangi yıl, ne kadar ödeme yapılmıştır? Yapılan ödemeler yıl yıl ve kalem kalem belirtmek kaydıyla nerelere harcanmıştır? Bu konularda sizlerden bilgi istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim Sayın Tahtasız.

Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Konunun izlenmesi önerilir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kurumun 2022 yılına ait 2 no.lu önerisini okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 2:

EUROCONTROL tarafından hava seyrüsefer hizmetlerine yönelik harcamaların geri ödenmesi kapsamında kuruluşa ödenen tutarların hesabına esas millî maliyet tabanına eklenmesi mümkün olan kule ve teknik blok yapım maliyetleri ile üzerlerinde bulundukları arsa ve arazilerin edinim maliyetlerinin kuruluş bilançosunda gösterilmesinin Kuruluş gelirlerini artıracakı değerlendirilmektedir. Bu bakımdan kuruluşun ilgili birimlerince söz konusu yapılara dair maliyet ve rayiç bedel tespitlerinin gerçekleştirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRÜ ENES ÇAKMAK - Başkanım, EUROCONTROL'e bildirilen ülke millî maliyet tabanına EUROCONTROL mevzuatı gereği sadece hava seyrüsefer hizmetlerine yönelik olarak yapılmış gider ve harcamalar dâhil edilmektedir. Sayıştay bulgusunda yer alan hususa ilişkin olarak söz konusu yatırımların kuruluşumuz bilançosunda aktifleştirilmelerini teminen tüm sürecin tamamlanmasını müteakiben EUROCONTROL meri mevzuatı doğrultusunda hava seyrüsefer hizmetlerine katkısı oranında millî maliyetlerle ilişkilendirilebilecektir. Öte yandan, hava seyrüsefer hizmetlerine yönelik yatırımlara ağırlık verilmekte olup kuruluşumuzca 3 adet uçuş kontrol uçağı alımı yapılmıştır. Ayrıca, CNS haberleşme, seyrüsefer ve gözetim sistemleri ile AR-GE projeleri kapsamında yatırımlar yapılmakta ve ülkemiz millî maliyetlerine dâhil edilerek amortisman süresince EUROCONTROL'den geri dönüşümü sağlanmaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ederim.

Sayın Gökçek, öneri üzerinde söz almak istiyorsunuz.

Buyurun.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Yine, bu bulgumuzda da Sayıştay özetle "EUROCONTROL'den para alabilmek için hava seyrüsefer hizmetleri için kullanılan taşınmazların kuruluş tarafından kullanılması tek başına yeterli görülmemekte, aynı zamanda kuruluş bilançosunda da aktifleştirilmeleri şartı bulunmaktadır." diyor. Kurumumuz da Sayın Genel Müdürümüz de cevabında aslında burada yazanın aynısını bize söylüyor: "Söz konusu yatırımların kuruluşumuz bilançosunda aktifleştirilmelerini teminen tüm sürecin tamamlanmasını müteakiben EUROCONTROL meri mevzuatı doğrultusunda hava seyrüsefer hizmetlerine katkısı oranında millî maliyetleriyle ilişkilendirilebilecektir."

Sayın Genel Müdürüm, Sayıştayın yazdığının aynısını sizin tarafınızdan bize yazmışsınız. Şimdi, şöyle: Bunlar niye aktifleştirilemiyor, bizim için önemli olan o. Yani bizim bilmediğimiz, Sayıştayın bilmediği -belki Sayıştay hâkimdir, bilmiyorum ama- bizim burada Sayıştay raporunu okuduktan sonra bilmediğimiz durum bu. Neden aktifleştirilemiyor? Evet, aktifleştirilebilirse biz bunu EUROCONTROL'den alabileceğiz ama aktifleştirilememesinin sebebi ne? Burada, yine alt komisyon toplantısında ben "Aktifleştirilmeyi bekleyen kaç tane taşınmazımız vardır?" diye soruyorum, "Aktifleştirilme konusundaki sıkıntı nedir?" diyorum, aktifleştirilmeyi bekleyen kaç taşınmazımızın olduğu sorusuna cevap alamamışım. Yani mevcutta aktifleştirilmeyi bekleyen kaç tane taşınmazımız var, hangileriyle ilgili işlem yürüyor? Neden aktifleştirilemediğiyle ilgili soruma da "Çalışmalar yapılmış ancak sonuç alınamamıştır." diyor kurumunuz. İşte, belki burada bizim devreye girmemiz gerekiyor Sayın Başkanım. Alt komisyonda da konuşmuştuk, ilgili devlet kurumlarıyla gerekli görüşmeleri yapmamız gerekiyorsa biz yapalım. Ulaştırma Bakanlığı ise Ulaştırma Bakanlığı... Burada gerçekten ülkeye döviz girecek, bizim tamamen faydamıza bir olay var; atıyorum bilmediğim için, Tapu Müdürlüğündeki bir bürokrasiden ötürü biz bu döviz ülkeye sokamıyoruz. Ya, burada bence Genel Müdürümüzü de aşan -yanlış anlamazsa- bir durum var. Rica ediyorum, bu işe el atalım çünkü çok ciddi bir paradan bahsediyoruz Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum Sayın Gökçek.

Evet, Sayın Gökçek'in de vurguladığı gibi, Sayın Genel Müdürüm, bu konuda Komisyon olarak bizim yapmamız gereken bir husus varsa biz de destek verebiliriz. Daha önce Sayıştay denetçisi arkadaşlarla raporlar üzerinde çalışma esnasında da bu konuyu konuştuk. Evet, bir an önce aktifleştirilme konusunda gereken hassasiyeti göstermenizi ben de rica ediyorum.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Bir iki cümleyle bir cevap verecek mi?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Yok, daha sonra, daha sonra.

Peki, Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Konu 2024 raporumuzda da da yer almaktadır. Sayıştay tarafından izlenmesi önerilmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylelikle, önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, geneli üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize ben söz vereceğim.

Değerli üyeler, söz vermeden önce, zamanı daha etkili kullanmak adına bu sözü bir defa vereceğimi hatırlatmak isterim. Lütfen söz sırası geldiğinde Kurumla ilgili konuşmanızın tümünü yapmanızı ve varsa sorularınızı sormanızı istiyorum.

Sayın Polat, buyurun.

MAHİR POLAT (İzmir) - Sayın Başkanım, Devlet Hava Meydanları İşletmesinin değerli yöneticileri, milletvekili arkadaşlarım, Sayıştayımızın kıymetli denetçileri; çok kıymetli bir kurumu denetliyoruz başta da söylediğim gibi. Söylediğimiz şeylerin kurumun daha iyi yönetilebilmesi için bir itibarının olması ve tarafınızdan dikkatle dinlenip ciddiyle bize geri dönüşlerinin yapılması gerekiyor, alt komisyondan bugüne maalesef böyle bir şey görmedik. Alt komisyonda Zafer Havalimanı'nın garanti ödemeleri noktasında yüzde 97 hata payıyla devlete ciddi bir yük getirdiğini, bunun neden öz kaynaklarla yapılmadığını sormuştum, Devlet Hava Meydanları İşletmesinden aldığım cevap kafamı tümünden karıştırdı. Cevapta deniyor ki: "Şirket havalimanını inşa etmek için 41 milyon euro kredi çekti." Maliyeti 84 milyon euro olmuş. Şimdi, Devlet Hava Meydanları Zafer Havalimanı için fizibilite yapmış ve kamu-özel iş birliği kapsamında yapılıp işletildiğinde 2012-2044 yılları arasında işletme maliyeti de dâhil 206 milyon euroya mal oluyor fakat Zafer Havalimanı bizim de bildiğimiz gibi, Devlet Hava Meydanları tarafından öz kaynaklarla yapılmış olsaydı 2012-2044 yılları arasında işletme maliyeti de dâhil 254 milyon euroya mal olacaktı. Yani cevabı okuyunca hem şaşırdık hem de sevindik çünkü bu hesaba göre zarardan kâr etmişiz, hem de 47 milyon euro yani şirket bu projeden kâr etmiyor, aksine cebinden devlete para ödüyor gibi bir trajikomik cevapla karşı karşıyayız. Sizin de verdiğiniz cevaptan zaten fizibilitenin yapıldığı ve yüzde 97'lik sapma payının öngörüldüğü ve buna rağmen bu havaalanının yapımı için şirkete bu ödemelerin tıkr tıkr yapılacağını bile isteye kamunun zarara uğratacağını biliyordunuz. Bu havalimanının işlerlik kazanamayacağı zaten fizibilitesinde de belliymiş. 2042 yılından sonra bu havaalanının da diğerleri gibi atıl olacağını anlıyoruz. Bunu nereden anlıyoruz? Yıllar itibarıyla yolcu sayısında bir artış öngörüyorsunuz fakat 2023 ile 2024 arasında, baktığımızda, yolcu sayısında düşüş var. Bu düşüşü nasıl açıklıyorsunuz? Hata payında bile yüzde 96'dan yüzde 97,5'e çıkmayı başardık. Hedefimiz 2042 yılında hata payını yüzde 100'lere ulaştırıp atıl hâl mi getirmek bu havalimanını? Kusura bakmayın ama durum gerçekten bu havalimanı özelinde trajikomik bir hâl almış durumda ve eğer böyle devam edip müdahale edilmezse biz bu Zafer Havalimanı'nı çokça konuşmaya başlayacağız ve kamuoyunda da sizin başınız başta olmak üzere ve milletimizin başını ağrıtabilecek bu konu. Tabii, şu soruları sormadan geçmeyeceğiz: Özel bir şirket nasıl oluyor da bu projeyi Devlet Hava Meydanlarından daha ucuza mal ediyor? Devlet Hava Meydanları yaptığı fizibilite çalışmasında özel şirket için bir kâr öngörmüş müdür, öngördüğü ise bu tutar ne kadardır? Zafer Havalimanı kamu yararı gözetilerek daha düşük maliyete yapılabilecekken özel şirketin kâr amacı güden faaliyetleriyle kamuya daha düşük bir maliyete sunması nasıl mümkün olmaktadır? Ayrıntılı bir izahat istiyoruz bu konuda. Garanti altı yolcu ödemeleri kapsamında 2024 yılında ödenen tutar ne kadardır? Hangi hava limanları için ne kadar ödeme gerçekleştirilmiştir? Bunu da öğrenmek istiyoruz.

Bir diğer konu, neredeyse hiç uçak inip kalkmayan havalimanlarındaki personel artışları konusu. Bu durumu alt komisyonda sorduk fakat bu artışların nedeniyle alakalı yanıt alamadık. Devlet Hava Meydanları İşletmesinin 2023 faaliyet raporundaki verilere göre Balıkesir Merkez Havalimanı'nda 66 olan personel sayısı bugün 69 kişi, Kocaeli Cengiz Topel Havalimanı'nda 101 olan personel sayısı bugün 102 kişi, Uşak Havalimanı'nda 103 olan personel sayısı bugün 106; 2019 yılının rakamlarıyla kıyasladığımızda bu artış daha da fazla. Yıllardan beri hiç uçak inip kalkmamış, hiçbir firmanın uçuş rotasında yok fakat ilginç şekilde personel sayıları sürekli artmış, faaliyette olmayan havalimanlarında personel sayısı artışları var. Her gün zarar eden birer işletmeye dönüşmüş, faaliyetleri yok ama personeli çok. Havaalanlarında faaliyette olmamasına rağmen personel sayılarındaki artışların nedeni nedir? Gider kalemlerinin artmasındaki nedenler bu havalimanları için nelerdir?

Diğer bir konu, Çukurova Havaalanı. Altyapısı Devlet Hava Meydanları İşletmesi öz kaynaklarıyla gerçekleştirildi, faaliyet raporlarında da bunu görüyoruz. Faaliyet raporlarına göre toplam yatırım tutarı 572 milyon TL. Bana verdiğiniz yanıtta rakamı 33 milyon TL olarak belirttiniz. Bu rakamlarla aslında kamuoyunu da yanıltıyorsunuz çünkü 2022 yılında altyapısı bitmiş olan projenin maliyetini bize 2024 yılı parasının değerine göre veriyorsunuz. O zaman, bu bakış açısına göre, sizin hesabınızla gidersek 2020 yılı kuruna göre hesaplırsak euro kuru o zaman 9,35 TL, bu hesaba 1,5 milyar TL'ye bu iş bitiyormuş o zaman için ama sizin verdiğiniz rakam 3,3 milyar TL. Demek ki üst yapıyı da öz kaynaklarla yapılabiliyormuşsunuz. Peki, madem bu iş bu şekilde yapılabiliyordu neden on yıl gibi bir süreyi boşa geçirdik ve niye kamuyu zarara uğrattık?

Yine, Çukurova Havaalanı'nın iç terminali için yolcu başı 3 euro, dış terminali için yolcu başı 15 euro garanti ücret vermişsiniz. Burada da Zafer Havaalanı'nda olduğu gibi fizibilite yaptığınızı düşünerek 2035 yılı sonunda işletmeciyi firmaya ne kadarlık bir ödeme yapmayı öngörüyorsunuz?

Diğer bir konu, EUROCONTROL konusu; bunu alt komisyonda da konuştuk, her yönüyle uzunca değinmiştik. Hava trafik sayısı rakamlarına baktığınızda, Türkiye'nin trafik sayısının daha fazla olmasına karşın İngiltere, Almanya bizden daha çok gelir elde etti. Mesela, trafik sayısı olarak bize en yakın ülke Fransa, 2023 yılında 1,5 milyar euro kazanç sağlarken Türkiye 497 milyon euro gelir elde etmiş, arada 1 milyar euro gibi ciddi bir kayıp yaşanmaktadır. Hava trafik sayıları bu kadar yakınken gelirlerin arasında bu kadar büyük bir farkın oluşmasının nedenleri nelerdir? Biz de ulusal kamuoyu da bu konuyu ciddi bir şekilde merak ediyor yani siz alt komisyonda da bizi aydınlatıcı bir şekilde bunu cevaplayamadınız, geri dönüşlerde kamuoyunu da bu konuda aydınlatamadığınızı gördük. Alt komisyonda bu konuyu gündeme taşıırken de sorduğum soruların ana fikri EUROCONTROL'den daha yüksek gelir elde etmek için organizasyon yapısının güncellenmesi mi gerekiyor, bu konu siyasi bir tercih mi, konuyla alakalı ne gibi girişimler yapılmalıdır ve bunun önündeki engellerin ne olduğuydu.

Bir diğer konu da birimde görev yapan personelin maaş ve özlük hakları konusu. Bu konu da aslında az önce bahsettiğim konuya çok yakın ilişkili çünkü önceki Genel Müdür Hüseyin Keskin Bey, bu konuda diyor ki: "Bu noktada EUROCONTROL maliyetlerinin en önemli girdisi personeline ödenen ücret. Fransa'nın gelirinin yüzde 70'i personel maaşı, hatta diğer ülkelerde de durum böyle. Biz o noktadan çok gerideyiz. Aynı işi yapan personel Almanya'da 25 bin euro, İngiltere'de 17 bin euro maaş alıyor." Almanya'nın birim maliyeti 2024 yılında 80 eurodan 100 euroya çıkmış, Fransa'nın birim maliyeti 71 eurodan 80 euroya çıkmış fakat Türkiye'nin birim maliyeti 32 eurodan 37 euroya çıkmış. Gelirlerin yüzde 70'ini birim maliyet oluşturuyor ise biz neden bu birim maliyetlerden daha yüksek rakamları çıkaramıyoruz? Bunun önündeki engeller nelerdir? Madem bu işten böyle iyi

bir gelir elde etme imkânı var, neden biz ürettiğimiz bu hizmeti bu kadar ucuza satıyoruz? Çünkü burada çok ciddi bir kayıp söz konusu. Maliye Bakanımız ülke ülke para ararken bizim önümüzde böyle bir kaynağın heba edilmesini doğrusu anlamak pek mümkün değil. Dahası, Genel Müdür, bu rakamların artırılmadığını da itiraf ediyor. Personel sadece "10-11 bin liralık ek ödeme verebildik." diyor, bir de 27 Martta yapılan değişiklikle performans priminin ülkemizdeki sivil havalimanlarında gerçekleşen giden uçak trafiğinin sayısının memur aylık katsayısının yüzde 40'ıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde 120'siyle çarpımı sonucu bulunacak miktar kadar artırmış oldunuz. Bu bağlamda, EUROCONTROL'den ücretleri alınabilen toplam personel sayısı kaçtır? Personele yüksek ücret neden verilmiyor? Özlük hakları neden diğer üye ülke seviyelerine çıkarılmıyor?

Yine önceki Genel Müdür Hüseyin Keskin Bey'in konuya ilişkin yaptığı açıklamanın devamında "Mevcut, devlet içindeki şartlara baktığınızda başka dengeler var." diyor, bu dengeler nelerdir? Siyaseten buna engel teşkil eden bir durum var mıdır? Var ise bunlar nelerdir? Bu sorulara ilişkin kamuoyuna da bize daha net cevaplar verirseniz seviniriz.

Son olarak, Sayın Bakan Uraloğlu, Türkiye'nin 2023 yılı hava seyrüsefer hizmetleri kapsamında -hava sahasının kullanımının- 13 milyar 141 milyon TL gelir elde edildiğini belirtti fakat Devlet Hava Meydanlarının tarafımıza bildirdiği verilerde 15 milyar 187 milyon TL olduğunu görüyoruz. Bu iki veri arasında 2 milyar TL'lik fark görünmektedir, bu iki rakam arasındaki fark neden kaynaklanmaktadır? Burada doğru olan rakam hangisidir? 2024 yılı EUROCONTROL gelirleriniz ne kadardır? 2025 yılı için gelir hedefiniz ne kadardır?

Yine, Devlet Hava Meydanları İşletmesinde İşletme Daire Başkanı olarak görev yapan Cemil Acar konusuna değineceğim. Konuyla ilgili ulaştığımız bilgilere göre Cemil Acar kurumda atamalar konusunda oldukça etkin bir pozisyona sahip ve bu özelliği dolayısıyla da hızlıca zenginleşmiş fakat o dönem bunlar bazı basın yayın organlarında gündeme getirilmesine rağmen, hakkında herhangi bir işlem yapılmamış ve Enes Bey'in göreve gelmesinin ardından galiba kızağa çekilmiş olmalı ki -ya da yaptığı akçeli işler ortaya çıktığından- emekliliğini istemiş ve emekliye ayrılmış. Bakanlık Teftiş Kurulu geç de olsa bu kişi hakkında soruşturma yapmış ve iddiaların doğru olduğunu ortaya koyan raporu Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına iletmış. Bu bağlamda, öncelikle, soruşturma Enes Bey'in talimatı veya talebiyle mi açılmıştır, yoksa Bakanlık Teftiş Kuruluna gelen ihbar ve şikâyetler nedeniyle mi açılmıştır? Teftiş Kurulunun raporunda Cemil Acar'a isnat edilen suçlamalar nelerdir? Cemil Acar'ın kurumda makam ve konumu kullanılarak sebepsiz zenginleşmesine konu olan tutar ne kadardır? Cemil Acar'ın torpil ve iltimasıyla atanan ve yükselen kişiler için hangi işlemler yapılmıştır? Daha önce pek çok kez gündeme gelen bu konuyla ilgili neden zamanında gerekli soruşturma kurum tarafından başlatılmamış, konuyla ilgili ihmali olanlar hakkında hangi işlemler yapılmıştır? Devlet Denetleme Kurulu müfettişlerinin kurumda bir yıla yakın süredir denetleme yaptığı iddiaları gündemde, bu denetlemeler rutin bir denetleme midir? Bu kadar uzun bir süredir yapılan denetlemenin içeriği nelerdir?

Diğer bir konu...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Polat, toparlayalım.

MAHİR POLAT (İzmir) - Sayın Başkanım, şimdi, ben çok kibar bir üslupla kamu adına bir milletvekili olarak denetleme hakkımı kullanıyorum, kesmez ve insicamımı bozmazsanız mutlu olurum.

Diğer bir konu daha var, trafik radar hizmetlerinin İtalyan Selex firması ürünü kullandığı, 24 Şubat 2025 günü de...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Yani, şimdi, bir saniye, Sayın Polat... Sayın Polat... Sayın Polat... Bakın, kesmiyorum Sayın Polat.

Şimdi, belli bir süre var burada, teamül oluştu. Her konuşmacı üyemiz...

MAHİR POLAT (İzmir) - Şöyle yapalım mı Sayın Başkan?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bir saniye, Sayın Polat... Sayın Polat, bir saniye...

MAHİR POLAT (İzmir) - Diğer bulgularda parça parça konuşup konuyu bağlamından saptırarak gidelim. Ama ben de bir yöntemle nezaketimizi koruyarak bu denetleme hakkını kullanırken...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bakın, eğer böyle bu şekilde, bakın, burada geçmişten gelen...

MAHİR POLAT (İzmir) - Böyle tahrik ederek konuyu bağlamından koparmazsanız mutlu olacağımı söylüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Polat, geçmişten gelen teamüllerimiz var. Kanuni düzenlemeler, artı, Meclis İçtüzüğü'nde yer alan hükümler doğrultusunda, orada da yoksa burada oluşan teamüller var, o teamüller doğrultusunda burada denetim çalışmalarını yapıyoruz.

MAHİR POLAT (İzmir) - Tamam, birkaç konu daha var, değineceğiz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Geçmişten gelen teamüle göre de bir konuşmacı genel görüşmeler esnasında on dakikayı geçmiyor. Sayın Polat, siz bu dönem...

MAHİR POLAT (İzmir) - Başkanım, ben on dakikayı geçmemiştim, iki dakikadır sizinle tartışıyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Hayır, tartışmıyoruz, bir dakika, tartışmıyoruz, biz karşılıklı konuşuyoruz.

MAHİR POLAT (İzmir) - Burada, kayıta.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Olabilir, kayıta olabilir, kötü bir şey söylemiyoruz. Biz size usulü anlatıyoruz, yöntemi anlatıyoruz Sayın Polat.

MAHİR POLAT (İzmir) - Tamam.

İkinci dönemim, usul konusunda yeterince bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum. Sayın Başkanım, birkaç konu daha var değineceğim.

Diğer bir konu hava trafik radar hizmetleri İtalyan Selex firması ürününü kullandığımız 24 Şubat 2025 günü de yedek sisteme "reset" atılırken yanlışlıkla ana sistemde de "reset" atıldığını, bunun sonucunda saat 14:20 ile 14:45 saatleri arasında radar ekranlarının gittiği, havacılık tabiriyle hava trafik kontrolörlerinin bu süre zarfında kör olduğu iddiaları tarafımıza iletili. Bizim ASELSAN'la yapılan "Çok Amaçlı Radar Ekranı" adlı yedek sistemimizin olduğu fakat bunun trafiği yönetecek kabiliyetten uzak olduğu, ekranının küçük olduğu ve fonksiyonel olmadığı iddia ediliyor. Böyle önemli bir konuda yaşanacak arıza veya hata durumunda bu işi idare edecek etkili bir yedek sistemimizin olmadığı görülüyor. Bu çok ciddi bir ihmâl. Bu bağlamda, bu kadar önemli bir sistemde böyle bir hata nasıl yaşanmıştır? Olayın yaşandığı gün bu durumdan ötürü yaşanacak bir kaza durumunda bu

işin sorumluluğu kime, nasıl yüklenecekti? Konuyla ilgili soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa sonucu nedir? Başlatılmadıysa neden başlatılmamıştır? ASELSAN'ın yaptığı yedek sistem daha iyi hâle getirilemiyor mu veya böyle kriz anlarında kullanılabilecek daha iyi yedek bir sistem temin edilemiyor mu?

Diğer bir konu, havaalanında körüklerden geçerek veya otobüsle götürülerek uçağa biniş yapıyoruz. Burada bu işlemler için ekstra fiyatlandırma söz konusu fakat bu noktada işletmeciler firmaların daha çok para kazanması için önceliğin körüklerin doldurulmasına verildiği ve açık alan binişlerinin ikinci planda tutulduğu dolayısıyla körükten uçağa binışten daha çok ücret alındığı ve işletmeciler firmalara daha fazla gelir elde etme imkânı sağlandığı iddia ediliyor. Bu bağlamda, körük kullanım ücreti ne kadardır, açık alan biniş ücreti ne kadardır? 2021, 2022, 2023 yıllarında körük kullanım bedellerinden ne kadar gelir elde edilmiştir? Devlet Hava Meydanlarının işlettiği ve özel firmaların işlettiği havaalanlarının bu ücretten elde ettiği kazancın dağılımının tablo hâlinde tarafımıza iletilmesini istiyorum.

Son olarak, sizin başta söylediğiniz, bence çok hassas olarak değerlendirilmesi gereken bir konuyu not olarak düşmek istiyorum: Bu hafta İstanbul Havaalanı'nda 3 pistte aynı anda iniş ve kalkış yapılmaya başlanacak. İstanbul Havaalanı, bulunduğu konum itibarıyla yoğun yağışlara ve sert rüzgârlara müsait bir konumda. 3 pistin aynı anda kullanımı bir taraftan kârlı ve alanın trafik sayısının artması açısından önemli fakat bir taraftan da olası hava muhalefetleri noktasında da inişlerde pisti pas geçme açısından da pek çok riski barındırıyor. Bu bağlamda hava trafik kontrolörlerine bu konuda yeterince eğitim verilmiş midir? Bu eğitimler nerede verilmiştir? 3 pistinin aynı anda kullanılmasının yeterli şekilde risk analizleri yapılabilmiş midir? Bu konuları da cevaplırsanız sevinirim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim Sayın Polat.

Buyurun Sayın Sümer.

ORHAN SÜMER (Adana) - Başkanım, teşekkür ederim.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nün değerli yöneticileri, Sayıştay yetkilileri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, ben Şakirpaşa Havalimanı'yla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum: Sevip saydığım kardeşim, Mersin Milletvekili de burada. Çukurova Havalimanı'nın yapılmasına karşı değiliz ama ben birkaç örnek verip bunun sadece sebebini öğrenmek istiyorum Sayın Genel Müdürüm. Mesela, Trabzon Havalimanı, Samsun Havalimanı, Zonguldak Havalimanı, Ordu-Giresun müşterek Havalimanı, Sinop, Rize... Saydığımız zaman 7 tane şehir, hepsinin arası da 50-60 kilometre ve toplam nüfusları 3 milyon 750 bin. Osmaniye, Adana, Mersin'in toplam nüfusu 4 milyon 800 bin-5 milyon arası. Bu 7 şehrimizde ayrı ayrı havaalanı var ama maalesef bu 3 şehrimize bir havaalanı fazla görüldü.

Bak, yine söylüyorum, Çukurova Havalimanı'na karşı değiliz ama Şakirpaşa Havalimanı Adana'yla özdeşleşmiş ve gerçekten de altyapısıyla dünyada ender kullanılan havalimanlarından. Artı, biliyorsunuz, deprem felaketinde, o bölgede Malatya Havalimanı'na iniş yapılamadı, Maraş Havalimanı'na iniş yapılamadı, Antep'e, Hatay'a; sadece ve sadece Şakirpaşa Havalimanı'ndan tüm oranın geliş-gidişi sağlandı ve tüm malzemeler de oradan sevk edildi. Yani bir tarafta baktığı zaman 7 ile hitap eden 7 tane havaalanı, nüfus 3 milyon 750 bin, bir tarafta 3 tane şehir aynı aralıklarla, 5 milyon nüfus ama maalesef bir havaalanına mahkûm edildi.

Yine söylüyorum: Aslında Çukurova Havalimanı Mersin'e yapılacaksa... Mersin turizm kentimiz -Silifke tarafına yapılsaydı- o bölgede turizmi de karşılayacak birçok geliş-gidişi sağlamış olacaktı. Bunun özellikle sebebini öğrenmek isterim Sayın Müdürüm.

Ayrıca, özellikle Şakirpaşa Havalimanı ve yeni yapılan Çukurova Havalimanı'yla ilgili birkaç şeyi daha söylemek isterim: Şakirpaşa Havalimanı'mız Adana merkezine yakın konumuyla önemli bir ulaşım merkeziydi. 2022 yılı verilerine göre de havalimanı 44.158 uçak trafiği ve 3,8 milyon yolcu kapasitesiyle bölgede aktif bir rol oynuyordu. Ayrıca, 2024 verileriyle bu rakam 4 ile 5 milyon arasına erişiyordu. Maalesef biz defalarca söyledik, "Şakirpaşa bir sembol." veya "Vatandaşlarımız çok memnun; geliştirilebilir, tadilat yapılabilir, düzenlemeler yapılabilir." dedik. Hatta Sayın Cumhurbaşkanımız son seçimlerden önce de Adana'ya geldi; miting meydanlarında Şakirpaşa Havalimanı'nın uçuşa devam edeceğinin sözünü vermişti ama maalesef, Şakirpaşa Havalimanı kapanmış durumda. Ayrıca, Şakirpaşa'nın kapatılmasıyla mevcut yolcu ve kargo trafiğinin yeni havalimanına nasıl aktarılacağı konusunda soru işaretlerimiz var. Sizin verdiğiniz raporda, bazı havalimanlarında kapasite kullanım oranlarının düşük olduğu -örneğin, Balıkesir merkez, Çanakkale Gökçeada- belirtilirken Şakirpaşa gibi yoğun bir havalimanının kapatılmasının bölgesel ulaşım ağına etkisi yeterince analiz edilmemiş midir acaba? Şakirpaşa'nın kapatılması mevcut altyapının atılmasına neden oldu, oysa bu kaynaklar havalimanının modernizasyonu veya kapasite artırımı için kullanılabilirdi.

Yine, Mersin Milletvekilimiz bilir, Şakirpaşa Havalimanı'nın etrafındaki mahalleler gerçekten hem terörle ilgili hem de çok rahatlıkla uzatılabilecek yani Çukurova Havalimanı'na yapılanın onda 1 parasıyla o bölgenin tamamını da temizleyecek bir konumdaydı ama maalesef kapatıldı. Yine, Çukurova Havalimanı Projesi, yap-işlet-devret modeliyle hayata geçirilirken bu konudaki eleştirilerimizi de defalarca dile getirdik. Yıllarca süren, 2 bakan yiyen -gerçekten de "Şakirpaşa'ya kıymayın." dedik ama dinletemedik- Çukurova Bölgesel Havalimanı açıldı; biraz önce de size bahsettim, açılması da o kadar özensiz bir şekilde...

Yine, Mersin Vekilimiz bilir, havalimanı, 7 kilometre Yenice'den içeriye gidiyor, bir tane trafik ışığı yok ve her gün, inanın her gün orada onlarca trafik kazası ve ölümlü trafik kazaları oluyor. Geçenlerde bolca yağmur yağdı, havalimanının otoparkı sular altına gömüldü, iki gün havalimanı uçuşlara kapatıldı. Tavandaki çatlaklar, etraftaki atıl görünüm, bunların hepsi de basına yansdı.

Yine, Sayıştay raporunda yapım süreciyle ilgili riskler var. 2022 yılında Ankara Esenboğa ve Zafer Havalimanları için 332,5 milyon TL garanti ödemesi yapıldı, Çukurova Havalimanı için de benzer bir risk söz konusu mudur? Şirketlere ödeme yaptınız, zorunlu mu görülüyor? Rantın nasıl meydana geldiği rakamlarla ortada ama bizim için Çukurova Bölgesel Havalimanı üstyapı tesislerinin yatırım maliyeti 2020 yılında 155 milyon euroya ihale edildi, 2022 yılı faaliyet raporunda bu rakam 196 milyon euroya yükseltildi, 2023 yılı faaliyet raporunda ise tam 244 milyon euroya çıktı. Yalnız, şeyde de diyorsunuz ki: "Bu işler bittikten

sonra 297 milyon kâr edilecek." Ama ucu açık; kaç yılda kâr edilecek ve müteahhitle kaç yıllık sözleşme yapıldı? Geri dönüşü kaç yılda olacak, o da belirtilmemiş yani sözleşme şeyi açık, belirtilmemiş. Bir senede 48 milyon, 3 senede 100 milyon euroya yakın artış yaşanmış. Bu durum proje maliyetlerinin kontrol edilmediğini gösterir. Ayrıca, projenin otuz aylık yatırım süresi havalimanının ne zaman tam kapasiteyle hizmete gireceği konusunda belirsizlik yaratıyor. Hazır yetkililer buradayken de şunu öğrenmek isterim: Çukurova Bölgesel Havalimanı tam kapasiteyle hizmete girdi mi veya orada yapılacak işler daha var mı? Lütfen, bir gün gelin, bırakın yeni yapılan normal yolu, VIP yolundan bile gittiğinizde, araçlarınızla takır tukur gider, betonları, çukurları görmüş olursunuz yani o kadar özensiz bir şekilde. Yine, üçüncü defa tekrarlayacağım, Mersin Vekilimizle beraber yaşıyoruz bu konuları, belki de onun söylemek istediğim şeyler de vardır.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Şikâyetçi değil.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Orhan ağabey de şikâyetçi değil canım, onda sıkıntı yok.

ORHAN SÜMER (Adana) - Eksiklerini söylüyoruz.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Tabii konuşuruz daha bunları, doğru şeyler ama şikâyet konusunda sorun yapmıyor yani Orhan ağabey, beğeniyor orayı.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ben söz verdiğimde...

ORHAN SÜMER (Adana) - Bazı sorulara da yazılı olarak cevap verirseniz sevinirim Sayın Genel Müdürüm.

TAV Havalimanları kira konusu, tesis sözleşme hükümleri doğrultusunda DHMİ'ye teslim ederken faal teçhizatlar ve gayrifaal teçhizatların hepsi teslim edilmiş midir? Şirket bu teçhizatları teslim ederken sözleşme hükümleri çerçevesinde bütün aletlerin bakım ve onarımlarını gerçekleştirerek kullanılır hâlde mi devretti? Yine, TAV Havalimanı, Atatürk Havalimanı'nı DHMİ'ye devrederken personelleri tarafından tutulan demirbaş listesi var mıdır? Bu demirbaş listesindeki teçhizatların son durumu nedir? Yine, Atatürk Havalimanı tarafından faal ve gayrifaal teçhizatların listesi tutulurken bazı teçhizatların el altından satıldığı basına da yansımıştı; bu doğru mudur? Doğruysa bu satıştan gerçekleştirilen rakamlar kimin cebine gitmiştir? Ayrıca, Atatürk Havalimanı yıkılmadan önce terminaller içerisindeki teçhizatların akıbeti ne olmuştur? Bu teçhizatlar satılmış mıdır, satıldıysa kime ve kaç paraya satılmıştır? Ayrıca, Çukurova Havalimanı Projesi'nin başlangıç yatırım tutarı 155 milyon euro iken -biraz önce de söyledim- 2022'de 196,8; 2023 yılı faaliyet raporuna göre ise tam 244 milyon euroya çıkmıştı. Bu revizyonun gerekçesi nedir? Projenin tamamlanma süresi ve nihai maliyet tahmini ne kadar olacak? Şakirpaşa Havalimanı'nın kapatılmasıyla oluşan atıl kapasite nasıl değerlendirecek? Yine, ayrıca Şakirpaşa Havalimanı'nın arazisi çok önemli bir konumda ve Adana'nın merkezî yerinde. Zaman zaman basında çıkıyor Toplu Konuta veya birkaç firmaya satışıyla ilgili, bununla ilgili bir faaliyetiniz var mı veya bununla ilgili bir çalışma var mı? Gerçekten, oranın bir AVM'ye veya TOKİ'ye devredileceğiyle ilgili bir proje var mıdır diye soruyorum.

Teşekkür ederim, benim soracaklarım bu kadar.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim Sayın Sümer.

Sayın Gökçek, buyurun.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Biraz uzun konuşacağım hem affınıza sığınıyorum, hem de sabrınız için şimdiden teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - On dakikayla sınırlı Sayın Gökçek.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - O pazarlığı yapmıştık Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Pazarlık yapmayalım.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - O pazarlığı yapmıştık, bir de...

İSMAİL OK (Balıkesir) - Beş dakikada toparlar yani güveniyoruz.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Yok, toplanacak gibi değil.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Biz sizin beş dakikada toparlayabileceğinizi düşünüyoruz Sayın Gökçek.

Buyurun.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Şimdi, Başkanım, 7.2.2 "Havalimanlarında gerçek ve tüzel kişilere tahsisle aynı nitelikteki ticari mahallerden alınan kira gelirinin yüksek oranda farklılık göstermesi." Şimdi, biz bunu taşımadık üst komisyona, niye taşımadık bilmiyorum da burada "Havalimanlarında faaliyet gösteren eski kiracıların kullandıkları ticari hacimlere ilişkin kiralardan rayiçlerin çok altında kalması sebebiyle gelir kaybı yaşanmaktadır, öyle ki kira farklılıkları yüzde 1.860'a kadar ulaşabilmektedir." deniliyor. İki soru sormuştum Sayın Genel Müdürüm size, 21'inci soru diye geçiyor yolladığınız evrakta. Benim sorduğum ilk soruya burada cevaben "Rayiç bedel altında kalan kiracımız bulunmamaktadır." diyorsunuz; güzel. İkinci sorduğum soruda da şöyle bir cümle kullanıyorsunuz: "2024 yılı itibarıyla kira süreleri on yılı geçen 750 adet kiracı bulunmakta olup bu kiracıların TBK 347'inci madde kapsamında kira sözleşmesinin feshi ya da kira bedeli, emsal kira bedeline yükseltilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır." diyorsunuz. Şimdi, birinde "Rayiç bedelin altında kalan kiracımız bulunmamaktadır." diyorsunuz, diğerinde "Çalışmalar yapılmaktadır." diyorsunuz; hangi cevap tam olarak doğru? Bu iki soruyu size tekrar yöneltiyorum. Burada bir de açık açık soruyorum, sormuştum da: "Kiracılık süreleri on yılı geçmiş firmaların listesi ve kiracılık süreleri nelerdir?" demişim, burada da "Çalışmalar yapılmaktadır." demişsiniz. Şimdi, rica ediyorum Sayın Genel Müdürüm, orada bir şeyler yaptığınızı biliyoruz, çalışıyorsunuz iyi niyetle, tamam ama burada, Sayıştay, on beş yılı aşkın süredir yanlış uygulamalar yapıldığını yazmış bulguya. Yani sizin çalışma yapmaya devam ediyor olmanız bizim sorumuza cevap olmuyor. Sizden bu konuda çok net bir cevap istiyorum: Kiracılık süreleri on yılı geçmiş firmaların listesi ve kiracılık süreleri nelerdir?

Yine, 7.2.2.3'te "Kuruluşun uluslararası standart ve kalitede sunduğu seyrüsefer hizmetlerine mukabil EUROCONTROL millî maliyetlerini istenilen düzeyde artıramaması." Bildiğiniz üzere, bu durum yıllardır konuşuluyor zaten. Seyrüsefer hizmetlerine ilişkin maliyetler EUROCONTROL tarafından karşılandığı hâlde ülkemiz diğer ülkelere nazaran özellikle de birim maliyetler konusunda faydalanamıyor. Tarif etmek gerekirse 2021-2022 için hizmet birim sayısı bakımından 39 ülke arasında 3'üncü sıradayız ancak birim fiyatta 39 ülke arasında sondan 6'ncı sıradayız Sayın Başkanım. Birim maliyetteki düşüklüğümüz de toplam maliyetimizi ciddi oranda etkiliyor tabii. Örnek, hizmet birim sayısı bizden yaklaşık yüzde 4 daha düşük olan İngiltere'nin EUROCONTROL'den aldığı toplam para bizim tam 2 katımız, bizden daha düşük hizmet verdikleri hâlde. Hizmet birim sayısı

bizden yüzde 17 fazla olan Almanya'nın da EUROCONTROL'den aldığı toplam para neredeyse 3 katımız Sayın Genel Müdürüm. 2023 verilerine bakarsak... Elimizdeki en güncel veri o -varsa 2024'ü de sizden rica edeyim bu vesileyle- 2023 yılında Fransa'da hizmet birim sayısı 21,2 milyon, bizde 19,6 milyon; neredeyse aynı diyebiliriz ama Fransa'nın EUROCONTROL'den aldığı para 1 milyar 547 milyon euro, bizim 451 milyon euro yani çok ciddi bir fark var. Bunu bizim bir şekilde kapatmamız lazım. Geçtiğimiz haftalarda Meclisten bir kanun çıkardık, bunu birazcık daha iyileştireceğini düşünüyorum personel açısından. Yeterli midir, değil midir, orası yine tartışılacak bir konu. Ancak çıkardığımız yasa da yasa yapma tekniğimizden ötürü yine bolca eksikleri olan bir yasa. Aslında, burada 199 sıra Sayılı Kanun Teklifi'nin 13'üncü ve 14'üncü maddelerine değinmek isterdim ama zamanı kısıtlı kullanmaya çalışıyorum. EUROCONTROL'lerden alacağımız ücretlerle ilgili yatırım kısmını da göz ardı etmememiz gerekiyor. Hizmet kalitemiz için kullandığımız sistemlerin, teçhizatlarının da eksiksiz ve yeterli olması gerekiyor. Bu maliyetleri EUROCONTROL'ün karşıladığını düşünürsek yatırımları yapmaktan da geri durmamamız gerekiyor çünkü yatırım eksiklikleri ve personelin sıkıntıları birleştiğinde uçuş emniyet zafiyetleri yaratıyor. Bu zafiyetler son yıllarda uluslararası denetim sonuçlarına da yansımış Sayın Genel Müdürüm, siz de takip etmişsinizdir. Uluslararası Sivil Havacılık Organizasyonunun Eylül 2024'te yaptığı denetimde ülkemiz tüm kategoriler ortalamasının gerisinde. 8 alanda yapılan denetimin 7'sinde sınıfta kalmış Başkanım, çok kötü durumdayız. Ülkemizin seyrüsefer hizmetlerinin uyum ortalaması 2019 yılında 86 puan iken bu oran 2024 yılında 19'a düşmüş. Yine, bir önceki dönem olan 2019 yılı denetiminde 84 olan ortalama puanımız da 2024 yılında 49'a kadar düşmüş. Bu konuda sizden özverili, ciddi bir çalışma rica ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Bulgu 7.2.3.2'de kirala-işlet-devret projelerine ilişkin kira faturalarında katma değer vergisinin yanlış hesaplanması nedeniyle pişmanlık zammı ödenmesi. Yanlış kesilen faturalardan ötürü 6 milyon 225 bin liralık pişmanlık zammı ödemişiz. Bunu alt komisyon toplantısında dile getirmiştik. Sayıştay demiş ki şurası önemli, Gelir İdaresi Başkanlığının 29/9/2020 tarihli yazısının gereğini yerine getirmediğimiz için ve verginin tahsil edilmesini sağlayacak faturaları 17/2/2021 tarihinden sonra düzenlediğimiz için bu cezayı ödemişiz. Yani, Gelir İdaresi Başkanlığı kurumu uyarıyor, aradan üç değil beş ay geçiyor, beş aylık sürede faturayı kesmediğimiz için bu Gelir İdaresi Başkanlığından tekrar gelen yazıya göre tam 6 milyon 225 bin 130 lira biz pişmanlık zammı ödüyoruz. Ya, buna kim sebep oluyorsa bundan gerekli hesabın sorulması lazım. Hata yapmış, zaten yapmaması gerekiyor, Gelir İdaresi Başkanlığı uyardığı hâlde beş ayda bu hatayı düzeltmeyip kurumu 6 milyon 250 bin lira zarara kim sokabiliyor ya? Bir de 2021 rakamlarıyla bahsediyoruz, bugünün parasıyla belki 30 milyon, 40 milyon paradan bahsediyoruz. Gerçekten enteresan. Uyarı olmasa anlayacağım. Uyarının üzerine bunun yapılmasını ben kaldıramıyorum.

2022 raporunda taşınır işlemlerinde eksikliklerin bulunması. Yine, raporda Sayıştayımız kamu-özel iş birliği çerçevesinde işletilen hava limanlarında işletmeci firma tarafından işletmede kullanılmak üzere sağlanan menkul ve mal olarak ifade edilen taşıtların kaydının... Yine geldiğimiz yer, sizin verdiğiniz cevap "Varlık listelerinin oluşturulması devam etmektedir." diyor. Sayın Genel Müdürüm, bu işlemler ne aşamadır, tamamlandı mı? Bu çalışmaların son hâlini sizden rica ediyorum.

Geneline yeni geçtim Başkanım. Genel üzerine değerlendirmelerde de Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca birkaç gün önce sosyal medya üzerinden bir açıklama paylaşıldı, şöyle bir açıklama, görseli görünce zaten hatırlarsınız kurumumuzla ilgili olduğu için: "Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünde 21/7/1998 tarihinden beri görev yapan Cemil Acar hakkında gelen şikâyetler üzerine Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından müfettiş görevlendirilmiştir. İddialara yönelik soruşturma da 5 Kasım 2024 tarihinde başlatılırken Cemil Acar 28 Kasım tarihinde kendi talebiyle emekli olmuştur. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından yapılan soruşturma neticesinde elde edilen bulgulara yönelik bilgi ve belgelerle 21 Şubat 2025 tarihinde Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına başvurulmuştur." Teşekkür ediyorum. "Cumhuriyet Başsavcılığının soruşturması sonrası mahkemeye sevk edilen ve tutuklu yargılanmasına karar verilen Cemil Acar ile ilgili hukuki süreç Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülmektedir." Şimdi, öncelikle, bu sürecin hukuki süreç olduğu için içine dair çok yorum yapmak istemiyorum ancak burada gerekli işlemler yapıldığı için teşekkür ediyorum ama konunun içinde sadece Cemil Acar yok yani konuda torpil var. Tamam, kim torpil talep etti? Yani işin bu tarafı da var. O nasıl olacak? Yani konuyu öylece, biz soruşturma açtık, tamam, hadi Cemil'i de yolladık, zaten başsavcılık da gerekeni yapıyor deyip kapatamayız. Bu konuyla ilgili genel bir bilgi vermenizi rica ediyorum sizden.

Alt komisyon toplantısında "2004-2005 yıllarından kalan hava seyrüsefer sistemlerinin kullanıldığı söyleniyor. Biz neden bu sistemleri yenilemiyoruz?" demiştik; hatırlarsınız. Bununla ilgili detaylı bir cevap vermişsiniz. Teşekkür ediyorum. Hava trafik hizmetlerinin idaresinde kullanılmakta olan cihaz ve tesislerin ekonomik ömrünün on yıl kadar olduğunu da yine siz ilettiğiniz. O yüzden tekrar soruyorum Sayın Genel Müdürüm: Elimizde ekonomik ömrünü tamamlamış yani on yılı doldurmuş kaç tane cihaz veya sistem bulunmaktadır? Haberleşme sistemleri için "43 VCS, 73 VRS ve diğer haberleşme sistemleri yenilenmektedir." diyorsunuz. Bu "yenilenmektedir" süreci yine ne aşamadır, kaç elimize ulaşmıştır, ne zaman ulaşacaktır? Ve on yılı aşanları hesaba kattığımızda verilen siparişlerin tamamı kurumun ihtiyaçlarının ne kadarını karşılamaktadır? Yani bunda verdiğimiz siparişlerin hepsini teslim aldığımızda on yılı aşkın süredir kullanılan kaç tane cihaz ve sistem kalacaktır?

Yine, pandemi sürecinde, 10/2/2021 tarihli ve 3536 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı doğrultusunda kamu-özel iş birliği kapsamında işletilen havalimanlarına ilişkin kira bedelleri 2024 yılında faiziyle tahsil edilmek üzere ertelenmişti. Bu kira bedelleri -2024 yılını tamamladık- tahsil edilebildi mi? Edilmeyenler varsa hangilerinden ne kadar tutar tahsil edilmedi?

Mahir Polat Vekilimin alt komisyonda sorduğu sorular var, ona da değinmek istiyorum. Kocaeli Cengiz Topel, Çanakkale Gökçeada, Uşak ve Balıkesir merkez havalimanlarının neden aktif olarak çalışmadığını bir de çalışmadığı hâlde neden personel sayısı ve giderlerinin arttığını sordu alt komisyonda. Kurumun verdiği cevapta "Bizim havalimanlarımız çalışmaya uygun ancak oradan sefer yapmak hava yolu şirketlerine kalmış, değerlendireceğimiz bir konu yok." diyor. Yani, bu nasıl bir mantık? Ya, Başkanım, o zaman biz bunun yatırımını niye yaptık? Biz buradan otobüs firmalarının çalışmasını beklemiyorduk herhâlde. Havalimanı açıyorsak burada uçak firmaları çalışacaktı. E, o zaman bu firmalarla konuşmadıysak, buradan sefer yapmayacaklarsa, yapmayı düşünmüyorsa bu kadar yatırımı niye yaptık? Yazık değil mi? Yani, biz havalimanı açtık. E, ben bakkal açtım ama konut olmayan, kimsenin yaşamadığı bir yere açtım, çalışmaya hazırım ama müşteri yok. 100-120 kişinin

çalıştığı ama çalışmayan havalimanlarımız var. Bir şekilde ya firmalarla konuşacağız ya da bu maliyetleri azaltacağız. Haybeye milletin cebinden giden paralardan bahsediyoruz. Buna -yazık- bir çözüm bulmak zorundayız Sayın Genel Müdürüm.

Yine, alt komisyonda "Zafer Havalimanı fizibilite raporları yapıldı mı? Yapıldıysa bu raporu kim yaptı ve raporun detaylarını istiyorum." demişim. "Rapor eklerde." denildi, eklerde bulamadım. Bizim de hatamız olabilir, o yüzden bunu bir hatırlatma olarak söylüyorum, sizden bunu tekrar rica ediyorum.

Burada yatırım tutarı 54 milyon euro olacak ama biz on bir yılda şu ana kadar 66 milyon euroyu ödemişiz zaten. Kurumunuzun bu konudaki savunması da biz zarar ediyoruz ama aslında şirket daha çok zarar ediyorsa geliyor yani çünkü "Yatırımı -yanlış hatırlamıyorsam- biz yapsaydık 206 milyon euroya mal olur, işte, onlar yaptı 245 veya 254 öyle bir paraya mal oldu." deniliyor. Şimdi, ben o yüzden zaten "Bu fizibilite raporları yapıldı mı?" diye sormuştum. Zaten zarar edecekse firma da bizim, yine yabancı değil, düşman değil, başkasına niye yaptırıyoruz? Zarar edecek bir havalimanını yaptırdı sonra "Ya biz yapsaydık 204 zarar ederdik. Şimdi Allah'tan ki onlar yaptı, 256 zarar ediyorlar." demenin bir mantığı yok burada. O yüzden, bu raporu, fizibilite raporunu hazırlayanlar -alt komisyonda sordum tam cevabını alamadım- kimlerdir, kimler altına imza atmıştır? Ve bu fizibilite raporunu da rica ettim, o da gelmedi. Bu fizibilite raporunu ben sizden rica ediyorum. Ne öngörmüşler, ne çıkmış? Bunu ben altına imza atanlarla beraber görmek istiyorum. Açıldığı günden bu yana yıllık 1 milyonun üzerinde garanti yolcu sayısı vermişiz ama yıllık 100 bin sayısını dahi göremiyoruz ya, o yüzden bu önemli.

2024 yılında, yine, Zafer Havalimanı'nı kaç yolcu kullandı? Toplam ne kadar ödeme yaptık 2024 için, bunu da sormak istiyorum.

Az kaldı Başkanım, teşekkür ediyorum sabrınıza.

Yine, bu yap-işlet-devret projesi imzalanmadan önce bu bölgedeki olası talep, yolcu yoğunluğu, kargo yoğunluğu gibi konular fizibilite raporunda yer alıyor mu?

Eğer ki raporu yollayabilecekseniz ben bunların, bu soruların şu kısmını geçeceğim Başkanım. Geleceğini düşünüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Detaylı olarak göndersinler.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Tamam.

2018 yılında kurulan İş Zekâsı ve Veri Madenciliği sistemi için Sayıştay her üç raporda da "Geliştirilmeli." diyor, bu konuda herhangi bir aksiyon aldık mı? Sayıştayın uyarılarını dikkate alıyor muyuz? 2024'te de devam ediyor mu? Bununla ilgili bir bilgi rica ediyorum.

Şüpheli ticari alacaklar konusuna da girmek istiyorum; üç yıla baktığımızda bir artış var, 107 milyon iken 2023 yılında 475 milyon olmuş. Bu alacakları detaylandırmanızı rica ediyorum. Yargı süreci başlayanlar var mı? Varsa bunun listesini rica ediyorum.

Son olarak da İstanbul Havalimanı inşaatı devam ederken biliyorsunuz ki havalimanının zemin katı artı 90 metreden artı 60'a düşürüldü; bu, zaten kamuoyunun da bildiği, herkesin çokça konuştuğu bir süreç. Şimdi, ama, sunumunuza da bakıyorum, Sayın Genel Müdürüm, bu 30 metrelik dolgunun bedelini Sayıştay 1 milyar euronun üzerinde belirlemiş olmasına rağmen sunumunuzda hâlâ İstanbul Havalimanı'nın yatırım bedelini biz 10,2 milyar euro olarak görüyoruz. Bunu defaten 10,2 milyar olarak söylediğiniz için merak ediyorum yani burada bir yanlışlık mı var, bizim anlamadığımız bir durum mu var? Bu 1 milyar euroluk yatırım yapılmadığı hâlde neden yapılmış gibi gösteriliyor, öncelikle onu sorayım.

Bir de, mesela, biz bunu nasıl tahsil edeceğiz? Yani, bildiğimiz veya yapılan açıklamalara göre bakarsak, bu 1 milyar euronun üzerindeki yatırımı biz mesela işletme süresinden mi düşeceğiz? Benim bildiğim, anladığım kadarıyla işletme süresinin sonunda ödeme yapılacak ama sonucu sizin ağzınızdan bu konuda duymak istiyorum. Burada biz bu yapılmayan 30 metrelik dolgunun bedelini işletmecilerden nasıl alacağız ve bir de -hemen bitiriyorum ağabey, özür diliyorum- bunu, yatırımı hâlâ 10,2 milyar euro olarak açıklamamızın sebebi nedir?

Hepinize çok teşekkür ediyorum, ayaklarınıza sağlık, emekleriniz için de teşekkür ediyorum. Tekrar herkesi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Gökçek.

Sayın Akbulut, buyurun.

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkanım, çok saygıdeğer milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, 2021 gelir tablosunu elimize aldığımızda... Ben bütün milletvekillerimizin bu gelir tablosunu bir incelemesi gerektiğini düşünüyorum çünkü milletvekilleri olarak milletin, devletin de görevlileri olarak Sayıştay görevlileriyle burada doğmamış yetimin haklarını arıyoruz; vergisel anlamda ya da vatandaşlarımızın herhangi bir anlamda ödedikleri vergilerle alakalı bir sıkıntı var mı yok mu diye bir denetim yapmaya çalışıyoruz; bu anlamda, bence dikkat edilmesi gereken bazı hususlar var.

Gelir tablosuna baktığımız zaman, 2021 yılından bir önceki yılda -2020 yılından bahsediyoruz- brüt satışlar ortalama 4 milyar 355 milyonmuş, 2021'de brüt satışlar 6 milyar 867 milyona çıkmış. Satışların maliyetine baktığımızda ya 2020'de bir hata var ya da 2021'de bir hata var çünkü neden? 2020'de faaliyet kârı 80 milyon iken 2021'de, Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, 1 milyar 592 milyona çıkıyor yani 80 milyon liralık bir faaliyet kârı 1 milyar 592 milyon liraya çıkıyor. Satışlarda böyle bir aman aman yükseklik var mı, brüt satışlarda? Hayır yani 4 milyar 355'ten 6 milyar 867'ye... Burada satılan hizmetlerin maliyetinde ya 2020'de çok fazlalık var ya da 2021'de bir düşüş var, bunu kontrol etmek lazım.

Asıl şuna getirmek isteyeceğim konuyu: "Diğer olağan dışı gider ve zararlar" kalemi var Kıymetli Başkanım, değerli milletvekilleri ve kıymetli Sayıştay temsilcilerimiz çünkü ben Sayıştayın raporlarında böyle bir şey göremedim; 1 milyar 426 milyonmuş 2020'de, 2021'de bu "diğer olağan dışı gider" kalemi 1 milyar 411'e düşüyor yani kısmen düşüyor. Bu her iki kalem yüzünden dönem net kârı 2020'de de 2021'de de... 2020'de 2 milyar 76 milyon boyutunda zarar, 2021'de 630 milyon dolayında bir zarar ettiriyor.

Şimdi 2022'ye gelip baktığımızda, bu "faaliyet kârı" dediğimiz yani 2020'de 80 milyon olan, 2021'de 1 milyar 592 milyon olan faaliyet kârımız 2022'de 2 milyar 873 milyona yükseliyor. O satışlar ile şeydeki, aradaki farkı yine sizlerin takdirine bırakacağım ama o "diğer olağan dışı gider ve zararlar" yani bizlerin herhâlde yolcu garantisıyla açılan havalimanlarının uğrattığı zararlar olarak düşündüğümüz -böyle mi değil mi, onu Genel Müdürümüz bize açıklayacaktır, bu "diğer olağan dışı gider ve zararların" ne olduğunu- o rakam, Kıymetli Başkanım, değerli milletvekilleri, 2022'ye baktığınız zaman 1 milyar 334 milyon gibi rakamlardan 7 milyona düşüyor; muazzam derecede büyük bir başarı, kurumu tebrik etmek lazım ve "Çok şükür, kâra geçirdik Kurumu." dediğimiz anda dönem net kârına bakıyoruz, 700 milyar kâr etmesi gerekirken bir bakmışız yine 131 milyon zararda Sayın Başkan, değerli vekillerimiz. "Neden böyle oldu?" diye gelir tablosunu biraz incelediğiniz zaman, 2021'de 2 milyar olan kambiyo zararının 2022'de bir anda 7 milyar 734 milyona çıktığını görüyoruz yani bu kalem bizi zarara uğrattıyor. Şimdi "kambiyo zararı" deyince benim aklıma şu geliyor: Acaba, diyorum, kurumun bir döviz rezervi, döviz hesabı vardı; döviz aşağı düştü de bizim haberimiz yok, bu öyle bir zarara mı uğradı yoksa döviz borçlarımız vardı, bir anda bir yıl içerisinde aşağı yukarı 3 kat şekilde döviz borçlarımız artacak şekilde bir döviz kuru artışı mı gerçekleşti bu 2021 ile 2022 arasında? Ne oldu da bizim bu kambiyo zararımız 2 milyardan 7 milyar 734 milyona çıktı? Bununla alakalı Sayın Genel Müdürümüzün -tabii, bu dönemlerdeki Genel Müdürümüz değildi zannedersenem kurumda ama- bununla alakalı bir araştırma yapmış olması lazımdır. Ve kıymetli Sayıştay denetçilerimizin nasıl dikkatini çekmez, nasıl raporlarına bunu koymazlar, onu da anlamak mümkün değil; koydular, biz göremediysek kendilerinden özürlü diliyorum ama böyle bir kambiyo artışının Sayıştay denetçilerinin dikkatini çekmemesi benim çok garibime gitti. Kıymetli Sayıştay denetçilerimizin de bu konuyla alakalı bir açıklama yapmaları gerekirse bence dinlemek lazım çünkü az önce söylediğim gibi, biz milletvekilleri milletin temsilcileriyiz, Sayıştay da devletin temsilcisi olarak bu denetimleri gerçekleştiriyor. Denetimde bir eksiklik yaparsak devlete ve millete ihanet etmiş oluruz bir nevi, bu anlamda uyarmak lazım.

Yine, bünyemizde henüz hizmete açılmamış havaalanlarımızla alakalı müdür atamalarımız var mıdır, yok mudur? Eğer böyle atamalar gerçekleşmişse buralarla alakalı bir personel ödememiz gerçekleşiyor mu? Atama gerçekleşmişse çok yüksek ihtimalle personel ödemesi de gerçekleşiyordur; böyle bir durum var mıdır, onu bir açıklamanızı rica edeceğiz.

Az önce söylediğim, bu yolcu garantisıyla açılan havalimanlarının zarar kalemleri 2022'den sonra yok mu? Şimdi, 2023 ve 2024 hesaplarını, tabii, tam anlamıyla göremiyorum ama bu "diğer olağan dışı gider" kalemleri, zannedersenem, onunla alakalı diye düşünüyorum. 2022'de bu denli düştüyse bununla alakalı bir çözüm mü geliştirdiniz? Böyle bir çözüm geliştirdiyse tebrik ediyorum kurumu ve sizleri, nasıl geliştirdiğinizle alakalı bilgi verirseniz yine bizler sevineceğiz.

Yine, kiralanan yerlerle ilgili, işletmeciler firmaların taşınırları yenilemediği ve yükümlülüklerinin altında bulunduğu bazı malzemelerin yenilenmediğiyle alakalı bir bilgi dolanıyor piyasada. Bu işlemlerle ilgili denetim ve yaptırım mekanizmalarıyla alakalı bir çalışmanız oldu mu ya da bunlar asparagas haberler mi?

Yine, Devlet Hava Meydanlarının eski İşletme Dairesi Başkanı -az önce kıymetli İstanbul Milletvekilimiz de değindi- Mehmet Cemil Acar torpille alakalı mı bir soruşturma geçirdi yoksa rüşvet ve yolsuzlukla alakalı bir suçlamayla mı karşı karşıya kaldı? Böyle bir suçlamayla karşı karşıya kaldıysa -Allah göstermesin, inşallah aklanır mahkemeler nezdinde, kimseyi yargılayacak durumumuz yok ama- bunun kurumla alakalı bir zararını tespit edebildiniz mi? Kurumunuza yansıyan herhangi maddi, manevi bir zarar var mıdır? Bununla alakalı sizlerden bilgi almak isteyeceğim.

Yine, Sayın Genel Müdürüm -Adalet ve Kalkınma Partisinin Isparta Milletvekilimiz az önce buradaydı, şu an göremiyorum, o da zannedersenem değinecektir- ben de Burdur Milletvekiliyim, tam bizim Isparta ile Burdur arasında bir havaalanı var, adı "Isparta Süleyman Demirel Havaalanı" hatta Burdur'a daha yakın ama Süleyman Demirel'in etkisiyle Isparta Havaalanı olarak geçiyor. Biz bu havaalanından yeterince yararlanamıyoruz. Örneğin Ankara'ya doğru dürüst, doğru dürüst değil, hiç uçuşları yok. Bizler kara yoluyla o bölgeden gelip gitmek durumunda kalıyoruz. Yine, keza Burdur ve Isparta Antalya'ya yakınlığıyla da bilinir, bu yaklaşık bir 120 kilometre mesafededir. Antalya'nın da biliyorsunuz, yoğun turizm faaliyetlerinin olduğu dönemlerde özellikle yaz aylarında havaalanları çok fazla yolcu ağırladığı için Isparta Havaalanı'nın biraz daha kapasitesinin artırılması Antalya'nın yükünü de azaltır diye düşünülüyor. Bununla alakalı havaalanının fizibilite çalışmasının yapıp yapılmadığını sizlerden öğrenmek istiyorum ya da havaalanının bir eksikliği mi var, niye sadece günde 1 ya da 2 kere İstanbul'a bir uçuş var? Onun haricinde doğru dürüst Isparta Havaalanı kullanılmıyor. Bu şekilde az kullanılan bir havaalanının yine kurumunuza bir zararı var mıdır, yok mudur? Onu da cevaplarsanız sevinirim.

Kıymetli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarıma, kıymetli Sayıştay denetçilerine çalışmalarında başarılar diliyorum. Sizlere de katılımlarınız için teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Akbulut.

Sayın Tahtasız, buyurun.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Genel Müdür, sunumunuzda 58 havalimanından bahsettiniz. Yozgat'tan, Tokat'tan, Amasya'dan, deniz doldurularak yapılan Rize-Artvin Havalimanı'na kadar, 85 bin nüfuslu Bayburt'a yapılan havalimanından bahsettiniz sunumunuzda. Ben bu illerimize, memleketimize bu havalimanları hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Yalnız, Çorum ihracatta Türkiye'nin 13'üncüsü, bölgenin 1'incisi; tarım, sanayi şehri, yedi bin beş yüz yıllık tarihiyle Hattilerin ülkesi, Hititlerin başkenti; ilk yazılı Kadeş Barış Anlaşması'nın imzalandığı tarihî bir şehir. Sanayisiyle tarımıyla ve doğasıyla bölgede yıldız olan bir şehrimiz ama şahsen sizin bilginiz var mı bilmiyorum ancak Çorum tam yirmi dokuz yıldır havaalanı bekliyor. 1996 yılında 77 milyon liraya ihale edilen, 99 yılında temeli atılan ve o dönem 16 milyon TL harcanarak yüzde 22'si tamamlanan havalimanımızın alanında maalesef şu anda inekler otuluyor ama Hükûmet bunu 2003 yılında "tasarruf tedbirleri" diye bu havalimanımızı maalesef yatırım programından kaldırdı. AKP iktidarı ilimize her geldiğinde, her seçim öncesi Cumhurbaşkanı olsun, İçişleri Bakanı olsun, tüm bakanlar geldiğinde "Söz, bizim dönemimizde Çorum'a havalimanı yapılacak." ama Çorum'a söz verilen havalimanı maalesef yıllardır yapılmadı. Bakın, yatırım programında olmayan, dediğim gibi Yozgat'a, Rize'ye, Siirt'e, Amasya'ya, Tokat'a ikincisi Kastamonu'ya ve birçok ile havalimanı yapılmışken Çorum ilimize bu havalimanını kimler çok gördü? Yani biz bunu çok merak ediyoruz, Çorumlu vatandaşımız da merak ediyor. 2023 yılında milletvekili seçildikten sonra Ulaştırma Bakanlığına verdiğim soru önergesiyle Çorum havalimanının yatırım programından 2003 yılında kaldırıldığını

yazılı olarak aldık. Fakat o dönemin parasıyla 16 milyon lira harcanan Çorum havalimanı inşaatını neden siz kaldırdınız ve devam etmediniz? Ve artık bizim aklımıza şu geliyor: Yozgat'ın, Rize'nin, diğer illerin siyasetleri yani AKP milletvekilleri çok iyi çalıştığından mı ya da AKP'nin sürekli torpil alışkanlığından mı diğer illere havalimanı yapıldı da Çorum'un anasının ak sütü kadar helal olan havalimanı neden yapılmadı? Bunu Çorumlu hemşehrilerim adına ben size tekrar buradan soruyorum: Çorum'a havalimanı yapacak mısınız, yapmayacak mısınız? Çünkü Ulaştırma Bakanı öyle bir cevap verdi ki, diyor ki: "Sizin Merzifon Havalimanı'yla aranızda 62 kilometre var." Evet, 62 kilometre var ama Rize ile Trabzon arası kaç kilometre? 79 kilometre. Orada denizi dolduruyorsan, orada o kadar daha fazla, 2 katı para harcayarak havalimanı yapıyorsan yani Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın memleketi diye mi yapıldı? Bir emre bakıyorsa Recep Tayyip Erdoğan'a ben buradan sesleniyorum: Sayın Cumhurbaşkanı Çorum'un da hakkı, buradan bir talimat verin ve Çorum'a da bir havalimanı yapılsın. Şimdi, illeri söyleyecek olursak Yozgat ile Nevşehir'in arası kaç kilometre? 130 ya da 140 kilometre ama biz dedik ki: Ya, en azından Yozgat'a yapılan havalimanı Çorum ile Yozgat arasına yapılsaydı ve Çorum ile Yozgat burayı kullansaydı Hititlerin başkenti Hitit-Hattuşa havalimanı olsaydı kötü mü olurdu? Ama tuttunuz, aldınız, Yozgat'ın en son ilçesine, Bekir Bozdağ'ın ilçesine götürdünüz, yaptınız. Yani siz hep böyle torpille yapacaksanız bu işler böyle yürümez diyoruz. Biz Çorum'un hakkını savunmaya devam edeceğiz. Tabii, sizin de suçunuz yok, Çorum yıllardır AK PARTİ'ye 4 milletvekili, 3 milletvekili ama en sonunda cezalandırdı 2 milletvekiline düşürdü. İşte, o Çorum milletvekilleri zamanında iyi çalışsaydı... Bir milletvekiliniz -isim vermeyim- "Uçağı havada gören Çorum'a havalimanı istiyor." demeseydi belki Çorum şu anda havalimanına kavuşacaktı.

Evet, bu konuda biraz dertliyiz yani Çorum anlamında sanayi şehrine havalimanı yapılmaması bizi çok üzüyor.

ORHAN SÜMER (Adana) - Biz 5 milyonluk Adana'ya yaptıramadık, kapattırdık, elimizden gitti.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Tahtasız, devam edin.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Genel Müdürüm, ben asıl incelememiz gereken yerleri de geçeyim. Tabii, Çorum'un hakkını her zaman savunacağız.

Genel Müdürlük görevine bir buçuk yıl önce atandınız, Türkiye'nin en önemli ve stratejik bir kurumunun başındasınız; sizin ve Yönetim Kurulu üyelerinin öz geçmişlerine baktım, burada gönderdiğiniz katalogta da var. Havacılık sektörü uzmanlık ve birikim gerektiren bir sektör olmasına rağmen üzülererek söylüyorum ki birçok kamu kurumunda yaşanan liyakatsizlik Devlet Hava Meydanlarında da devam ediyor ancak öz geçmişlere baktığımızda, Yönetim Kurulu ve Genel Müdür Yardımcıları arasında sadece 1 kişinin havacılık geçmişinin olduğunu görüyoruz. Siz iletişim fakültesi mezunusunuz, Fatih Çakmak yıllarca İSKİ'de görev yapmış, mühendislik fakültesi mezunu ve havacılıkla ilgisi yok, Mustafa Akkaya Trabzonlu ve ilahiyat fakültesi mezunu, havacılıkla ilgisi yok, Kamuran Yazıcı da Trabzonlu, inşaat mühendisi, Karayollarında görev yapmış ama hava yolunu Devlet Hava Meydanları İşletmesinde öğrenmiş, Ali Doğan uluslararası ilişkiler mezunu ve havacılıkla ilgisi yok, geçmiş de yok, Selami Yapıcı mühendislik fakültesi mezunu onun da havacılıkla hiçbir ilgisi yok. Bazı birtakım şaibeli iddialar da var. Selami Yazıcı'nın kontrol amiri olarak yaptırılan işlerde proje değişikliği ve keşif artışıyla devleti 100 milyonlarca dolar zarara uğratan kişi olarak bilinmesi olduğu öne sürülüyor, bu doğru mudur? Yapıcı'nın kontrol amiri olduğu Çukurova Havaalanı'nın birçok eksikçe rağmen açıldığı belirtilirken, bu havalimanındaki terminaldeki bir iş yerine arkadaşı üzerinden sahip olduğu da iddialar arasında. Selami Yazıcı'nın kendisi de burada, dilerse tutanaklara geçmesi açısından bu iddialar üzerinden belgeleriyle bir cevap verebilir.

Sayın Genel Müdür, yine sizinle ilgili de birtakım iddialar tarafımıza ulaştı, ben bu iddiaları da direkt size sormak istiyorum: Genel Müdür Yardımcılığı yaptığınız süreçte, üstelik tasarruf tedbirleri kararlarının alındığı bir dönemde odanızı oldukça pahalı İtalyan mobilyalarıyla döşettiğiniz söyleniyor, doğru mudur? Yaptınızsa bu harcamayı ne kadara yaptınız, bu odanızı? Yeri gelmişken, Devlet Hava Meydanları İşletmesinin Genel Müdürlüğünde son üç yıl içerisinde alınan makam mobilyalarına ödenen tutarı da öğrenmek istiyoruz. Bunu yazılı olarak ayrıntılı vererseniz seviniriz. Yine, akrabalarınızı ve yakın dostlarınızı havalimanındaki VIP'ten uçurduğunuza dair iddialar var, bunlar doğru mudur? Yakın zamanda personel için koruyucu giyim malzemesi alım ihalesi yapılmış mıdır? Yapıldıysa bu ihale hangi firmaya ve ne kadar bedelle verilmiştir? Koruyucu giyim malzemesi personele aynı olarak mı, nakdî olarak mı verilmektedir?

Yine, liyakatle ilgili bir başka konu da kurumda hukuk müşaviri olarak görev yapan Ayfer Kara'yla ilgili birtakım hususlar var. 2022/7.2.3.3.'teki bulguda avukat vekâlet ücretlerinin hatalı dağıtılması ve arta kalan tutarın kurum hesabına gelir kaydedilmemesinden bahsediliyor. Öncelikle Sayıştayın hatalı dağıtıldığını belirttiği avukat vekâlet ücreti toplam tutarı ne kadardır? Hatalı dağıtım işlemi hangi yıllarda yapılmış ve yıl yıl avukatlara ne kadar vekâlet ücreti ödenmiştir? Yazılı olarak istiyoruz. Kurumun hesabına gelir olarak kaydedilmeyen bu avukat vekâlet ücretleri ne şekilde değerlendirilmiştir?

Bir de kurumda Hukuk Müşaviri olarak görev yapan Ayfer Kara'yla ilgili birtakım hususlar var. Bu kişi hakkında 60 milyona Ankara'da rezidans aldığına dair iddiaları basından okuduk, burada da belgeler var. Konunun muhatapları burada olduğu için de doğrusunu öğrenmek adına bu iddialarla ilgili açıklama bekliyoruz. Öncelikle rezidans iddiası doğru mudur? Bu kişinin mal bildiriminde böyle bir mülke rastlanmış mıdır? Kurumdaki Hukuk Müşavirinin günümüz itibarıyla ilgili maaşı ne kadardır? Bir devlet kurumu çalışanının 60 milyon TL gibi fiyatlara rezidans alması ailesinden gelen bir birikimi yoksa mümkün müdür? Bu iddialarla ilgili kurum içinde bir soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatıldı ise sonucu nedir?

Yine, başka bir konuyu bilginize sunmak istiyorum. Bildiğiniz üzere, Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasa'ya aykırılığı gerekçe gösterilerek iptal edilen ve belirlenen süre sonunda yürürlüğe giren karar gereği Cumhurbaşkanının KİT'lerde bir hukuk müşavirliğine atama yapma yetkisi kaldırıldı. Bu kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasının uzun sürmesi ve bu arada dönemde hiçbir kurum atama yapmazken Genel Müdür olarak siz Ayfer Kara'yı 1. Hukuk Müşaviri olarak atadınız mı? Şu an atama yetkisi Cumhurbaşkanında ama 1. Hukuk Müşavirinin atamasını siz yaptıysanız bu durumda Cumhurbaşkanının atama iradesini siz mi kullanıyorsunuz? Bu konuda Cumhurbaşkanının yetkisini siz mi kullandınız, onu soruyoruz. Böyle şaibeli bir atama yapmanızın nedeni nedir eğer yaptıysanız?

Sayın Genel Müdür, AKP iktidarı kamu kurum ve kuruluşlarındaki denetlemeleri evirdi çevirdi, etkisizleştirdi, onu zaten biliyoruz. Gerek kurum içi denetimler gerek Sayıştayın dış denetimi gerekse savcılık soruşturmaları, mahkeme yargılamaları kamudaki hukuka aykırı iş ve işlemlerin sonunu getirmiyor; aksine, hukuksuzluklar her geçen gün artıyor. Bu açıdan bakınca, son

Devlet Denetleme Kurulu düzenlemesi daha anlaşılır hâle geliyor. Teftiş ve raporlamanın da ötesinde, yargılama ve infaz yetkileriyle donattığı Devlet Denetleme Kuruluna bu geniş yetkilerin verilmesi kamudaki başıboşluğun itiraf edilmesidir. Mevcut denetim mekanizmaları usulsüzlükler karşısında sonuçsuz ve hatta âciz kaldığı için Devlet Denetleme Kurulunu Anayasa'ya aykırı yetkilerle donatıyorsunuz.

Size örnek vereceğim: Aralık 2024'te Türkiye Cumhuriyeti başkenti Ankara'daki Esenboğa Havalimanı'na Başmüdür olarak atanan Yücel Karadavut. Burada belgeler var. Yücel Karadavut 2013-2014 yılları arasında Kastamonu Havalimanı'nda Müdür olarak görev yapmış, Kastamonu'da taşeron şirketin 7 personeline, maaşlarından kesilmek üzere laptop aldırıldığı ve görevinden ayrıldığında bu bilgisayarı yanında götürdüğü iddia ediliyor, burada yazışmalar var. Kastamonu'daki Havalimanı Kurtarma ve Yangınla Mücadele Merkezinin üst katını uygun olmamasına rağmen, kendilerine özel misafirhaneye çevirdikleri söyleniyor. İstedığı gibi burayı dizayn etmek için, Genel Müdürlükten başka birimlerin ihtiyacı gibi göstererek demirbaş alımı yaptırdığı da iddialar arasında. Hiçbir ücret ödemedi burada yedi ay kaldığı söyleniyor. Toplantılarda personeli azarlayıp sicilleriyle tehdit ettiği iddiaları var. Bunlarla da bitmiyor, AKP eski milletvekili Sayın Şirin Ünal'ın kızı Duygu Ünal'ın bu kişi hakkında mahkemeye taşınan taciz ve mobbing iddiaları da var. Teftiş Kurulu raporları sonucu hakkında disiplin soruşturması açılmış, verilen emirleri yerine getirmede, görev mahallinde kurumca belirlenen usul ve esaslara uymadığı, hizmet içinde devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak davranışlarda bulunduğu; hediye kabul ettiği gerekçesiyle aylığı kesilmiş, kınama cezası verilmiş. Bu kez Ankara Esenboğa Havalimanı'na Müdür Yardımcısı olarak gelmiş midir? Soruşturma kapsamında 2016 yılında müdürlük yapmayacağına karar verilerek Esenboğa'da uzmanlığa atanmış mıdır? Karadavut işleminin iptali istemiyle dava açmış, Ankara 1. İdare Mahkemesi cezaların yerinde olduğuna karar vermiş. Karadavut bu kez istinafa gitmiş, istinaf da Karadavut'un cezalarını onamış, burada belgesi de var. DHMİ'nin müfettişleri, idari yargı daha ne yapsın kardeşim? "Bu kişinin üst düzey yönetici olması sakıncalıdır." diye defalarca karar verilmiş ancak Karadavut mahkeme kararlarına, Teftiş Kurulu raporlarına rağmen dönüp dolaşıp yeniden Başmüdürlüğe terfi ettirilmiş. Önce, 2022 yılında Bodrum Milas Havaalanı Başmüdürlüğüne atanmış, Aralık 2024'te Ankara Esenboğa Havalimanı Başmüdürlük görevine getirilmiş.

Yine, basına yansıyan bir haberde âdeta şok olduk. Devlet Hava Meydanları İşletmesinde bir dönem Daire Başkanı olarak çalışan Cemil Acar'la ilgili oldukça büyük çapta yolsuzluk iddiaları ortaya çıktı, basından siz de izlemiştinizdir. Devlet Hava Meydanları İşletmesi eski Daire Başkanı olan ve kısa bir süre önce emekli edilen Cemil Acar'ın kasasından 26 kilo altın, 1 milyon 320 bin Amerikan doları, 120 bin euro ele geçirildiği ve tutuklandığı yazıyor. Biz bunu haberlerden okuyoruz. Bugünkü değerle 150 milyondan fazla bir paradan bahsediyoruz. Aileden kalmadıysa böylesine bir serveti yapmak çok zor. Devlet Hava Meydanları İşletmesinde astronomik maaşlar mı veriliyor ki bu denli bir birikim yapabilsin?

Yeri gelmişken, Devlet Hava Meydanlarında görev yapan Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları, Daire Başkanları, Müşavirler ve üst düzey yöneticiler 2025 yılı itibarıyla ne kadar maaş almaktadır? Bunu bize açıklarsanız bazı şaibeler giderilmiş olur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Tahtasız, toparlayalım.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Alınan maaşlarla bu birikimin yapılması mümkün müdür? Devlet Hava Meydanları İşletmesi kurumsal olarak Cemil Acar'la ilgili ne düşünmektedir? Bu kişi yolsuzluk yaptığı için mi emekli edildi? Görevi başındayken hakkında herhangi bir soruşturma açıldı mı? Açıldıysa bu soruşturmanın sonucu ne oldu? Devlet Hava Meydanları İşletmesi bu davaya müdahil olacak mıdır?

İşin özü, bir tarafta eski Daire Başkanınızla ilgili yolsuzluk iddiaları var, diğer tarafta yolsuzluğa bulaşmış birinin âdeta ödüllendirilmesi ve mahkeme kararına rağmen görevine yeniden dönmesi var. Devlet Hava Meydanlarında neler oluyor? Meydanı boş bulan atını istediği gibi oynatıyor mu? KİT Komisyonu üyeleri olarak bize bu yolsuzluk iddiasıyla ilgili geniş çaplı bir açıklama yapmak durumundasınız. Eski Daire Başkanınız şayet yolsuzluk yaptıysa, bunu hangi yöntemle, hangi yıllarda yapmıştır? Açıklamanızı istiyoruz. Yolsuzluk iddiaları neden bugüne kadar tespit edilmemiş, kurumda çalışırken tespit edilmemişse, hakkında soruşturma açılması ve tutuklanması için kurumunuzdan emekli olması mı beklenmiştir? Yücel Karadavut olayında görüldüğü üzere kurum olarak siz, yolsuzluklara katı yaklaşmıyor musunuz ki hakkında birçok iddia ve mahkeme kararı olan Yücel Karadavut'u ödüllendiriyorsunuz, yönetici pozisyonunda görev veriyorsunuz? Yücel Karadavut'un atamasını siz mi durduramıyorsunuz? Yoksa Devlet Denetleme Kuruluna çağrıda bulunuyorum: Derhâl bu atamayı durdurun. Yani, siz durduramıyorsanız Devlet Denetleme Kurulu bu atamayı derhâl durdurulmalı. Pis işlere bulaşmış kişileri kurumunuzda barındırmamalısınız.

Son olarak da bir başka iddia, Atatürk Havalimanı'ndaki kablo soygunu. Sivas Milletvekilimiz ve Genel Başkan Yardımcımız Ulaş Karasu'nun gündeme getirdiği iddiaya göre, Atatürk Havalimanı'ndan, İstanbul Atatürk Havalimanı'nda Başmüdür Yardımcılığı ve DHMİ Genel Müdürlüğü Pazarlama Daire Başkanlığı yapan L.E.'nin de içinde bulunduğu bu hâlen görevde bulunan bazı personel tarafından kabloların ve güvenlik kameralarının çalındığı iddia ediliyor. Bu iddialar doğru mudur? Konuyla ilgili bir soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatıldı ise soruşturmanın sonucu ne olmuştur? Çalınan kablo ve güvenlik kameralarının maddi değeri ne kadardır?

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ederim Sayın Tahtasız.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Devlet Hava Meydanları İşletmesi Yönetim Kurulu Başkanı, Genel Müdürü ve üst düzey yöneticileri, kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, Değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, aslında başlangıçta söylemeyi planladığım birçok şey vardı ama biraz da kısaltarak ben meramımı anlatmaya çalışacağım.

Sayın Başkan, öncelikle, tabii KİT'ler biliyorsunuz bakanlıkların ilgili kuruluşları, bakanlıklar da KİT'lerin denetim ve gözetiminden sorumlu olan birimler 233 sayılı KİT'ler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükmü gereğince. Şimdi, ben, bugün, burada, özellikle Bakanlıktan üst düzey bir katılımın olmadığını, Daire Başkanı ve en fazla Genel Müdür Yardımcısı düzeyinde bir katılım olduğunu gördüm, doğru mu? Bir farklılık herhâlde söz konusu değil.

DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRÜ ENES ÇAKMAK - Teftiş Kurulu Başkanımız buradaydı efendim.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanınız olabilir not almak için ama sonuç itibarıyla kamu iktisadi teşebbüslerinin özel durumları vardır. Bunların denetim ve gözetiminden sorumlu bakanlıktan üst düzey yani hiç olmazsa bir Bakan Yardımcısı düzeyinde katılımın kurum açısından daha faydalı olacağına inanıyorum çünkü buradaki eleştirilerin önemli bir kısmı aslında kurum faaliyetleriyle ilgili gerçekleşmiş, fiilî rapora dökülmüş faaliyetlerle ilgili değil, daha çok siyasi tarafı da olan eleştiriler. Bu anlamda, bu yapılan eleştiriler belki zaman zaman Bakanlığın da izlediği politikalarla bağlantılı olabilir. Onun için bu katılımın daha üst düzeyde yapılmasının faydalı olacağına inanıyorum, onu özellikle baştan belirtmek istedim.

Tabii, kurum açısından bakınca bizim için son derece önemli, stratejik bir kurumdan bahsediyoruz. Hava trafiğinin düzenlenmesi, kontrolü esas görevi olmak üzere ciddi de çalışmalar yapılıyor ve işletmenin, kurumun çalışma kapasitesine baktığımızda, faaliyet alanına baktığımızda hakikaten güzel işler başardığını görüyoruz. Mukayeseli olarak sunumda da yer aldığı gibi gerek Avrupa ölçeğinde gerek dünya ölçeğinde kurum kendi işletme faaliyet alanının ölçüsü olan yolcu trafiği ve uçak trafiği açısından hakikaten önemli bir yerde. Hedefleri itibarıyla, 2033 hedeflerinin yolcu trafiği açısından Avrupa'da 1'inci, dünyada 4'üncü olarak alınması önemli bir hedef yani tabii ki detay konular elbette konuşulur, konuşulacaktır ama ben öncelikli olarak kurumun ne yaptığına bir bakarım ve bu yönüyle ben tebrik ediyorum, bu çalışmalardan dolayı emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Gerçekten bu başarıyı bu şekilde devam ettirmekte fayda var. Türkiye bulunduğu yer itibarıyla, coğrafi konumu itibarıyla birçok alanda -diğer alanlarda da- bir merkez durumunda, hava taşımacılığı, sivil havacılık açısından da bu anlamda son derece önemli, bunların gereği yapıyor.

Şimdi, eleştiriler itibarıyla bakıyoruz, o konuda da Sayın Başkanım yani öyle bir uyarı da değil aslında ama tavsiye gibi -arkadaşlarımız da kabul ederlerse- yani şöyle de bir şeyimiz olsun: Ben burada, sizin oturduğunuz koltukta dört yıl oturdum, hesap verdim, millet adına milletvekilleri de hesap sordu. On yıldır da bu koltuktayım yani yaklaşık on-on beş yıldır... Alan itibarıyla bakıldığında da yirmi beş yıl önce muhasebe finansman alanında "profesör" unvanı nasip oldu. Dolayısıyla, yani bu alanlarda biraz kafa da yorduk, akademik çalışmalarımız da oldu.

Tabii, teknik bir komisyon diyoruz, çok güzel konular getiriliyor gerçekten istifade edebileceğimiz. Bazen eleştirilirken zorumuza gidiyor ama daha iyiye gitme açısından da önemli katkılar olabiliyor. Bazen de çok gereksiz yani bu Komisyonun alanına girmeyen -yani konu itibarıyla ilgilendiriyor olabilir ama- raporlarda yer almamış... Çünkü ben Sayıştayla daha Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu döneminde çok yakın çalışan biri olarak, hem akademisyen hem bürokrat hem de siyasetçi olarak Sayıştayın bu konudaki uzmanlığını ve denetim konusunu gerçekten özümseyerek uluslararası denetim standartlarını da dikkate alarak doğru düzgün, güzel raporlar hazırladığına inanıyorum. Bunu her zaman... Bazen katılmadığım yerler oluyor ama yani bu konuda gerçekten uzmanlaşmış bir kurum. Dolayısıyla, Sayıştay denetçilerimiz kurumların içinde yaşıyor yani dışarıdan bir denetim olmaktan ziyade, o kurumlarda 7/24 çalışan, her adımları, her faaliyetleri, her işlemi, her kararı birebir inceleyen hatta bir kulak olarak da o kurumda bulunan kurumumuz yani bizler adına bu görevlerini icra ediyorlar. Dolayısıyla bazen raporlarda yer almayan, sadece dedikodu niteliğindeki, bazen işte orada çalışan personelin kendi algısına göre -bunların geçmişte birebir örneklerini gören, yaşayan, deneyimi olan, genel müdürlük yapmış biri olarak ifade ediyorum- bu kurumla alakası olmayan, kurumun işleyişini bilmeyen, dışarıdan duyduğu dedikodularla -hele ki bu dönemde bu çok daha fazla oluyor sosyal medya ortamını da düşününce olursak- bunlar üzerinden burada böyle ciddi, büyük kurumları da töhmet altında bırakacak şeylere girmek lazım. Biz milletvekilleri olarak elbette bazı duyumlarımızı sorabiliriz; yazılı soru önergeleriyle bazı şeyleri doğrudan Bakana sorabiliriz ya da Bakan üzerinden Genel Müdürlüklerden bu bilgileri de buranın dışında isteyebiliriz ama aslanan buradaki raporların dışında, mali tabloların dışında başka konulara enerjimizi harcamanın da bize çok bir faydası olmayacağını yani burayı teknik bir denetim komisyonundan çıkarıp farklı bir yere götürmenin bir anlamı olmadığını düşünüyorum. Ama biraz önce mesela takdir ettim, mali tablolarla ilgili 2 milletvekilimizin değerlendirmeleri oldu, benim de önümde, aynı şeyleri not almışım; olağan dışı gider ve zararlarda 2021 yılında ciddi bir artış var, o yılın bir izahının açıklamasının mutlaka olması lazım. Ertesi dönemlere doğru gittiğinde düşüyor. Brüt kârlılık satış oranlarına baktığımızda orada bir garipliğin olduğu yani gelir ve gider boyutuyla değerlendirmelerde bir sıkıntının ya da izaha muhtaç bir hâlin olduğu, normal olmadığı ortada.

Ayrıca, yine alt komisyondan gelen bir kanaatimi de ifade etmek istiyorum: Devlet Hava Meydanları İşletmesinde biraz mali konulara -kayıt, raporlamadan bahsediyorum- biraz mali raporlama ya da mali işlemlere ilişkin acaba bir eksiklik, bir noksanlık, teknik olarak bir uzman eksikliği mi var? O zaman da yanlış hatırlamıyorsam gündeme getirmeye çalışmıştım. Dolayısıyla, bu yönünün... Bununla bağlantılı olarak iç kontrol sistemiyle ilgili, iç kontrol sisteminin denetimine ilişkin gerekli "check list"ler yapılmış anladığım kadarıyla ama iç denetçi sayısında 2022 itibarıyla 7 kadronun 3'ü dolu, diğerleri dolduruldu mu bilemiyorum yani bir eksiklik olduğu... İç kontrol sistemi bu anlamda son derece önemli. Birçok eksikliklerinin, örneğin KDV'deki yanlış tahakkukun, yanlış ödemenin de iç kontrol sisteminin uygun ya da etkili, efektif bir biçimde işlememesiyle de alakalı olduğunu düşünüyorum. İşin özellikle mali tablolar boyutuyla, mali tabloların raporlanması boyutuyla, mali işlemler boyutuyla tekrar böyle bir dikkate alınıp o konularla ilgili revizyonların yapılmasının -gerekliyse- önemli olduğunu düşünüyorum yani mali tablolar üzerinde yapılan eleştirilere aynen katılıyorum, ben de bir kez daha dikkate getirmiş oluyorum. Şimdi, o kadar büyük şeyler yapılırken, hani okyanus geçilirken bazı raporlamalarda "O geldi, bu gitti." gibi derede boğulmanın da bir anlamı olmadığını düşünüyorum.

Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum. Biraz daha uzattık, zaman sıkıntımız var.

Tekrar teşekkürlerimi iletiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Karakaya.

Sayın Kıratlı, buyurun.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Saygıdeğer milletvekilleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Toplantımızı hayırlara vesile olsun inşallah.

Tabii, öncelikle Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürümüze ve kıymetli bürokratlarına çok teşekkür ediyorum. Sebebi şu: Tabii Sayın Tahtasız'ın kendisi gerçi burada değil ama...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Geldim, geldim.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Sayın Tahtasız'ın söylemlerinde bir şey dikkatimi çekti, 2002'de 26 olan havalimanı sayımız, bugün 58 oldu Cumhurbaşkanımızın liderliğinde. Demek ki muhalefet artık şunu kabul etmiş, biz 81 ile de havalimanı yapabiliriz, işin aslolan konusu bu, Çorum'a da istenmesinin sebebi bu.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - İnşallah, bekliyoruz.

ALİ KIRATLI (Mersin) - İnşallah, Çorum'a da yaparız.

Tabii, Sayın Adana Milletvekilimiz, kıymetli ağabeyim, benim hakikaten çok değer verdiğim... Değerli arkadaşlar, şunu çok açık, net ifade edeyim, bazen bazı konuşmalar oluyor saygı çerçevesi içerisinde... Bugün muhalefeti, iktidarı fark etmiyor Adana milletvekillerinin yerini değiştirin Mersin'le dokusu, demografik yapısı, insan kaynağı birbirine bu kadar yakın olan, yani acısı bir, sevinci bir, kazancı bir, afeti bir herhâlde çok nadir iller bulunur. Bu minvalde de biz tabii, yıllarca Şakirpaşa Havalimanı'nı kullandık, çok kahrımızı çekti, bölgemizin çok kahrını çekti; bizim için de çok kıymetli, isim olarak da çok kıymetli, sadece fiziki olarak değil ama isim olarak da çok kıymetli. Tabii, değişen, dönüşen dünyada yenilenmemiz de gerekiyordu. Bu minvalde Orhan ağabeyin dediği her ilde, Mersin'de, Adana'da olmalı mı? İmkânlar dâhilinde, eğer imkânlar elveriyorsa, planlamalar elveriyorsa mutlaka yapılmalı ama özellikle uluslararası havalimanı statüsünden dolayı Mersin ve Adana'nın yükünü şu anda, yeni dönemde Çukurova Havalimanı çekecek. Ben bir ekleme yapmak istiyorum: Bildiğim kadarıyla -eğer yanılsam, tabii notlarımızı alıp bizi daha sonra aydınlatılabilir Genel Müdürümüz- Şakirpaşa Havalimanı kapanmadı, Şakirpaşa Havalimanı'nda hem eğitim uçuşları hem İHA, SİHA, askerî uçuşlar devam ediyor ve TAFA da geldi oraya, ihtiyaç hâlinde de yine rezerv olarak kullanılmaya devam ediyor.

Tabii, geçenlerde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda kendi Mersin Milletvekilimizin bir ifadesine denk geldim. Az önce, sayın vekilimiz de Çukurova Havalimanı'nın bazı eksiklerinden bahsetti ki olabilir, yeni yapılmış bir havalimanı, elbette ki insan yapımı, eksikleri vardır, bugün yeni bir ev aldığımızda dahi gerek oturması gerek başka... İnsan yapımı yani eksiklikler olabiliyor ama bunlar gideriliyor ve bunlar giderildi. Geçenlerde bir Mersin Milletvekilimiz, CHP'li Mersin Milletvekilimiz... Bölgemize yapılan hakikaten sadece Mersin adına değil Adana adına değil hatta baktığımızda Türkiye'nin değil Avrupa'nın en güzel havalimanlarından biri oldu Çukurova Havalimanı hem fiziki yapısı hem kullanım şartları hem pist genişliği, dünyanın en büyük gövdeli uçaklarına ev sahipliği yapabilecek olması, bir de bölgeye baktığımızda Çukurova'nın bir cazibe merkezi olması noktasında çok önemli. Eksikleri olabilir ama kendi ilimizin milletvekilleri tarafından bunun bu kadar kötülenmesini çok doğru bulmuyorum; nihayetinde bölgemize, ilimize yapılmış çok önemli bir havalimanı.

Tabii, Adana'yla sadece havalimanı noktasında değil biz artık Adana ve Mersin'e -Orhan ağabey de inşallah, hep birlikte el ele destek vereceğiz- bölge olarak çok güzel yatırımlar yapacağız, Çukurova'yı hep birlikte geliştireceğiz çünkü Adana ve Mersin fiziki olarak neredeyse birleşmiş durumda.

Tabii, o yoldan bahsetti Orhan ağabey, onun bir kısmını Enerji Bakanlığımız ve Ulaştırma Bakanlığımız bazı kavşaklar dâhil olmak üzere ışıktırdı, geri kalan kısmıyla ilgili bildiğim kadarıyla Ulaştırma Bakanlığının çalışması devam ediyor.

Tabii, aslolan konu şu sayın milletvekilleri: Biz gerek alt komisyon toplantılarımızda gerekse şimdi üst Komisyon toplantımızda... Başkanım, çok uzatmayacağım. Ben bir kere KİT'lerimizle çok gurur duyuyorum yani bugün geldiğimiz mali tabloya baktığımızda muhalefet milletvekillerimize de çok teşekkür ediyorum. Sebebi şu: "Neden daha fazla kazanamıyoruz?"u konuşuyoruz. Aslolan konu bu yani burada on yıl, on beş yıl, yirmi beş yıl önce zarar eden -geldiğimiz noktada hakikaten- bazı kurumlarımızın milyar dolarların üzerinde kamuya katkı sağladığını, çok ciddi istihdam yarattığını görüyoruz. İnşallah, biz bu tarz kurumsal arkadaşlarımızla, profesyonel arkadaşlarımızla KİT'lerimizin hem değerlerini daha da artıracakız hem de kamuya aktarılan kaynakların daha da fazla olması noktasında onlarla beraber kardeşçe çalışacağız.

Sayın Tahtasız'a burada bir şeyi daha ilave etmek istiyorum. Tabii, Çorum bizim için çok kıymetli, önce onu ifade edeyim, Çorum'u da çok seviyoruz. Ben şimdi baktım, Çorum'a çok yakın mesafede Merzifon Havalimanı'mız var. Mesafeye de baktım -yanılsam düzeltin- yaklaşık 60-65 kilometre civarında bir mesafe var.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Söyledim zaten.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Öyle mi? Sayın Tahtasız şöyle söyleyeyim: Biz Mersin'deyiz, Çukurova Havalimanı benim evime 45 kilometre. Şimdi, tabii, bu kilometreler çok uzun kilometreler değil ama biz buna rağmen...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Siz bitirin, ben cevap vermek istiyorum.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Sonra sohbet ederiz, şimdi aklıma geldi diye söyledim.

Tabii, buna rağmen, biz her ile Cumhurbaşkanımızla beraber bu havalimanlarını yapacağız.

Ben tekrar bu toplantı için herkese katılımlarından ve katkılarından dolayı çok teşekkür ediyorum.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Bakın, Genel Müdürümüz burada, Merzifon'dan sadece İstanbul'a uçuyoruz sadece, bir tane ya.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Söz vermedim ama Sayın Tahtasız.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Çok teşekkür ediyorum.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Kıratlı.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Başkanım, kısa bir cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, son konuşmacı olarak Sayın Karaman, buyurun.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Sayın Başkan, KİT Komisyonumuzun değerli üyeleri, milletvekili arkadaşlarım, Devlet Hava Meydanlarının değerli Yönetim Kurulu Başkanı, üyeleri, yöneticileri, Sayıştayımızın değerli başdenetçileri, denetçileri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Devlet Hava Meydanları İşletmesinin KİT Komisyon toplantısına hoş geldiniz.

Öncelikle, tabii, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekilimiz Sayın Sırrı Süreyya Önder'e geçmiş olsun dileklerimi ileterek başlamak istiyorum.

Ayrıca, bugün, burada 14-20 Nisan Şehitler Haftası vesilesiyle vatan uğruna canlarını feda eden aziz şehitlerimizi de rahmetle anıyorum; kahraman gazilerimizi şükran ve minnetle anıyorum.

Bugün, ulaşım ve havacılık sektörünün en önemli kuruluşlarından biri olan Devlet Hava Meydanları İşletmesinin denetimini yapıyoruz, hayırlı uğurlu olsun diyorum. Devlet Hava Meydanları Genel Müdürümüz Sayın Enes Çakmak ve ekibinin hazırladığı bu güzel sunum için de teşekkür ediyorum.

Havaalanlarımız her gün geliyor, hem de kapasitesi artıyor. Sunumda da gördüğümüz gibi, Devlet Hava Meydanları son yirmi iki yılda çok önemli işlere imza atmış ve ulaşım sektörünün lokomotifi olmuş, ülkemizin ve ulaşımımızın gelişmesinde önemli rol oynamış. Yirmi iki yıl önce liderimiz, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın direktifleriyle zamanın Ulaştırma Bakanı Sayın Binali Yıldırım'ın "Hava yolu halkın yolu olacak, herkes uçacak." sloganıyla başlayan havacılıktaki gelişmeler, o günden bugüne görev alan Ulaştırma Bakanlarımız, Genel Müdürler ve yöneticilerimizin ve bugün de görevde olan Ulaştırma Bakanımız Sayın Abdulkadir Uraloğlu ve Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürü Sayın Enes Çakmak ve ekibinin gayretleriyle hemen her vatandaşımız uçağa binmiş ve hava yolu halkın yolu hâline gelmiştir. Burada emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Daha önceki yıllarda günlerce uçak bekleyen vatandaşlarımız istediği yere bugün gününbirlik uçup gidebiliyor, gelebiliyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sunumda da gördüğümüz gibi, dünya nüfus sıralamasında Türkiye 17'nciyken, ülkemiz hava limanları yolcu sıralamasında 7'nci olmuştur; büyük bir başarıdır diye düşünüyorum ve kutluyorum. Avrupa'da ise havalimanları yolcu sıralamasında 3'üncü sıradadır yani dünyada ilk 10'a girme hedefini Devlet Hava Meydanları hakikaten başarmıştır; tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum. Ayrıca, yolcu trafiği bazında İstanbul Havalimanı da dünyada 7'nci, Avrupa'da ise 2'nci sırada olmuş; bu da gelecekte havacılığımızın ve Devlet Hava Meydanlarının daha da gelişeceğine işarettir. İki yıl sonraki hedef de hakikaten hoşuma gitti, çok teşekkür ediyorum. Hedef, Avrupa'da 1'inci, dünyada da 4'üncü olmak. Bu, gerçekten büyük bir hedef, inşallah başarısız diyorum,

Sayın Başkan, değerli katılımcılar; Devlet Hava Meydanlarının gelişmesi Antalya Havalimanı'nın yap-işlet-devret ihalesinin yapıyla hızlanmıştır. Yani yap-işlet-devret ihalelerinin ülkemize ve havaalanlarına katkısı büyüktür. Antalya Havaalanı'nın ihalesi çok tartışmalı geçmiş, sonucunda en iyi şekilde ihale edilmiş ve o yıl turizm sektörü de canlanmaya başlamıştır. Bu, gerçekten çok önemli bir havaalanı ihalesiydi. Ankara Havalimanı ise o yıllarda -her Ankara Havalimanı'na geldiğimde aklıma geliyor- "Bu kadar büyük havalimanına ne ihtiyaç var?" tartışmaları arasında başlamış, yapılmış ve o zamanki kapasitesi 2 milyon civarındayken bugün 30 milyona çıkabilmek için Devlet Hava Meydanları hakikaten ihaleler yapıyor, geliştirmeye çalışıyor. "Uçak inmeyen havalimanına ne gerek var?" tartışmaları arasında yapılan Sabiha Gökçen Havalimanı ülkemizin 2'nci büyük havalimanı olmuş ve kapasitesi 30 milyon yolcu/yıl olmuştur. Bugün 58 havalimanıyla hizmet veren Devlet Hava Meydanları ülkemizin gelişmesine katkı veren güzide bir kuruluşumuzdur.

Elbette 2 havalimanımız daha geliyor, inşallah Bayburt ve Yozgat'tan sonra da 60 havalimanı olacak, daha da illerimiz isterse, hem Çorum'a hem başka illere de havalimanı yapılacak.

Burada sadece çok kısa bir Zafer Havaalanı'na da değinmek istiyorum. Hakikaten, o yıllarda, böyle "Her ile bir havalimanı mı, yoksa ortak havalimanları mı olsun" diye projeler yaparken bu ortak havalimanları çalışmaları başladı ve ben biliyorum, fizibilitesi de her şeyi olmasına rağmen birkaç ortak havaalanı da yapıldı. Şimdi, Çorum Milletvekilimizin dediği gibi, aslında Amasya-Çorum Havalimanı Merzifon Havalimanı ama tabii Amasya topraklarında olunca Çorumlular "Bize niye yok?" gibi serzenişte bulundu. Bir şey demiyorum, doğru yani.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Başkanım, askerî havalimanı aslında.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Doğru, haklısınız, bir havalimanınız olsun.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Askerî havalimanı açıldı ya. Sadece bir uçuş var.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Çorum havalimanı olsun, benim ona bir itirazım yok. İnşallah olur da bir şey demiyorum.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Yani lütfen, havalimanı var gibi konuşuyorsunuz. Askerî havalimanı var, sadece bir tane Çorum'a uçuş var, Sabiha Gökçen'e uçamıyorsunuz.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Dolayısıyla, biraz önce dediniz ya, Yozgat-Çorum Havalimanı ortak olsun, sizin ortak havalimanınız var; inşallah orada olur, sorun yok.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Genel Müdür burada, Sabiha Gökçen'e, İstanbul'a bir tane uçuş yok.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Tahtasız, dinleyelim, lütfen. Bak, hep arkadaşlarımız dinledi.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Neye kızdığını anlamadım.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Bir tane İstanbul'a uçuyor. Çorum'da uçak yok.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bir şeye itiraz etmiyor. Çorum'la ilgili itiraz yok ki.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Ben Çorum'dan yanayım ya!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Olsun da otuz yıldır niye yapmadınız? Biz de...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen Sayın Tahtasız, lütfen...

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Çorum'a yapıldı havalimanı da...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Ya, neresine yapıldı, askerî havalimanı...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun Sayın Karaman, devam edin.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Bir de tabii, bu en yüksek karbon akreditasyonuna sahip havalimanlarımızın çokluğu da geleceğimiz için çok önemli. Emeği geçen herkese tekrar teşekkür ediyorum.

Elbette birkaç tane sorum da var Genel Müdürüm. Bir kere, bu kadar havalimanı varken Erzincan Havalimanı'na uçakların inebilmesi için hakikaten doğrudan yaklaşık 100 kilometre Erzurum istikametine gidip geri gelmek zorunda kalıyor. Bunu zaten Devlet Hava Meydanları biliyor. Burada kayıtlara geçsin diye söylemek isterim. ILS, aletli iniş sistemi kurulamaz mı, bir çözüm bulunamaz mı? Yani biz Erzincan Havalimanı'na inmek için yaklaşık Erzurum'a kadar gidip geri gelmek zorunda kalıyoruz. Böylece süremiz 1,5 katına çıkıyor. Bize çözüm bulabilirseniz seviniriz.

Komşu illerimiz Gümüşhane-Bayburt Havalimanı'yla ilgili bilgi burada brifingde göremedim. Ne zaman bitiyor? Bize komşu illerimizin havalimanları da lazım, bazen Erzincan'da uçak olmayınca oraya da gidebiliyoruz, Erzurum'dan da, Sivas'tan da yararlanıyorum.

Tabii, DHMİ çalışanlarından çok sık şikâyet alıyoruz bu EUROCONTROL ücretlerinden yararlanamıyoruz diyerek. Bunu zaten siz de biliyorsunuz. Hakikaten bir çözüm bulmamız lazım. EUROCONTROL sisteminden daha çok personel daha çok yararlınsın, daha çok proje yapalım ve oradaki payımızı da artıralım. Bunun için neler yapılabilir?

Devlet Hava Meydanları İşletmesi yönetimine başarıları dolayısıyla teşekkür ediyorum. Elbette ki bu koltuklarda, genel müdürlük koltuğunda, yardımcılar koltuğunda oturunca eleştiriler de olacak. Biz de çok çektik Sayın Hocamla beraber. Biraz önce anlattı yani on iki sene orada biz de hesap verdik. Dolayısıyla, bu hesaplar verilecek ama beni üzen birkaç konu var, onlar da şu: Hakikaten, bu sosyal medyanın çok fazla gündemde olmasından olabilir. Söylenen şeylerin bazıları gerçek değil yani 30 metre yükseklik gerçek değil, işte, bazı arkadaşlarla ilgili şeyler, zaman zaman gündeme gelen hadiseler. Bu her gördüğümüzü alıp burada söylemek de çok uygun değil. Yani eleştiri yapalım, elbette en iyi şekilde olsun, elbette biraz önce vekil arkadaşımın dediği gibi, muhalefet vekilleri de biz de daha iyiyi nasıl kazanırız, daha iyi nasıl oluruz diye hepimiz çaba göstermemiz lazım. Bütün bunlara rağmen bu eleştiriler de olacak, canınızı sıkmayın.

Başarılarınız için çok teşekkür ediyorum, tebrik ediyorum.

Başarılar diliyorum. Sağ olun, var olun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Karaman.

Evet, böylece geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Şimdi, sözü Sayın Genel Müdürümüze vermeden önce bazı hatırlatmalarda bulunmak istiyorum.

Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimizce sorulan sorulardan yazılı olarak yanıt verilmesini gerektiren konularla ilgili olarak cevaplarınızı, tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi "web" sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

Sayın Genel Müdürüm, şimdi sayın milletvekillerimizin sormuş olduğu soruları yanıtlamak üzere sözü size veriyorum.

Buyurun.

DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRÜ ENES ÇAKMAK - Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; çok teşekkür ediyorum.

Benim ilk üst komisyonum bu, ilk defa denk geldi ama hakikaten gönülden konuşmak istiyorum bir kardeşiniz, bir küçüğünüz olarak.

Burada sorulan sorular bizim için çok kıymetli, hakikaten çok değerli çünkü ne olursa olsun eksiklerimizi de görmüş oluyoruz, tamamlamak adına da elimizden gelen ne varsa da gereken gücü, kudreti kullanarak ne yapmamız gerekiyorsa yapacağız, hiç şüphemiz olmasın.

Eğer uygun görürseniz sorduğunuz soruların hepsine de yazılı olarak on beş gün içinde cevap vermek istiyorum.

Teşekkür ederim.

Sağ olunuz, var olunuz efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ederiz Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 2021 ve 2022 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım.

Önce 2021 yılı sonuç bölümünü okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün (DHMİ) 2021 yılı bilançosu ve 630.506.922,30 Türk Lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi 2022 yılının sonuç bölümünü okuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün (DHMİ) 2022 yılı bilançosu ve 131.517.395,46 Türk Lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 2021 ve 2022 yıllarına ait üst komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Tüm katılımcılara ben teşekkür ediyorum.

Teşekkür ederim Sayın Genel Müdürüm, çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum, başarılar diliyorum.

Ara vermeden diğer kuruma geçiyoruz, Makine ve Kimya Endüstrisine geçiyoruz.

2.- Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğünün (MKE) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Değerli Komisyon üyeleri, toplantımıza Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yılları bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.

Sayın Genel Müdürümüzden başlamak üzere, toplantımıza katılan kurum ve Sayıştay temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, Sayın Genel Müdürüm, sunumunuzu yapmak üzere sözü size veriyorum.

Buyurun.

MAKİNE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ İLHAMİ KELEŞ - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyelerimiz; Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumunun 2021, 2022 dönemine ilişkin Sayıştay çalışmaları üzerinden Makine ve Kimya Kurumunu tanıtmak üzere kısa bir arzum olacak, insan kaynaklarıyla başlayacağım izin vererseniz.

Hâlihazırda 4 bin civarında, 3.988 personelimiz mevcut. Teşkilat yapısına baktığımızda, yansıda gördüğünüz birimleri ihtiva eden 8 ayrı lokasyonda 10 fabrika, 3 işletmeyle faaliyetlerimizi sürdürüyoruz, devam ettiriyoruz.

Bu kapsamda, Kırıkkale'deki hafif silah fabrikamızda yansıda gördüğünüz -detaylarla vakit kaybetmeyeyim- hafif silah sistemleri üretilmektedir ki bunlar dünyanın en modern ordularının kullandığı türden silahlardır; o kalitede silahları üretme kabiliyetine sahip bir fabrikadır hafif silah fabrikamız.

Devamında, orta kalibre silahların üretildiği Çankırı Silah Fabrikasında, yine yansıda gördüğünüz türden 12,7 milimetreden 105 milimetreye kadar değişik kalibrelerde silahlar üretilmektedir.

Ağır silah fabrikasında 60'lık, 120'lik ve 81'lik havanlarla beraber obüs grubu, 105-155 fırtına obüslerinin, artı ALTAY tankının toplanın üretildiği bir fabrikadır.

Yine aynı şekilde, deniz grubunda da 76 milimetrelilik deniz topu ve üzerinde çalıştığımız 5 inçlik yani 127 milimetrelilik deniz toplanın üretimi de yine bu fabrikada yapılmaktadır.

Yine, makine teknoloji fabrikasında deniz topu, ayrıca Deniz Kuvvetlerinin kullandığı diğer yanıltıcı sistemler, maskeler, süzgeçler şeklinde yani KBRN, kimyasal, biyolojik, radyolojik ajanlardan korunmayı sağlayan ekipmanlar da bu fabrikamızda üretilmektedir.

Gazi Fişek Fabrikasında 5,56 milimetreden 12,7 milimetreye kadar, artı 20 milimetrelilik silah sistemlerinin ihtiyaç duyduğu üretimlerin tamamı Gazi Fişek Fabrikamızda yapılmaktadır.

Yine, Kırıkkale Mühimmat Fabrikamızda 25 milimetreden 203 milimetreye kadar her türlü kalibrede top, havan ve uçaklardan atılan genel uçak bombaları dâhil olmak üzere bütün bu mühimmatlar, artı el bombaları ve tapalar ve bunların dolum sistemleri tamamen bu fabrikamızın üretim kalemleri arasındadır, bu fabrikamızda üretilmektedir.

Yine akabinde, roket ve patlayıcı fabrikamıza Elmadağ'daki roket ve patlayıcı fabrikamızda 66'lık tanksavar mühimmatından mayın tarlalarından geçit açmaya kadar 107, 122 ÇNRA'lar gibi çeşitli roket sistemleri bu fabrikamızda üretilmektedir. Yine, bu fabrikamızda, şimdi enerji malzemeler araştırma merkezi de yine bu bölgede kurulmaktadır. Yine, son dönemlerde gelişen özellikle "drone" gibi, kamikaze gibi sistemlerin mühimmatlarının altyapısı da bu fabrikada oluşturulmaktadır.

Yine, çeşitli küresel barutlar ve modüler barut sistemleri ve benzeri enerji malzemeler de Kırıkkale Barut Fabrikamızda üretilmektedir. Piroteknik fabrikamızda sis kutuları gibi veya paraşütlü aydınlatma mühimmatları ve benzeri piroteknik şeyler, artı "chaff"ler, "flare"ler uçakların yanıltma mühimmatı olarak kullanılan "flare"ler gibi piroteknik ürünler de yine bu fabrikamızda üretilmektedir.

Çelik ve Pirinç Fabrikamız özellikle geri dönüşüm... Malum 1937'de çıkarılan bir kanunla kamunun bütün geri dönüşüm malzemeleri Makine ve Kimya Endüstrisi tarafından toplanmaktadır. Bunların silaha dönüştürülmesiyle ilgili çelik fabrikamızda bu faaliyetler yürütülmektedir. Özellikle namlu çeliği, işte, kama, kama payı vesaire gibi nitelikli çelik gerektiren hususlara dair üretimler çelik fabrikamızda yapılmaktadır. Fazla üretimler yani ihtiyaç fazlası üretimler piyasaya satılabilmektedir.

Şimdi, insan kaynaklarıyla ilgili hususlara gelecek olursak, insan kaynakları tarafında, Sayın Başkanım, anonim şirket olduktan sonra insan kaynaklarında ciddi iyileştirmeler yapıldı insan kaynaklarının hakları ve özlük haklarıyla ilgili olarak.

Bunları hızlıca sıralayacak olursak, mavi yaka çalışanlara kıdem ödemesi yapılmaya başlandı, bir kıdem, kademe sistemi getirildi. Yine, mavi yaka çalışanlara görev zammı ödemesi verilmeye başlandı. Burada şef, şef yardımcısı ve postabaşı uygulamasına geçilerek bunlara bu ödemeler yapılmaya başlandı. Yine, beyaz yaka çalışanlara mavi yaka çalışanlara uygulandığı gibi ilave tediye uygulaması verilmeye başlandı. Şirket performansına göre iki aylığa kadar yıl sonu primi verilmeye başlandı. Beyaz yaka ve mavi yaka çalışanlara yemek, çay, kahve imkânları gibi birtakım ücretsiz imkânlar sağlandı. Bayram ikramiyesi ödenmeye başlandı. Beyaz yaka çalışanlarının unvan, kademe yapısı, ücret sistematığı yenilenerek net ücret sistemine geçildi. Şirkete olumlu yönde katkı sağlayan, yenilikçi yaklaşım getiren çalışanların katkılarına 3 maaşa kadar ödül sistemi getirildi, iyileştirme önerileri heyetçe kabul edilenlere. Makine ve Kimya Mühimmat Fabrikası bünyesinde dersliksiz okul uygulamasına bu sene başlanacak. Burada müdür, müdür yardımcısı ve nazari dersliğin dışında hiçbir şey olmayacak, öğrenciler bütün eğitimlerini bizim fiilî fabrikalarımızın atölyelerinde alıyor olacaklar. Bu şekilde Millî Eğitim Bakanlığımızla beraber böyle bir uygulamaya geçiyoruz, bu da ara eleman ihtiyacının gerçek sistemler üzerinde yapılan eğitime dayanan bir şey. Eğer bu pilot uygulama başarılı olursa Millî Eğitim Bakanlığımız bunu yaygınlaştıracak.

Yine, 2025 yılında performans...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Genel Müdürüm, sunum kaç slayttan oluşuyor.

MAKİNE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ İLHAMİ KELEŞ - Sunum 25 slayt Sayın Bakanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki.

Devam edin, buyurun.

MAKİNE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ İLHAMİ KELEŞ - Peki.

Bu performans değerlendirme sistemine geçildi, buraları hızlı geçeyim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, biraz hızlı geçelim.

MAKİNE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ İLHAMİ KELEŞ - Yani modern bir işletme mantığına sahip uluslararası bir firmanın insan kaynakları yapısı Makine ve Kimyaya getiriliyor. Bu 3 faz hâlinde gerçekleştirilecek. 1'inci fazı bitirdik, 2 tane fazımız kaldı ve bu şekilde devam ediyoruz Sayın Başkanım.

Ayrıca, işe alım kriterleri, yine, burada da bir sistematığa gidildi. Mavi veya dâhil, beyaz veya dâhil, bütün işe alımların tamamı liyakat esasına göre ve teknik kriterlere, metrik kriterlere dayanarak oluşturulan bir sistem üzerinden yürünüyor ve bunun iki yıldır bir tek istisnası bile olmadı Sayın Başkanım, tamamen bu sistematik üzerine ilerliyoruz.

Sayın Başkanım, ciromuz bu yıl net 1,2 milyar dolara ulaştı, Makine ve Kimya tarihinde ilk defa milyar dolar eşiği aşılmış oldu. Burada yüzde 47 yurt içi ciro, yüzde 53 de yurt dışı ciro olarak gerçekleşti.

Başkanım, burada yalnız cirolar dolar bazında, bu konuya özellikle dikkatinizi çekmek istiyorum yani enflasyondan etkilenen bir rakam değil bunlar, dolar bazında cirolar...

MAHİR POLAT (İzmir) - Bu veri 2023'ün verisi miydi?

MAKİNE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ İLHAMİ KELEŞ - Buradaki şöyle: 2021, 22, 23, 24; dört yılın verisi var orada. 21 kamunun son verisi, ondan sonraki AŞ'ye döndükten sonraki veriler ve dolar bazında veriler; dolar bazında yüzde 156 artış sağlanmış oldu ciroda AŞ'ye geçtikten sonra.

İhracat verilerine geldiğimizde, yine, burada -2021'den 2024'e kadar, 21 kamu, 22, 23, 24 de AŞ dönemi- ihracat verilerinde de 16 kat artış var yani 40 milyon dolardan aldığımız ihracatı şu anda 639 milyon dolara getirmiş olduk.

Burada AR-GE için ayırdığımız bütçe 59 milyon dolar. Proje detayına girmeyeyim vakit kaybetmemek adına, bu çok ciddi bir rakam anlamına geliyor, ciroya oranı itibarıyla yüzde 3'lerde.

Diğer taraftan, yatırımlar... Şimdi, Sayın Başkanım, şöyle bir durumla karşı karşıyayız: Makine ve Kimya kamudan gelen bir şirket olduğu için, kamu dönemine ait yatırımlar millî bütçeden alınan paylarla yapılan yatırımlar olduğu için, millî bütçe kısıtlarından yıllara sâri etkilene etkilene çok fazla eski nesil makineyle, prosesle üretim yapan bir firma durumundayken bunların AŞ'ye geçtikten sonra hızla yenilenme ihtiyaçları bir asset. Bir diğer asset, konjonktür nedeniyle aşırı artan talepler yani özellikle Berlin Duvarı yıkıldıktan sonra NATO'nun rehavete kapılması ve kırk beş gün olan stok seviyelerinin on iki günlere kadar düşürülmesi, akabinde Rusya-Ukrayna savaşından sonra bütün ülkelerin, sadece NATO'nun değil, dünyadaki bütün ülkelerin konvansiyonel mühimmatlara aşırı talep duymaları nedeniyle, bu anlamda hem bizim Silahlı Kuvvetlerimizin hem dış pazarın aşırı bir talebi oluştu, bu talebi karşılama ihtiyacı da yine ciddi bir yatırım ihtiyacını önümüze koydu.

Diğer taraftan, tabii, teknoloji çok hızlı ilerliyor ve Makine ve Kimyanın gelecekte de var olabilmesi için birtakım geleceğe dair yatırımlar yapıyor olmamız lazım. Bütün bunları alt alta koyduğumuzda çok ciddi bir yatırım ihtiyacı ortaya çıktı ve biz de bunu karşılayacak şekilde bir tedbir aldık. O nedenle, şu anda yatırım bütçemiz 818 milyon dolar. Makine ve Kimya tarihinin bütün yatırımlarını toplasanız, 5'le çarpsanız bu rakamları yakalamanız mümkün değil. Böyle bir yatırım ihtiyacı doğdu ve biz şu anda o yatırım ihtiyacını yapıyoruz.

Bu rakamla savunma sektöründe 1'inciyiz yatırım büyüklüğü itibarıyla, Türkiye'nin bütün sektörlerinde de Türkiye'nin en büyük 3'üncü yatırımını yapıyoruz. Böyle bir yatırım şeyi var.

Bu kapsamda Kırıkkale'de 4,7 milyon metrekare yer aldık, oraya resmen şehir büyüklüğünde yeni üretim tesisleri kuruyoruz. Artı, yine Samsun'da Samsun Şeker Fabrikasında yatırım yapıyoruz. O yatırım ihtiyacı şuradan çıktı: Biz orada patlayıcının bir ham maddesi olan nitroguanidini üretiyor olacağız. Nitroguanidin ağırlıkla kuzey ülkelerinden ithal ettiğimiz ham maddelerle üretilen yani doğal gazın ucuz olduğu ülkelere ithal ettiğimiz, çift kullanımlı, sivil maksatla da kullanılan ve büyük montanlı ürünlerden çok küçük miktarda üretim elde edilen bir üretim türü. Onun için, bir liman kentinde bu üretimi yapma mecburiyetimiz vardı. O nedenle, Samsun konusu bu anlamda bizim ihtiyacımızı karşılayacak önemli bir şey oldu.

Diğer taraftan, yurt içinde şöyle bir çalışma yaptık, bu da Türkiye'de ilk defa yapılan bir çalışma oldu: Silahlı Kuvvetlerimizin yıllara sâri bütün ihtiyaçlarını bir kalemde görme mecburiyeti doğdu çünkü bizim bu talepleri karşılamak için çok ciddi yatırım yapmamız lazımdı. Yatırım yapabilmemiz için mutlaka bir sözleşmeye bağlanmış satışlara bunun sırtının yaslanması gerekiyordu. O maksatla, Kara Kuvvetleri Komutanlığımız, Hava Kuvvetleri Komutanlığımız, Deniz Kuvvetleri Komutanlığımız yıllara sâri belli kalemlerde ta 2036'lara kadar taleplerini ortaya koydular, bunu Millî Savunma Bakanlığımız Tedarik Hizmetleri Genel Müdürlüğü vasıtasıyla sözleşmelere dönüştürdü. Şu anda bizim 7 milyar dolarlık sözleşmeye bağlanmış satışımız var. Dolayısıyla, bu yatırımlarda da bizim ROI değerlerini hesaplamamızda kullandığımız önemli bir parametre oldu.

Yurt dışında ise 1 milyar dolara yakın şu anda sözleşmeye bağlanmış satışımız var yurt dışına dair. Sayın Başkanım, yurt dışına dair şöyle bir avantaj elde ettik: Biz Makine ve Kimya olarak silahı da uçtan uca bütün birimleriyle üretme kabiliyetine sahip Makine ve Kimya altında bir firmayız, mühimmatı da patlayıcılarının ham maddeleri dâhil olmak üzere uçtan uca üretme kabiliyetine sahip bir firmayız. Dünyada bu kabiliyete, hepsine birden, bütün "know-how"una birden sahip olabilen firma sayısı çok sınırlı. Mesela, şimdi, bazı ülkelere teklif veriyoruz, bizim rakiplerimiz birkaç firmayla teklif verebiliyor. Bizim tek kalemde, tek Makine ve Kimya olarak teklif verdiğimiz alımlara başka ülkeler birden fazla firmayla, konsorsiyumla cevap verebiliyorlar. Dolayısıyla, biz artık bu "know-how" yeteneğimizi de dost ve kardeş ülkelerle paylaşabilir hâle geldik. Bu da önemli bir ihracat kalemi olarak karşımıza çıkıyor.

Silah, mühimmat ihracatında ise geçen yıl Türkiye 1'incisi olarak ödülümüzü aldık.

Yine, Makine ve Kimya, Defense News tarafından yayınlanan, dünyanın en büyük 100 savunma şirketi arasına tarihinde ilk defa 84'üncü sıradan girdi ve biz onu 866 milyon dolar ciroyla yapmıştık. Bu sene ciromuz 1,2 milyar dolara çıktı, muhtemelen 70'li rakamlara tırmanmış olacağız ve bu gururu da ülkemizle hep beraber yaşıyor olacağız.

Arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketinin önerilerinin görüşmelerine başlıyoruz.

Kurumun 2021 Yılı Alt Komisyon Raporu'nda 1, 2022 Yılı Alt Komisyon Raporu'nda 1 öneri bulunmaktadır. Şimdi, 2021 yılının 1 no.lu genel önerisini okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1:

2021 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan diğer bulgu ve önerilerin yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Genel Müdürüm, yanıt için buyurun.

MAKİNE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ İLHAMİ KELEŞ - Sayın Başkanım, Sayıştayımızın bulgularıyla ilgili alt komisyonda da çalıştık ve biz, Sayıştayımızın bütün önerilerini sistemin bir parçası hâline getirmek üzere önemli bir bölümünü tamamladık, eksik kalan bölümlerle ilgili de çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Böylelikle 2021 yılı önerilerinin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, 2022 yılı önerilerinin görüşülmesine başlıyoruz.

2022 yılının 1 no.lu genel önerisini okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1:

2022 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan diğer bulgu ve önerilerin yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Genel Müdürüm, buyurun yanıt için.

MAKİNE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ İLHAMİ KELEŞ - Sayın Başkanım, burada da aynı şekilde Sayıştayımızın bu anlamdaki bulgularının çok önemli bir bölümü tamamlandı, diğerleri de devam ediyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ederiz.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz var mı?

Sayın Tahtasız, buyurun.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkanım, bulgu 7.2.3.3'te bazı kamu kurumlarının hurdalarının mevzuata...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Kaç? Bir daha tekrarlar mısınız Sayın Tahtasız.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - 7.2.3.3...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - 2022'yi konuşuyoruz Sayın Tahtasız.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - 7.2.3.3 var, 2 tane şey var.

Neyse, genelinde halledeyim o zaman.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, genelinde, bence de genelinde Sayın Tahtasız, konuşalım.

Böylelikle önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, geneli üzerinde görüşmelere geçiyoruz.

Geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize ben söz vereceğim.

Değerli üyeler, söz vermeden önce zamanı daha etkili kullanmak adına bu sözü bir defa vereceğimi bir kez daha hatırlatmak isterim. Lütfen, söz sırası geldiğinde kurumla ilgili konuşmanızın tümünü yapmanızı ve varsa sorularınızı sormanızı rica ediyorum.

Söz isteyen üyelerimize ben söz vereceğim.

Buyurun Sayın Keskinliğiç.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Sayın Başkanım, Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketinin değerli yöneticileri; benim eski kurumun olması hasebiyle burada da ilk sözü almak istedim.

Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketine tarihi itibarıyla baktığımızda, Tophane-i Amire'den başlayan, İmalat-ı Harbiye'yle devam eden ve Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketine dönüştüğü tarih itibarıyla da yepyeni bir hüviyete kavuşan bir kurumdur.

Gerçekten Makine ve Kimyada çalışırken büyük bir duygu yoğunluğuyla çalışırsınız. Neden? Çünkü Kurtuluş Savaşı'nda İstanbul'dan getirilen fişek makinelerinin çalıştığı -ve o binada erkek olmadığı için- kadınların ve çocukların çalıştığı resimler hâlâ duvarlardadır; onları görerek çalışırsınız, o ruh hâliyle çalışırsınız yani gerçekten Kurtuluş Savaşı'nda cepheye gönderilen top mermisinin atıldıktan sonra defalarca getirilip tekrar doldurulup tekrar götürüldüğünü bilerek çalışırsınız, hatta gazi bir kovanımız var, o gazi kovani hepinizin görmesini ve onun hikâyesini bilmenizi arzu ederim. Kurtuluş Savaşı'nda cepheye gönderilen bir top mermisi kovani defalarca cepheden geri geliyor ve dolduruluyor ve gelirken de cepheden askerlerin mektupları kovanın içine konularak veya şehitlik künyeleri kovanın içine konularak geliyor. O yüzden, Makine ve Kimya gerçekten baktığımızda, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde bizim açımızdan duygu yüküyle çalıştığımız bir kurumdur.

Tabii, kurumumuza baktığımızda, 2002 yılında Makine ve Kimya, 75 milyon dolar -dolar üzerinden söyleyeyim, TL üzerinden söylemeyeyim, rakamların daha iyi anlaşılması açısından- zarar etmiş bir kurumdur ve o günün şartlarında bakıldığında neredeyse herkes Makine ve Kimyanın kapatılması gerektiğini düşünüyordu 2002'lerde, 75 milyon dolar zarar etmişti. 2020'ye gelindiğinde, baktığımızda, kurumumuzun cirosu, o günün şartlarında 443 milyon dolar, 2021'de şirket hâline getirdikten sonra 470, 2022'de 547, 2023'te 865 ve bugün de 1 milyar 200 milyon dolar.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; ben orada çalıştım. Biz 1 milyar dolar ciro hedefini on yıl için hedefliyorduk ve "1 milyar dolar ciro yapar da dünyadaki şu 100 savunma şirketi arasına girer miyiz?" diyorduk ama Sayın Genel Müdürüm, oradaki çalışma arkadaşlarımızın gayretiyle bu hedef, on yıl sonra gerçekleştirilecek hedef üç yıl gibi kısa bir sürede gerçekleşti. Ben hepsini buradan tebrik ediyorum; Allah sizlerden razı olsun, Allah sizlerin gayretini artırsın. Gerçekten bu büyük bir hedefti ve Türkiye'nin savunma sanayisinde ilk 100'e girmiş şirketlerden biri olabilmesi de gayet inanılmaz bir şeydi.

İhracatımıza baktığımızda, 2002 yılında bizim Makine ve Kimyanın 5 milyon dolar ihracatı vardı, sadece 5 milyon dolar. Bugün bakıyoruz, 639 milyon dolar ihracat yapan ve gelirlerinin büyük kısmı da ihracat gelirleri olan bir kurum hâline gelmiş vaziyette. Kişi başına kârlılığına bakıyoruz, kişi başına kârlılığı 50 bin doları bulmuş, kişi başına cirosu 298 bin doları bulmuş. Yani baktığımızda, bütün verileriyle, özellikle şirket olmasından sonra bütün verileriyle birlikte Makine ve Kimya şu anda Türkiye'nin savunma sanayisinde son derece öncü bir kuruluş olarak devam ediyor.

Ben burada bir şey rica ediyorum, genel önerilerin içinde de vardı. Şimdi, Makine ve Kimyayı kuran akıl... İnanılmaz bir akıl kurmuş arkadaşlar Makine Kimyayı, inanılmaz bir entegre tesis. Şimdi, bir tarafta hurda topluyorsunuz, Türkiye'nin, kamunun hurdalarını alıyorsunuz; o hurdaların içindeki bakırdır, alüminyumdur, çeliktir, pirinç malzemedir, bunları alıyorsunuz, çelik fabrikasına götürüyorsunuz, bunları mermi kovanı hâline getiriyorsunuz. Kaliteli çelikleri, ray gibi birtakım çelikleri alıyorsunuz, yüksek vasıflı çelikler alıyorsunuz, o aldığınız çelikleri çelik fabrikasında eritiyorsunuz, top namlusu hâline getiriyorsunuz. Yani Makine ve Kimya, o atılan hurdalardan, topladığı hurdalardan kendi metal ihtiyaçlarının tamamına yakınına karşılayabiliyor ve orada ürettiğiniz malzemeyi fişek fabrikasına getiriyorsunuz, kovan oluyor. Bir tarafta barut fabrikanız var, barut fabrikasında barut ile fişegi birleştiriyorsunuz, mermi oluyor. Bir taraftan bakıyorsunuz, aynı şekilde mühimmat fabrikanız var, çelik fabrikasında uçak bombasının gövdesini dövüyorsunuz, orada geliyorsunuz, mühimmat fabrikasında uçak bombasını ve mühimmatları dolduruyorsunuz. Yani dünyada bu işi böyle entegre yapabilen tek tesistir aslında Makine ve Kimya. Genel Müdürüm az önce "Çok az sayıdadır." dedi. Mesela, adam fişek üretirse barut fabrikası yoktur, mühimmat üretirse çelik fabrikası yoktur. Bütün bu entegrasyonlarıyla kurulmuş, inanılmaz kurucu bir akılla yapılmış bir tesistir. Gerçekten, bu tesisin bu şekilde yapılmış olması, bu kurucu akıl... Çünkü savaş zamanı ham madde bulamayabilirsiniz ama bu topladığınız hurdayla bile Makine ve Kimya kendi kendini idare edebilecek kadar inanılmaz bir kurucu aklın eseri olarak ortaya çıkmıştır.

Şimdi, burada bir sıkıntı yaşıyoruz Sayın Başkanım. 7330 sayılı Kanun'u yaparken ben de oradaydım. Biz o kanunu yaparken Türkiye'deki kamu hurdalarının toplanması konusunda -Sayın Tahtasız da az önce o konuyu anlatacaaktı herhâlde- yasa metnine bir şey yazdık. Normalde 1937'den beri Türk kamuoyu hurdaları Makine ve Kimyaya verilir. Yasa metninde bir ifade geçti "satın alabilir veya devralabilir" dedik. Siz de o zaman yine aynı şekilde o yasanın içinde çalışanlardandınız Sayın Başkanım. Fakat zaman içinde mahkemeler bu ifadeyi farklı yorumlamaya başladı; kamu kurum, kuruluşlarında, özellikle belediyelerde oldu bu, bu ellerindeki hurdayı satmaya başladılar, Makine ve Kimya bu konuda uyarıda bulunduğu "Bize vermek zorundasınız." dediğinde, kanun gereğince mahkemeye gidildiğinde bazı mahkemeler "Ya, siz satın alabilirsiniz, devralabilirsiniz, isterseniz de almazsınız." gibi bir yaklaşım sergiledi. Bu zorunluluğu bir hukuki yorumla zorladılar. Ne çıktı buradan?

Ben bütün arkadaşlarımdan, muhalefetteki arkadaşlarımdan bu millî savunma meselesi olduğu için desteklerini arz ediyorum bu konuda. Bakın, en son böyle yapılmış 167 tane ihale tespit edildi. Bu ihalelerle ilgili Makine ve Kimya mahkemeye verdi bu kuruluşları. Burada Makine ve Kimyanın kaybı ne kadar, biliyor musunuz arkadaşlar? 1 milyar lira kaybı var yani Türk savunma sanayisinin aslında 1 milyar lira kaybı var, askerimizin mühimmatından 1 milyarlık bir kayıp var; bu katma değere dönüştüğünde belki 3-4 milyarlık bir kayıp söz konusu. Ham madde değeri olarak tespit edilebilen 1 milyar lira, bunun dışında tespit edilemeyen de vardır mutlaka. Burada, mutlaka ve mutlaka 7330 sayılı Yasa'da bir değişiklik yapmamız gerekiyor ve ben buradaki Komisyon üyelerimizden de destek istiyorum. Bu "satın alabilir veya devralabilir" ifadelerini "mecburen verilir" şeklinde bir ifadeye çevirmemiz gerekiyor. Bu, Makine ve Kimya için son derece kritik bir işlemdir. Bu yasa değişikliği konusunda ben kurumun da eski bir mensubu olarak sizlerin desteklerini bekliyorum.

Ben, burada bir kere daha Makine ve Kimya çalışanlarına, eski mesai arkadaşlarıma, İlhami ağabeyime teşekkür ediyorum.

Allah hepinizden razı olsun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Keskinkılıç.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Ben de yine, öncelikle, Makine ve Kimya Endüstrisi kurumumuzun çok değerli Yönetim Kurulu Başkanı, Genel Müdürü ve üst düzey yöneticilerine hoş geldiniz diyorum. Tüm heyeti saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Sayın Keskinkılıç oranın eski bir bürokratı olarak çok da güzel, duygusal da aslında bir değerlendirme yaptı.

Makine ve Kimya Endüstrisi, hakikaten bizim savunma sanayisi alanında gözde kurumumuz; bu işin lokomotif görevini yapan, çok ciddi katkıları olan yani her şeyden önce savunmamızla alakalı, bekamızla, geleceğimizle, güvenliğimizle alakalı bize güç veren, kuvvet veren, bizi hakikaten gururlandıran bir kurumumuz. Bu anlamda, son dönemlerde göstermiş olduğu atılımlar, özellikle işin savunma sanayisi alanındaki ekosisteminin oluşturulmasında da kayda değer, takdire değer bir durum olduğunu ifade etmek istiyorum. Emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

Tabii ki bu gelişmeleri değerlendirirken özellikle son dönemdeki, son yıllardaki güvenlikçi politikaların artmasında, atılacak adımların da bu çerçevede devam ettirilmesinde fayda var. Yani bundan yirmi beş yıl önce, otuz yıl önce küreselleşme sürecinin tam dört nala gittiği dönemlerde durum farklı iken daha sonra da güvenlikçi politikalar farklı alanlara, farklı yerlere getirdi ama burada, tabii ki vaktizamanında bu kurumun kurulmasını düşünenlerin, bu işin kurgusunu yapanların, altyapısını oluşturanların gerçekten doğru bir atılım yapmış olmaları, düğmeyi doğru iliklemiş olmaları bugünlere de getirmiş. Emeği geçen kim varsa, hayatta olanlara şükranlarımı sunuyorum, hayatta olmayanları da doğrusu burada ben de rahmetle anmak istiyorum.

Şimdi, burada söylenecek çok fazla bir şey yok. Yani özellikle Sayın Genel Müdürün biraz önceki sunumunda "Silahta, mühimmatta uçtan uca her şeyi yapmaya hazırız ve dünyada da olmayan ender bir işletmeyiz." demesi, hakikaten burada bir kez daha Makine ve Kimya Endüstrisiyle ilgili gurur verici, böyle tüylerimi diken diken eden bir şey oldu; çok teşekkür ediyorum. Yani önümüzdeki dönem bu güvenlikçi politikaların daha da devam edeceğini düşündüğümüzde, Türkiye'nin özellikle son yıllarda bu alanda, savunma sanayisi alanında gösterdiği başarıları, benim yaklaşık altı yedi yıldır NATO Parlamenter Asamblesi üyesi olarak gittiğim toplantılarda, Ekonomi ve Güvenlik Komitesinin üyesi olarak katıldığım uluslararası toplantılarda, oralarda bunun faydasını, etkisini görüyoruz ki son dönemde de onca karışıklığa rağmen, çevremizdeki çatışmalara rağmen bizim başımızı dik

tutmamıza hakikaten belli konularda, özellikle bu konularda, güvenlik konularında dik olmamıza en önemli katkılar bu alanda ülkemizin gelmiş olduğu seviyedir. Ben bir kez daha teşekkür ediyorum.

Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Cumhuriyet Halk Partisi olarak Makine ve Kimya Endüstrisini sadece savunma sanayisinin bir aktörü değil Türkiye yüzünlünün güvenlik mimarisinin ana sütunlarından biri olarak görüyoruz. Bu kurumu güçlendirmek, vatani savunmak, caydırıcılığı pekiştirmek ve egemenliği korumak anlamına gelir şeklinde değerlendiriyoruz.

Başkanım, ben bu vesileyle tekrar çalışma arkadaşlarımıza başarılar diliyorum. İnşallah, bir dahaki toplantıda daha iyi yerlere gelmiş olarak buluşuruz diyerek sözlerime son veriyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Karakaya.

Buyurun Sayın Tahtasız.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, Sayıştayın kıymetli denetçileri, saygıdeğer milletvekilleri ve Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumunun değerli yöneticileri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin ihtiyacı olan savunma sanayisi ürünlerini her koşulda yüksek kalitede üretmek amacıyla kurulan ve geçmişte Fatih Sultan Mehmet döneminde oluşturulan Tophaneyi Âmireye kadar uzanan Makine ve Kimya Endüstrisi kurumu ülkemiz için çok önemli ve stratejik bir kurum. Bu güzide kurumumuzun liyakatli ellerde yönetilmesi, kuruluş amacı doğrultusunda öncelikle Türk Silahlı Kuvvetlerinin silah ve mühimmat ihtiyacını karşılaması ve vizyonu doğrultusunda savunma sanayisi alanında küresel bir marka olması, ülkemiz ve bizler için oldukça önemli. Kökleri 1453 yılına kadar uzanan Tophaneyi Âmireyle başlayan Makine ve Kimyanın gelişim ve değişim süreci AKP ve MHP iktidarının çıkardığı 7330 sayılı Yasa'yla 3 Temmuz 2021 tarihinden bugüne kadar anonim şirket olarak devam ediyor. Büyük tartışmalardan sonra anonim şirket olan kurumda şaibeler, kurumla ilgili şikâyetler, çalışanların yaşadıkları mağduriyetler bir türlü bitmek bilmedi. Verilen sözler çabuk unutuldu. Şirketleşme sürecinde Kırıkkale'de fabrikaların daha işlevsel hâle getirileceği sözü verilmişti ancak iddia edildiği gibi olmadı. Söylenenler sadece sözde kaldı. Üretim kapasiteleri düşürüldü, bazı fabrikaların Kırıkkale'yle olan bağlantıları koparıldı. Kırıkkale'de "Üretimde çağ atlatacak." denilen fabrikalar başka illere kaydırılmaya başlandı.

Anonim şirket olduktan sonra yönetim kurulunda alınan ilk karar 1953 yılından beri kurumda faaliyet gösteren ihale, alım satım, kurum içi denetim gibi hususları titizlikle inceleyen Teftiş Kurulunun kaldırılması oldu. Teftiş Kurulunun kaldırılmasını soruyorum: Makine ve Kimya Teftiş Kurulu hangi gerekçeyle kaldırıldı? Teftiş Kurulu kaldırıldıktan sonra kurum içi denetim, inceleme ve soruşturmalar hangi mekanizma tarafından yürütülüyor?

Anonim şirkete dönüşmekle daha hızlı kararlar alabilen bir yapıya dönüşen kurumdaki beklentimiz elbette yükseldi. Türk Silahlı Kuvvetlerinin tüm ihtiyaçlarını eksiksiz karşılayan kurumun ihracatını artırmasını ve AR-GE projelerine daha ciddi kaynaklar ayırmasını bekliyoruz. Sunuş konuşmanızda son beş sene içerisinde 200'ü aşkın AR-GE projesinden bahsettiniz. Sayıştay raporuna baktığımızda 2023 yılında şirketin 2 milyar 79 milyon TL olan toplam faaliyet giderlerinin yüzde 68,9 oranında ve 1 milyar 433 milyon TL tutarındaki ağırlıklı kısmını genel yönetim giderlerinin oluşturduğunu, pazarlama, satış ve dağıtım giderlerinin 515 milyon 629 bin TL olduğunu, araştırma ve geliştirme giderlerinin ise 130 milyon 260 bin TL olarak gerçekleştiğini görüyoruz. Savunma sanayisi alanında büyük hedefleri olan bir kurum için AR-GE'ye yüzde 6 oranında kaynak ayırmak sizce yeterli midir? AR-GE için ayırdığınız kaynağı artırmayı planlıyor musunuz? Bu doğrultuda 2024 yılında genel yönetim giderleri içerisinde AR-GE'ye ne kadar harcama yaptınız?

Sayın Genel Müdürüm, kurumun Elmadağ'da bulunan BARUTSAN Roket ve Patlayıcı Fabrikasında 16 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen patlamada çıkan yangın sonucu 5 işçi kardeşimiz şehit olmuştur. Buradan bir kez daha şehitlerimize Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır ve başsağlığı diliyorum. Kurumun Ankara Kayaş'da bulunan kapsül fabrikasında 18/7/2023 tarihinde meydana gelen patlamada 4 işçi kardeşimiz yaralanmıştır. Kendilerine geçmiş olsun diyorum. Yine, kurumun Kırıkkale'de bulunan bazı fabrikalarında sık sık iş kazaları haberlerini basından izliyoruz.

Meydana gelen patlamalarla ilgili inceleme ve soruşturmanız tamamlandı mı? Tamamlandı ise sonuçlarını bizimle paylaşır mısınız? Son dönemlerde kurumda meydana gelen bu patlamaların sebeplerinin araştırılarak yenilerinin meydana gelmemesi için yapılan bir çalışmanız oldu mu? Yeni patlamaların yaşanma ihtimali karşısında daha etkili önlemler almaya kurumu ve sizleri davet ediyoruz.

Sayın Genel Müdürüm, 2024 yılında üretimden satışlarınız artmasına rağmen dönem kârının düştüğünü görüyoruz. 2023 yılında 3 milyar 157 milyon TL kâr eden şirket, 2024 yılında 1 milyar 836 milyon TL kâr ediyor. 2024'te 2023 yılına göre üçte 1 oranında daha düşük bir kâr var. Şirketin kârının düşmesinin sebebi nedir? 2025 yılı için kâr veya zarar beklentiniz, öngörünüz nedir?

Son olarak da ana başlıklar hâlinde bazı sorularım olacak; bunları da yanıtlarsanız memnun olacağım.

Yurt dışında hangi ülkelere silah, mühimmat veya patlayıcı satışı yapılıyor? 2020-2024 yılları arasında hangi ülkeye ne kadarlık ihracat yapılmıştır? Şirketin son yirmi yılda özellikle İsrail'e silah, mühimmat veya patlayıcı satışı olmuş mudur? Bunun yazılı olarak cevabını istiyoruz.

Kurumun NATO stoklarını merak ediyoruz. Ukrayna-Rusya savaşının başladığı dönemde kurumun NATO stokları satılmış mıdır? NATO stoklarınız bugün için ne durumdadır? Ciro artışını sağlamak amacıyla Türk Silahlı Kuvvetleri için ürettiğiniz silahlar satıldı mı? Satıldıysa hangi ülkelere veya hangi şirketlere satıldı? Bunun karşılığında ne kadarlık bir gelir elde edildi? Son üç yılda stok değişiminiz nasıl olmuştur? Bugün için kurumun stokları ne durumdadır?

Ülkemizde özellikle 2016 yılı hain darbe girişiminin ardından bireysel olarak silahlanmanın arttığına dair yazılar görüyoruz basında. Kendi gözlemim de bu yönde. Bu anlamda ülkemizde 2016 yılından itibaren silah satışı gerçekten arttı mı? Sizin bu konuda bir çalışmanız oldu mu? Bu yönde bir istatistik varsa paylaşırsanız memnun olurum. 2016 yılından itibaren yıl yıl belirtmek kaydıyla şahıslara silah satışınız kaç adet oldu? Satılan silahların kaç yerli, kaç ithaldir?

7.2.3.3 bulguda bazı kamu kurumlarının hurdalarını mevzuata aykırı olarak Makine ve Kimya Endüstrisine devretmek yerine dış piyasaya sattığından bahsediliyor. Dış piyasa ile Makine ve Kimyanın hurda alım fiyatı arasında fark çok mudur? Eğer

fark varsa ne kadardır? Bu fark neden kaynaklanıyor? Piyasayla uyumlu olması önemlidir. Hurdalarını dışarı satan kamu kurumları var mıdır varsa hangi kurumlardır? İtiraz etmenize rağmen bu ikaza uymayan ve hukuki yollara başvurduğunuz kamu kurumları hangileridir? Bunları bize isim isim açıklarsanız seviniriz. Hukuki süreçten sonra ceza alan kamu kurumu var mıdır? Bu kurumların da listesini istiyoruz.

Yine, bulgu 7.2.3.7'de Oleum Tesisi Yatırım Projesi'yle ilgili olarak ortaya çıkan gecikme ve şirketin uğradığı zarardan bahsediliyor. Bildiğimiz kadarıyla olayda bahsi geçen Hintli bir firma ve on yedi yıllık bir süreçten bahsediliyor. Mahkeme haklılığınıza karar vermiş olsa da zararlarınızı tahsil edebilmiş değilsiniz. Kurumun gecikmeden ve yatırımı hayata geçirememesinden dolayı oluşan maddi zararı ne kadar olmuştur? On yedi yıl önce başlayan ancak bitirilemeyen Oleum tesisleriyle ilgili son durum nedir? Bu tesis faaliyete geçirilebildi mi, yoksa atıl vaziyette bekliyor mu?

Emeği geçen herkese teşekkür ediyorum, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI MEVLÜT KARAKAYA - Sayın Sümer, söz sizin, buyurun efendim.

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli kurum yöneticileri, yaptığınız hizmetlerden dolayı teşekkür ederiz.

Cumhuriyetimizin ilk yıllarından itibaren savunma sanayimizin bel kemiğini oluşturan Makine ve Kimya Endüstrisi kurumuyla ilgili son yıllarda, maalesef, Sayıştay raporlarında ciddi eleştiriler belirtiliyor. Bu konuyla ilgili bu raporlarda yalnızca teknik bir denetim özeti değil, aynı zamanda kamu kaynaklarının israf edildiğini belirten cümleler var. Bu konuyla ilgili, Sayın Genel Müdürüm, birkaç sorum olacak; bunları yazılı vererseniz sevinirim.

Sayıştay raporlarında kurumunuzun bazı ihalelerde bilgi vermekten kaçındığı ve eksik belge sunduğu belirtilmiş. Kamu kaynaklarıyla yapılan alımların denetimden gizlenmesi yasal mıdır?

Ayrıca, pazarlık usulüyle yapılan alımların kurumunuzda olağan hâle geldiği gözlenmektedir yine raporlarda. "Rekabet" ilkesini ortadan kaldıran bu uygulamanın gerekçesi nedir?

Yine, stok yönetiminde ciddi aksaklıklar olduğu, bazı ürünlerin envantere kaydedilmeden kaybolduğu, bazılarının ise çürüdüğü tespit edilmiştir. Bu ihmaller sonucu doğan kamu zararının miktarı nedir ve sorumlular hakkında herhangi bir işlem yapılmış mıdır?

Ayrıca 2022 ve 2023 yıllarında kurumun üretim hedeflerinin altında kaldığı ve performans göstergelerinin yetersiz olduğu raporlanmıştır. Bu düşüşün gerekçesi nedir? Kurumun yeniden etkin ve verimli hâle gelmesi için bir planınız var mıdır?

Anonim şirket statüsüne geçiş sonrası Sayıştay denetiminden kaçınmak amacıyla bazı harcamaların taşeron firmalar aracılığıyla örtülü biçimde yapıldığı -yine Sayıştay raporlarında iddia- hakkında ne düşünüyorsunuz?

Kurum yönetiminde liyakat dışı atamaların yapıldığı ve teknik yeterliliği olmayan kişilerin üst düzey görevlere getirildiği yönünde yoğun eleştiriler bulunmaktadır. Üst yönetimin atanmasında hangi kriterler esas alınmaktadır? Bu atamaların denetimi nasıl yapılmaktadır?

Yine, kurumunuz gibi kritik bir kurumda "şeffaflık", "hesap verilebilirlik" ve "kamu yararı" ilkelerinin zedelendiği yönündeki bulgular ışığında yönetim olarak kamuoyuna dönük bir öz eleştiride bulunmayı düşünüyor musunuz?

Ayrıca, biraz önce sayın vekilimin de söylediği konu önemli bir konu. Onu özel bir maddeyle getirerseniz... Doğru söylüyorsunuz, birçok kamu kurumunda ciddi anlamda kaynak var ama maalesef orada da o kaynaklar heba ediliyor. Ama o, torba yasanın içine değil de böyle belirtili olduğu zaman biz de o konuda destek veririz.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Çok teşekkür ederiz Sayın Sümer, sağ olun.

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI MEVLÜT KARAKAYA - Sayın Polat, söz sizin, buyurun efendim.

MAHİR POLAT (İzmir) - Kurumumuzun değerli yöneticileri, Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ben pek kısa bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Öncelikle, savunma sanayisinin kamu eliyle yapılması, kamuya ait bir şirket tarafından yapılması ve rekabet edebilir bir şirket tarafından yapılması ulusun tüm fertleri açısından çok önemli. Yenilikçi yaklaşımlarla, ihracattaki paylarımıza falan da baktığımızda -tabii, bizdeki veriler ile sunumdaki veriler aynı değil çünkü siz 2023 ve 2024'ü de katarak sundunuz- bunları öğrenmek bizim açımızdan önemli. Bir dış ticaretçi olarak benim değerlendirmem de şu: Dış ticaret fazlası vermişsiniz, önümüzdeki... Bunlar sevindirici fakat alanınızla ilgili diğer kısımlarla ilgili Türkiye savunma sanayisinde çok fazla dış alım yaptığını biliyoruz; bu konuda ihracatlarımız da var, özel sektör firmalarının da ihracatları var fakat bunlar, tabii, birbirini tam karşılamıyor; totalde açığımız olduğunu biliyoruz.

Kamu eliyle büyüyen savunma sanayi şirketleri, kamunun şirketleri çok önemli, özel şirketlerden daha önemli çünkü özel şirketlerde hisseyi satabiliyorlar, başkasına gidebiliyor ama kamunun malının bu şekilde değerli hâle getirilmesi kıymetli benim açımdan.

Değinmek istediğim birkaç konu var, Sayıştaya sormak isterim: 2021 yılı dönemiyle ilgili raporlarınızda net kârlılık 1 milyar 398 milyon fakat kurumun raporlarında kârlılık 1 milyar 790 milyon; aradaki farkı bir izah etmenizi isterim. Bir de kambiyo zararları itibarıyla dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum; burada Sayıştay raporlarında var. Bu kambiyo zararlarının neden bu kadar olduğunu sormak isterim. Bu zararın ne kadarı kredi borcudur, ne kadarı diğer borçlardır? Kambiyo zararı, olan kredi borçları ne kadar süredir ödenmemiştir? Bunlar, tabii, önemli konular.

Bir de anladığım kadarıyla kurumun fikri ve sınai mülkiyet hakları ya da uluslararası patent sözleşmeleriyle ilgili de problemleri var. Amerika'da kullanılmış bir şey var. Bunlar çok önemli şeyler, faydalı model ve patent hakları, dikkat edilmesi gereken yöntemler; bunlara da kurum olarak dikkat edilirse hepimiz adına faydalı olur.

Biz sizden daha fazla ihracat, daha fazla büyüme, daha fazla gelişme bekliyoruz çünkü sizi millî savunmanın bel kemiği ve tam bağımsız Türkiye misyonuna uygun bir kurum olarak düşünüyorum.

Emeklerinize sağlık.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Polat.

Buyurun Sayın Gökçek, son konuşmacı olarak sözü size veriyorum.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Değerli Genel Müdürüm, sayın bürokratlarımız; hoş geldiniz.

Öncelikle, bu kadar kıymetli, değerli bir kurumda yaptığınız bütün çalışmalar için her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Benim bulgular üzerine birkaç sorum olacak, bir de ufak bir değerlendirme yapacağım.

2021 raporunda yer alan "diğer bulgular"da kamu kurum ve kuruluşlarının hurdalarını kuruma devretmemesi konusu var. Hurda bulgusu 2017, 2018, 2019 raporlarında da yer almış; bu sorun çözüme kavuşturuldu mu? Son üç yılda açılan dava var mıdır? Varsa sayımız nedir, onu rica edeceğim.

Bir de devretmeyen kurumlar hangileri? Bir listemiz var mı, varsa onu sizden rica ediyorum. Yani, mesela, yine bir KİT kurumu varsa eğer -daha görüşmelerimizin başındayız- bunu sizlerden öğrenirsek mesela biz diğer KİT toplantılarında, üst komisyon toplantılarında bunu onlara da dile getirebiliriz diye düşünüyorum.

Yine, bulgu 7.2.3.6'daki izinsiz marka ve logo kullanımı; bu konu da önemli. Öncelikle bu borcun güncel durumunu, güncel tutarını sizden rica ediyorum. Yasal süreç ne aşamada, nasıl ilerliyor; bununla ilgili de bir bilgi rica ediyorum.

7.2.9 bulgusunda, yine, yer alan üretim kayıpları; son beş yıldaki bozuk üretim oranımız nedir? Bu konuda iyileşmemiz mevcut mu, ne aşamadayız?

Alacaklarımızın tahsilinde yaşanan sıkıntılar -bulgu olarak 2022 raporunda da var- ortaya konmuş. Şu an, mevcutta, güncel alacak durumumuz nedir?

Yine, 2022 raporundaki 7.3.2 bulgusunda: Üretim izni olmayan bir firmaya 7,1 milyon dolarlık iş veriyoruz. Yani, burada -nasıl diyeyim- bir art niyet ararsak kötü, aramazsak ihmal de kötü. Bu konuyla ilgili sizden bir bilgilendirme... Benzer başka ihmaller yaşandı mı, yaşandıysa nedir, bunları merak ediyorum ve bu ihmal sebebiyle kamu bir zarara uğradı mı; tazminat, vesaire ödendi mi?

Genele ilişkin de şüpheli ticari alacaklarda, elimizdeki raporlara baktığımızda, son üç yılda artış gözüküyor. Bu alacakların muhteviyatı nedir? Bunların karşılığı, bir teminatı var mıdır? Artışlar hangi kurumlardan veya şahıslardan, kişilerden kaynaklanmaktadır? Dava konusu alacağımız var mıdır, varsa dava ne aşamada; onu rica edeceğim.

Teftiş Kurulu Başkanlığımızın çalışmaları hakkında da bir bilgi rica edeceğim sizden. Kaç teftiş, kaç soruşturma yapıldı? Bunların sonucu nedir?

Mevcutta engelli ve terör mağduru çalışan oranımız nedir? 2025 yılı için soruyorum.

Ayrı bir AR-GE merkezimiz var mı, onu merak ediyorum, dışarıda çalışan veya içeride ayrı bir AR-GE merkezimiz var mı?

Yine, ulusal ve uluslararası pazardaki payımız oran olarak, miktar olarak nedir; onu sizden rica ediyorum.

Kurumunuzun son beş yıllık ithalat ve ihracat rakamlarını hangi ülkeden olduğunu da gösterir şekilde sizden rica ediyorum.

TÜBİTAK'la, üniversitelerle ve meslek liseleriyle olan iş birliğimiz var mıdır? Varsa nedir, nasıl ilerliyor?

Roket bölümünüzde sadece TSK'nin ihtiyaçlarına yönelik üretim yapıldığından bahsedilmiş. Bunun stratejik bir bilgi için soruyorum, bilmediğim için, stratejik bir karardan ötürü mü, sebebi nedir; onu merak ediyorum.

Bir de bu kambiyo zararı konusunda güncel, 2022 raporuna verdiğiniz cevaplarda Savunma Sanayii Başkanlığından dönüş beklendiğini belirterek nisan ayını işaret etmişsiniz. Nisan ayı içerisindeyiz; bu konuda bir dönüş oldu mu, olduysa sonucu nedir, olmadıysa biz ne yapabiliriz? Son olarak da yine, KİT Komisyonu olarak, yasama olarak yani sizi güçlendirmek adına bize düşen bir şey var mıdır? Bu konuda sizin bizden bir talebiniz, beklentiniz varsa çok önemli bir kurumsunuz biz de burada iktidarıyla muhalefetiyle elimizden gelen her şeyi yapacağımızı taahhüt ederiz.

Hepinize çalışmalarınız için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Gökçek.

Evet, son konuşmacı olarak Sayın Ataş söz istedi.

Buyurun Sayın Ataş.

DURSUN ATAŞ (Kayseri) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Millî Savunma Bakan Yardımcım, Makine Kimya Enstitüsü Genel Müdürüm, MSB ve Makine Kimya bürokratları; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ben geneli üzerine bir teşekkür için söz aldım, öncelikle bunu belirtmek isterim.

Tabii ki Makine Kimya Kurumu Osmanlı'ya dayanan, Türkiye'nin savunmasında her zaman bel kemiği olmuş çok önemli bir kurumumuzdur ve bu kurumumuz 2021 yılında şirkete dönüştürüldü, anonim şirkete ve ben o dönemde Millî Savunma Komisyonundaydım, bunu bilgi olarak da sizlere sunmak istiyorum. O dönemde anonim şirkete dönüşmesiyle alakalı tabii ki bugünkü Bakanımız yine o zaman da Bakan Yardımcımızdı geldiler ve burada sunumlar yaptılar bizlere. Biz ilk başta burada bir şüpheyi yaklaştık bu konuya ve kendileri de bizi ikna ettiler. İkna ederken de -buradaki arkadaşların da bundan bilgisi olması da önemli- neden şirket olması gerektiği konusunda o günkü şartlarda hantallıktan bahsedildi, personel sıkıntılarından bahsedildi, rekabet edilemediğinden bahsedildi ve Kamu İhale Kanunu'ndan dolayı rahat hareket edilemediğinden ve anonim şirket olduğunda çok daha verimli çalışılacağından, kârlılık oranının çok daha artacağından, Türkiye'ye çok daha iyi hizmet edileceğinden bahsedildi. Bugün geldiğimiz noktada biz de o gün bunlara ikna olup bu şirket için destek vermiştik. Bugün verdiğimiz desteğin ne kadar önemli olduğunu ve o günkü yapılan işin ne kadar güzel olduğunu bugünkü sunumda gördüğüm için söz almak istedim. Ben o günkü bu işi yapan arkadaşlarımıza da bugün çalışan ekibe de Bakanlığa da ve Genel Müdürümüze de teşekkür ediyorum. Rakamları gördüğümüzde -ben silahlı kuvvetlerden geliyorum ve Makine Kimyanın ne kadar önemli bir kurum olduğunu da biliyorum- hem ciro bakımından hem de yapılan işler bakımından üç yılda ne kadar büyük mesafe alındığını görüyorum. Tabii ki bu süreç içerisinde Sayıştay raporlarında veya faaliyetlerde eksiklikler olacaktır, hatalar olacaktır, geçiş sürecidir ve bunların hepsi tolere edilebilir ama altı çizildiğinde, Makine Kimyanın üç yıl sonra geldiği konum beni fevkalade mutlu

etmiştir. Ben huzurunuzda bütün yöneticilere, Bakanlığımıza, Bakan Yardımcımıza teşekkür ediyorum. Daha çok ileri gideceğine eminim, bu kurumun Türkiye'ye çok hizmet edeceğine eminim, böyle kurumlara gerçekten ihtiyacımız var, destek vermek zorundayız. Ufak tefek hatalar bu süreçte mutlaka olacaktır.

Ben huzurunuzda tekrar hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Ataş.

Buyurun Sayın Karaman.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Sayın Başkan, KİT Komisyonunun değerli üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım, Makine Kimya Enstitüsünün değerli Yönetim Kurulu Başkanı, üyeleri, yöneticileri, Sayıştayımızın değerli başdenetçileri, denetçileri, kamu kurum ve kuruluşlarının değerli yöneticileri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Makine Kimya Enstitüsünün KİT Komisyonu toplantısına hoş geldiniz.

Hakikaten bugün savunma sanayimizin gelişmesine en büyük katkıda bulunan Makine Kimya kuruluşumuz ülkemiz için de çok önemli bir kurum. Makine Kimya Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Alpaslan Kavaklıoğlu, Genel Müdürümüz Sayın İlhami Keleş ve ekibine çok teşekkür ediyorum.

Dersliksiz Okul Projesi bizim açımızdan da çok önemli, gerçekten bunu çok önem verip dikkatle takip etmenizi öneriyorum çünkü diğer fabrikalarda da bunun gelişmesi lazım. Ara eleman her yerde sıkıntı, inşallah, siz de öncü bir rol oynarsınız. Ben aslında bunlardan ziyade Erzincan için söz almak istedim. Hakikaten Samsun'da geçmişte şeker fabrikaları kurulurken biliyorsunuz, ileride ihtiyacımız olursa top, tüfek yapısın diye Türkiye'nin birçok yerinde bu fabrikalar kuruldu. Aslında şeker fabrikalarına makine üreten fabrikalar, bunları silah fabrikasına dönüştürmek için kuruldu. Samsun için teşekkür ediyorum, Samsun da bizim ama Erzincan'a da böyle bir girişimde bulunmanızı istiyorum, onun için söz almak istedim.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Can Erzincan'ı unutma.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Can Erzincan tulum peyniri var ama yani makine fabrikası da var. Dolayısıyla gerçekten buna çok ihtiyacımız var. Geçen ay bir savunma sanayisi şurası da yapıldı orada. Makine Kimyadan bunu hakikaten özellikle bekliyoruz. En azından o kuruluş gayesine uygun şekilde "Erzincan da bundan pay alsın."dan ziyade Türkiye'nin belirli yerlerinde silah fabrikaları kurulsun; ordunun görüşü de savunma sanayisinin görüşü de böyle. Yani hem Samsun da hem Ankara'da hem Erzincan'da, Doğu'da her yerde silah fabrikalarımız olsun. Allah korusun, gelecekte biz sıkıntı çıktığında oradan da yararlanın diyorum.

Çalışmalarınızdan dolayı çok teşekkür ediyorum. Hepinize saygılar sunuyorum. Sağ olun, var olun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Karaman.

Evet, böylece geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Şimdi, sözü ben Sayın Genel Müdürümüze vereceğim. Vermeden önce bazı hatırlatmalarda bulunmak istiyorum: Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimizce sorulan sorulara yazılı olarak yanıt vermenizi gerektiren konularla ilgili cevaplarınızı, tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi "web" sayfasında yayımlanmasından itibaren on beş gün içinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

Şimdi, sayın milletvekillerimizin sorularını yanıtlamak üzere sözü size veriyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

MAKİNE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ İLHAMİ KELEŞ - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, not alabildiğim sırayla cevaplamaya çalışacağım.

Bu ihale sistemiyle ilgili bir açıklama talebi vardı. Şimdi, Makine Kimyada iki yıldır ihaleler elektronik ihale yöntemiyle yapılmaya başlandı. Bu elektronik ihale için kullanılan yazılımlar 2 büyük holdingin, Türkiye'nin 2 büyük holdinginin alımlarında kullanılmak üzere geliştirdiği ve uluslararası alanda geçerliliğini kanıtlamış ihale yazılımları; bu yazılımlarla yapıyoruz. Burada tamamen insan bağımsız bir süreç yürüyor ve o şekilde bir ilerleme kaydettik; bir. İkincisi, buradaki tedarikçi portföyüne de ROKETSAN'ımızın TÜBİTAK SAGE'nin, ASELSAN'ın, Savunma Sanayi Başkanlığının ve SAHA İstanbul'un onaylı tedarikçi firmalarının tamamı Makine Kimyanın mevcut portföyüne eklenmek suretiyle daha geniş bir ekosistemden tedarik yapabilen bir firma hâline dönüştürüldü. Bu da bizim tedariklerde eşlenik tedariklere göre yüzde 30'luk bir maliyet düşürmesine sebep oldu.

Yatırımlar konusuna gelince, yatırımlarla ilgili bir Komisyon üyemizin eleştirisi vardı. Yatırımlar benim sunumda da belirttiğim gibi, Makine Kimya tarihindeki toplam yatırımların 5 katından daha fazla yatırım yapıyoruz. 818 milyon dolarlık bir yatırım Makine Kimya tarihinde erişilmiş bir rakam değil dolayısıyla o iddiaya katılamayacağım. Artı bu yatırımların farklı yerlere yapıldığına ilişkin de, şu anda Kırıkkale'de sıfır yepyeni bir bölgede 500 milyon dolarlık bir yatırım yapılıyor. Eğer onay verirsiniz yatırımların videosunu izletebilirim ama diğer taraftan sunumumda da belirttiğim gibi Makine Kimyanın eski ne kadar üretim ekipmanları varsa Sayın Başkanım, sıfır bu yıl 234 tane makine -yani bu odanın yarısı büyüklüğünde denk kabul edin- tedarik ediyoruz eskileri yenilemek adına artı halihazırdaki bütün fabrikaların, her bir üretim kaleminde kapasite artırımı yatırımları yapıyoruz; bunu mecburiyetten de yapıyoruz çünkü kendi Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyacı da bize bunu deklare ediyor, zorluyor. Dolayısıyla, hem mevcut fabrikaların kapasite artırımı hem üretim teçhizat, ekipmanlarının yenilenmesi hem de yeni kapasiteler kazanma adına, yeni teknolojiler kazanma adına bu yatırımlar devam ediyor. Aynı zamanda, yeni yaptığımız bütün yatırımları da İSG yani iş sağlığı güvenliğini dikkate alarak, mümkün olduğu kadar insansız üretim şeklinde; özellikle patlayıcı, kimyasal üretimlerin tamamı insansız üretim şeklinde sürdürülüyor yani yatırımlar hem türü itibarıyla hem yapılaş şekli itibarıyla hem de yapılaş yeri itibarıyla, biraz önce arz ettiğim gibi, emsalsiz bir durumda. Dolayısıyla, yatırımlar bu raddeye ermişken yani savunma sanayisinin en büyük bütçeli yatırımı yapılırken, Türkiye'nin Türkiye genelinde 3'üncü büyük yatırımı yapılırken "Makine Kimya yatırım yapmıyor." değerlendirmesini tekrar takdirlerinize sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki.

Diğerlerini yazılı olarak da verebilirsiniz Sayın Genel Müdürüm.

MAKİNE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ İLHAMİ KELEŞ - Tabii ki.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Başka söyleyecekleriniz varsa buyurun da yani tamamını detaylı şekilde yazılı olarak da verebilirsiniz.

MAKİNE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ İLHAMİ KELEŞ - Tamam, takdir sizin, nasıl istiyorsanız.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Yok, söyleyeceğiniz ilave başka şey varsa buyurun da zamanımız kısıtlı olduğu için hepsini sözlü olarak vermek yerine...

MAKİNE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ İLHAMİ KELEŞ - Ne kadar zamanım var ona göre ayarlayayım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun, siz devam edin, ben size...

MAKİNE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ İLHAMİ KELEŞ - Şimdi, yurt dışında hangi ülkelere ne kadar satış yapıldığı gibi bir konu vardı; bunları, Sayın Başkanım vaktinizi almayayım...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, Sayın Genel Müdürüm, o zaman sayın üyelerimizin sormuş olduğu sorulara, değerlendirmelere, ilave görüş istedikleri konulara detaylı olarak yanıt verirsiniz yazılı olarak, on beş gün içerisinde de bize iletirsiniz.

MAKİNE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ İLHAMİ KELEŞ - Sayın Başkanım, ben sadece üyelerimizle şunu paylaşmak istiyorum: Şimdi, Makine Kimya yapısal dönüşüm anlamında çok ciddi bir süreci tamamladı. İki ay önce tamamladık yani yılbaşından itibaren yeni yapısal sürece geçtik. Aynı zamanda, dijital dönüşüm anlamında uçtan uca, ERP'sinden CRM'ine, PLM'inden MRP'sine, konfigürasyon yönetimine vesaire uçtan uca bir süreç yürüyor. Şu anda aşağı yukarı üçte 2'sini tamamladık, üçte 1'lik bir süreci kaldı ve 2026'nın aralığında dijital dönüşüm süreci de tamamlanmış olacak. O süreç tamamlandığında Makine Kimya sadece savunma sanayisinde değil, diğer firmalar nezdinde de dijital dönüşümünü bu seviyeye erdirmiş ilk firma olacak.

Bunun yanı sıra yatırımlarda yine hakeza yatırım süreçleri 2026'nın sonunda tamamlanıyor olacak. Tamamlandığı zaman hem üretim kapasitesi hem de teknoloji üssü olarak Makine Kimyayı belli kalemlerde 3 katına kadar artıracak bir süreç devam ediyor.

AR-GE süreçleriyle ilgili olarak... AR-GE süreçleri şu anda özellikle bütün bu süreçlerdeki yatırımlarımız, AR-GE'ye dair yatırımlarımız aynı zamanda Rusya-Ukrayna savaşımdan okumalarımıza da dayanıyor. Yani etkili, basit, ucuz ve teknolojik anlamda da modern teknolojiyi kullanan sistemlere odaklanmış durumdayız. Bu maksatla -hem sayın vekilimizin sorusunu da cevaplamak adına- Tandoğan'da ileri malzemelerle ilgili bir merkez kurduk. Şu anda Elmadağ'da enerji malzemelerle yani patlayıcılarla ilgili sıfırdan bir kampüs kuruluyor EMARGEM dediğimiz Enerji Malzemeler Araştırma Merkezi diye, ki her iki merkezde de prototipleme atölyeleriyle beraber kuruluyor bütün bunlar.

Aynı zamanda, şu anda İstanbul Teknik Üniversitesinin içerisinde su altı insansız sistemlere ilişkin olarak bir merkez kuruldu. Aynı zamanda elektronik sistemler ve yazılım tarafıyla ilgili de o merkez orada görev yapıyor olacak. Şu anda Orta Doğu Teknik Üniversitesinde de manyetik malzemeler ve KBRN'yle ilgili bir merkez kuruyoruz. Dolayısıyla, özellikle kendi teknolojisini üreten bir firmaya -kendi ürününü demiyorum, teknolojinin üzerine ürün bindirmek işin kolay tarafı- dönüştürüyoruz Makine Kimyayı ve şu anda buna dair de dört tane ayak var.

Yine, bu kapsamda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızdan hamle desteği alıyoruz. Bu Enerji Malzemeler Araştırmayla, EMARGEM'le ilgili hamle desteği aldık. Yine Kırıkkale'deki o büyük yatırımla ilgili olarak da proje bazlı destek almış durumdayız. Bu şekilde de o yatırım süreçleri devam ediyor. Dolayısıyla, bu kadar büyük hamleler yapılırken, bu kadar metrikler net ve bu seviyelere çıkmışken o eleştiri biraz canımı yaktı yani onu paylaşmak istedim.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Müdürüm, şunu sorayım: Çorum Sungurlu Barut Fabrikasında kurumun ortaklığı var mı?

MAKİNE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ İLHAMİ KELEŞ - Hayır, yok.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Tahtasız, mikrofonunuzu açmadım, söz vermedim.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Bir cümle söyleyebilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Hayır, artık, bakın...

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Üniversitelerle ilgili yazılı da gelirse arşiv açısından, sevinirim.

MAKİNE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ İLHAMİ KELEŞ - Tamamdır Sayın Vekilim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki.

Sayın Genel Müdürüm, ben teşekkür ediyorum. Gurur verici işler yapıyorsunuz, işlerinizde başarılar diliyorum, kolaylıklar diliyorum.

Şimdi Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketinin 1/1/2021-2/7/2021 hesap dönemine ilişkin sonuç bölümünü ibraya ve 3/7/2021-31/12/2021 dönemi ile 2022 hesap dönemine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup genel görüşmeye sunacağım.

Önce 1/1/2021-2/7/2021 hesap dönemine ilişkin sonuç bölümü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Makine ve Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğünün 2021 yılı 1/1/2021-2/7/2021 dönemi bilançosu ve 390 milyon 792 bin Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi 3/7/2021-31/12/2021 dönemine ilişkin sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketinin 1/6/2022 tarihindeki Genel Kurulunda kabul edilen 2021 yılı (3/7/2021-31/12/2021 dönemi) bilançosu ve 1 milyar 398 milyon 999 bin Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - 3/7/2021-31/12/2021 dönemine ilişkin sonuç bölümü genel görüşmeye sunulmuştur.

Şimdi, 2022 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketinin 28/4/2023 tarihindeki Genel Kurulunda kabul edilen 2022 yılı bilançosu ve 2 milyar 822 milyon 719 bin 351,38 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - 2022 yılı sonuç bölümü genel görüşmeye sunulmuştur.

Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yıllarına ait üst Komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Sayın Bakan Yardımcım, ilave söylemek istediğiniz bir husus varsa sözü size veriyorum.

Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ALPASLAN KAVAKLIOĞLU - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekillerimiz, Sayıştayımızın ve kamu kurumlarımızın değerli temsilcileri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu görüşmede ortaya koyduğunuz eleştiriler, değerlendirmeler, sorular için de çok teşekkür ediyorum, destekleriniz için de çok teşekkür ediyorum.

Makine Kimya Kurumu Anonim Şirketi malumlarınız olduğu üzere Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethetmek için döktüğü topların imalatını esas alıp oradan başlatmışız yani tarihi oraya götürmüşüz, oradan bu tarafa geliyor. Türk savunma sanayisinin en büyük kırılımlarından bir tanesi Kurtuluş Savaşı'mız. Ali Vekilimiz onu güzel anlattı, orada yaşanan sıkıntıları. İkinci büyük kırılım da bizim Kıbrıs Çıkarmamız, Kıbrıs Savaşı'mız. Orada da yeni bir açılım oldu ve bir eksikimiz vardı; özel sektör savunma sanayisinden uzak tutmuştuk. Kıbrıs Savaşı'yla beraber Türk Silahlı Kuvvetleri Güçlendirme Vakfının şirketleri vasıtasıyla yeni aktörler ortaya çıktı ama günümüze geldiğimizde bizim Türkiye olarak, Türk Silahlı Kuvvetleri olarak Kuzey Kıbrıs'a, Suriye'ye, yine Libya'ya, Azerbaycan'a yaptığımız destekler vasıtasıyla ortaya çıkan ihtiyaçlardan dolayı yeni bir açılım ortaya çıktı ama en büyük açılım Ukrayna-Rusya Savaşı'yla ortaya çıktı. Orada konvansiyonel silahların yanında yeni silahlar ortaya çıktı, her şey altüst oldu ve Avrupa'nın ne kadar silahsız, çıplak olduğu ortaya çıktı. Şimdi, Avrupa Birliği 800 milyar euro bütçe ayırdı on yıl için, silahlanacaklar. Biz bu paydan yani o bütçeden pay almak istiyoruz Makine ve Kimya olarak. Önümüzdeki yıllarda Avrupa'da yeni şirketler kuracağız, ortak olacağız inşallah, onun çalışmalarını yapıyoruz ve büyük bir açılım yapacağız. Yani yerli ve millî sanayimizi hem güçlendireceğiz hem de artık ihracata yönelik önemli adımlar atacağız. Bu savaşta en önde olmak istiyoruz, bunun gayreti içindeyiz. Kârlılığımız artıyor. Bu kârımızı da yatırımlarımızda kullanmak için, ihracatımızda kullanmak için sermayemizi artırmak istiyoruz. Hazine ve Maliye Bakanlığımıza bu konuda teklifimizi yaptık, değerlendirilmekte. İnşallah önümüzdeki günlerde sermayemiz de artmış olacak, daha büyük bir şirket olmuş olacağız ve gelecek yıl karşınıza geldiğimizde daha farklı, daha güzel bir Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi olarak geleceğiz.

Ben hepinize çok teşekkür ediyorum, sağ olun, var olun. Hayırlı akşamlar diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Biz de teşekkür ederiz. Başarılarınız daim olsun. Gurur verici işlere imza atıyorsunuz.

Teşekkürler.

Ara vermeden bir sonraki kuruma geçiyoruz.

3.- Askeri Fabrika ve Tersane İşletme Anonim Şirketinin (ASFAT) 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Değerli komisyon üyeleri, toplantımıza Askeri Fabrika ve Tersane İşletme Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yıllarının bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.

Sayın Genel Müdürümüzden başlamak üzere toplantımıza katılan kurum ve Sayıştay temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim.

Şimdi, sunumunu yapması için sözü Sayın Genel Müdürümüze veriyorum.

Buyurun.

ASKERİ FABRİKA VE TERSANE İŞLETME ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA İLBAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, kısa bir videomuz var çok tanıtıcı, çok kısa, onunla başlamak istiyoruz müsaadenizle, ondan sonra da bir sunumumuz olacaktır efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - İzleyelim, buyurun.

(Video gösterimi yapıldı)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

ASKERİ FABRİKA VE TERSANE İŞLETME ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA İLBAŞ - Teşekkür ediyorum.

Sunumumuza geçiyoruz, kısa olacak mümkün olduğu kadar.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Kaç slayt?

ASKERİ FABRİKA VE TERSANE İŞLETME ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA İLBAŞ - 15 slayt efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun.

ASKERİ FABRİKA VE TERSANE İŞLETME ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA İLBAŞ - ASFAT kuruluş kanununa baktığımızda, Ocak 2018'de 1325 sayılı Kanun'un ek 12'nci maddesiyle kurulduğunu biliyoruz. Bilindiği gibi, ASFAT, sermayesinin yüzde 100'ü kamuya ait olan, Millî Savunma Bakanlığına bağlı bir şirkettir, kamu şirkettir. Tabii, Millî Savunma Bakanlığına bağlı olarak çalışmaktadır ve Genel Kurulu Millî Savunma Bakanımız temsil etmektedir. Sayıştay denetimine tabi bir şirkettir.

Bizim 27 askerî fabrika ve 10 askerî tersanenin kabiliyetlerini kullanarak, bu imkânlarını kullanarak Türk Silahlı Kuvvetlerine, ordumuza, Millî Savunma Bakanlığına hizmet etmek gibi bir görevimiz ve misyonumuz var. Aynı zamanda, burada

üreteceğimiz birtakım ürünleri, bu imkânlarla ürettiğimiz ürünleri ihraç etmek hedefimizin ve misyonumuzun bir parçası. Aynı zamanda, bu fabrika ve tersanelerin gelişimi, modernizasyonu, yenilenmesi gibi faaliyetlerimizi de yapıyoruz.

Bu fabrika ve tersanelerde 30 binden fazla vasıflı personel çalışmakta. Bilindiği gibi, tersanelerimiz ve fabrikalarımız çok eski yıllardan beri ülkemize hizmet etmektedir; dolayısıyla yıllara dayalı bir tecrübe ve deneyim söz konusudur.

Misyonumuzu biraz önce ifade ettim, isterseniz direkt geçebilirim.

ASFAT'ın yerleşkelerine baktığımızda, şu anda Genel Müdürlüğümüz, yönetim ofisimiz Ankara'da Eskişehir Yolu'nda TOBB İkiz Kuleleri'nde faaliyet göstermektedir. Yine, İstanbul Tersanesi içerisinde bizim özellikle deniz faaliyetleri, deniz platformları faaliyetleri, tersane faaliyetlerini yürüttüğümüz bir proje kontrol ofisimiz vardır, bizim deniz programlarımız da genellikle orada çalışmaktadırlar.

Diğer taraftan, Pakistan'da çok önemli bir projemiz yürütülmektedir. Bu, Türkiye'nin yaptığı, tek seferde yaptığı en büyük ihracat projesidir. Pakistan'a 4 gemi üretimini yapıyoruz ve bunun 1 tanesi teslim edildi, 1 tanesi de bu sene teslim edilecek ve aynı zamanda 2 tanesi Pakistan'da yapılmaktadır yine bizim tarafımızdan, onun da 1 tanesi yine teslim edilecek. Orada ülke müdürlüğümüz bu faaliyetleri yürütmektedir. Ayrıca, İstanbul Teknopark'ta bu deniz projelerinin tasarımını, dizaynını yaptığımız dizayn ofisimiz bulunmaktadır.

Kısaca, 2018'den, kuruluştan itibaren baktığımızda, sürekli yıllık ciroda kümülatif olarak büyümeyi görüyoruz, dahası yıllara bakarak büyümeyi görüyoruz, düzeltiyorum. En son 2024 yılında yaklaşık 1,1 milyar dolarlık bir ciromuz söz konusu olmuştur; bu, uluslararası finansal raporlama standartlarına göre yapılmıştır.

Diğer taraftan, proje sayısına baktığımızda -burası kümülatiftir, üzerine konularak geliyor- kuruluştan bugüne kadar sürekli artan bir proje sayısını net bir şekilde görmekteyiz ve şu anda tamamlanmış ve biten bütün projelerimizi topladığımızda bu sayı 143'tür. Bunun parasal büyüklüğü ise yaklaşık 4,26 milyar dolara ulaşmıştır.

Yine, ihracat rakamlarına yıllara göre baktığımızda sürekli bir artış olduğunu görmekteyiz. 2024 yılında 644 milyon dolarlık bir ihracat yaparak ki bu rakama baktığımızda bizim toplam ciromuzun yarısından fazlasını ihraç ettiğimizi görebilmekteyiz, diğer yarısını da ülke içerisinde, başta Türk Silahlı Kuvvetleri olmak üzere oralara yaptığımızı söyleyebilirim.

Burada önem arz eden projelerimizi görüyoruz. Bizim projelerimizi üç başlıkta değerlendirebilirsiniz; deniz projelerimiz, hava projelerimiz ve kara projelerimiz.

Ayrıca, burada -projelerimizi eğer ilgi gösterirseniz ya da sormak isterseniz tek tek açıklayabiliriz ama ben çok detaya girmek istemiyorum- çok sayıda, işte, 143 projeyi burada görebiliyoruz, belki öne çıkanları söylemek daha yerinde olabilir.

Karaya baktığımızda, bizim kendi dizaynımız, tasarımımız ve üretimimiz olan mayın temizleme teçhizatımız 3 kıtada hizmet etmektedir; barışçıl amaçlı, orada mayınları temizleme görevini yapmaktadır; kara platformlarından bir örneği budur, ASFAT'ın kendi geliştirdiği, ürettiği bir üründür. Azerbaycan'dan Afrika'ya kadar birçok yerde, Orta Doğu'da bu mayın temizleme işlerinde görev yapmıştır.

Yine, ARPAN, bizim bir ürünümüzdür, yaptığımız faaliyetlerden.

Bir de biz Afyon'daki fabrikamızda balistik yelek ve başlıkları da üretiyoruz. Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçlarını karşıladığımız gibi, ihtiyaç fazlası olursa biz ihtiyaç sahibi ülkelere, dost ülkelere de bunları satabiliyoruz.

Deniz platformlarına baktığımızda, öncelikle fırkateynlerimiz -başta Pakistan'a yapılan projeden bahsetmiştim 4 fırkateynden- ama onun dışında Ada Sınıfı Korvetlerden, Hisar Sınıfı Açık Deniz Karakol Gemilerine kadar deniz platformlarında üretim ve projelerimiz söz konusu.

Yine, havada projelerimiz var, başta hassas güdüm kitleri olmak üzere, orada da yine birtakım geliştirdiğimiz ürünlerimiz var.

Bir başkası da bunun sürdürülebilirliği çok önemli biliyorsunuz Sayın Başkanım, değerli üyeler; savunma sistemlerinin bakımları, savunma sistemlerinin onarımı ve sürekli onların yenilenmesi ki bu, "MRO" dediğimiz bir alan. Bakım onarım işlerini de bu 27 fabrika ve 10 tersanenin özellikle 5'inde olmak üzere bunları da yapan bir alanız, bu konuda da faaliyetlerimiz devam etmektedir.

Yine, bu öne çıkan projelerimizin fotoğraflarını buraya koyduk, onu da görebiliyoruz. İşte, başta Pakistan MİLGEM Projesi, açık deniz karakol gemimiz. Yine, mesela Nahçıvan askerî fabrika modernizasyonunu gerçekleştiriyoruz; Türk Cumhuriyetlerine ve Orta Doğu'daki ülkelere, dost ülkelere de bu tür hizmetlerimiz oluyor. Hassas güdüm kiti 82 ve 84 yine geliştirdiğimiz ve Afyon'a yeni bir fabrika kuruldu, hemen önceki fabrikanın yanına ve bu yenileşmeye, modernizasyona da bir örnek. Yine, Kayseri'de de A400M Retrofit Projesi ki AIRBUS'ın kendi dışında, ülke dışında dünyada tek olan bir merkez ve orada da A400M Airbus uçaklarının bu retrofit işlerini, bu yenileme, modernizasyon işlerini de yapabiliyoruz efendim.

Fabrika modernizasyonlarından bahsettim; buna örnekleri burada yine görebiliriz. İstanbul Tersanesi çok kıymetli bir tersane ve burada bu gemiler yapılıyor. Bunun yapılabilmesi için de oraya birtakım yatırımlar yapmak gerekiyor, onları da yine ASFAT olarak yapıyoruz.

Yine, modernizasyona Kayseri'deki A400M Retrofit Projesi, hangar modernizasyonunu da buna örnek olarak söyleyebiliriz. Yine, Afyon'daki faaliyetleri, yenileme, modernizasyon faaliyetlerini de görebiliriz. Yani ASFAT kazandığı birtakım paraları yine Türk Silahlı Kuvvetleri için kullanan bir kuruluştur.

Tabii, dışarıda da hem ihracat yapıyoruz ama aynı zamanda da iş birliği yaptığımız hedef ülkeler var; bunun sayısı 30. Burada renklere bakarsanız, mavi olanlar aktif, kırmızı olanlar da aslında biraz daha geliştirmemiz gereken, çalışmamız gereken ülkeler oluyor. Dolayısıyla, biz dost ve müttefik ülkelerle ve komşularımızla da iş birliği içerisinde girerek savunma sanayisinde iş birliği yapmaya gayret ediyoruz. Ülkemize döviz kazandırmaya, ihracat yapmaya çalışıyoruz efendim.

Teşekkür ediyoruz, bizim sunumumuz bu kadar.

MAHİR POLAT (İzmir) - Başkanım, bitirmeden, bu fabrikalar nerelerde? Onları hiçbirimiz hiçbir yerde bulamadık.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Zaten son kısımda tekrar söz vereceğiz, bunu o zaman Sayın Genel Müdürümüz izah eder, söyler.

Sayın Genel Müdürüm, Sayın Vekilimizin sormuş olduğu soruyu daha sonra söz verdiğimde...

ASKERİ FABRİKA VE TERSANE İŞLETME ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA İLBAŞ - Fabrikaların olduğu yerler, değil mi efendim? Biz size iletebiliriz, zaten harita üzerinde de görülüyor efendim onlar. Bunlar yeni değil, zaten çok eskiden beri devam ediyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Tamam, daha sonra tekrar söz verdiğimde söylersiniz Sayın Genel Müdür.

ASKERİ FABRİKA VE TERSANE İŞLETME ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA İLBAŞ - Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, teşekkür ederim.

Şimdi, Askeri Fabrika Ve Tersane İşletme Anonim Şirketinin önerilerinin görüşmelerine başlıyoruz.

Kurumun 2021 yılı Alt Komisyon Raporu'nda 1, 2022 yılı Alt Komisyon Raporu'nda 1 öneri bulunmaktadır.

Şimdi 2021 yılının 1 no.lu genel önerisini okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1:

2021 yılı Sayıştay denetim raporunda yer alan diğer bulgu ve önerilerin yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet, Sayın Genel Müdürüm, yanıt için sözü size veriyorum.

ASKERİ FABRİKA VE TERSANE İŞLETME ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA İLBAŞ - Efendim, Sayıştayın önceki önerisinin tamamı yerine getirilmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı?

Sayın Tahtasız, buyurun.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, ASFAT AŞ KİT Üst Komisyon toplantısında Sayıştayın 2022 Diğer Öneri 7.4.1. Bulguda Şirket İcra Kurulunun çalışma usul ve esaslarından bahsediliyor. Bu anlamda Şirket İcra Kurulu üyeleriyle ilgili bazı sorularım olacak.

Sizden önce toplantısını yaptığımız Makine Kimya AŞ'de 2022 yılında Yönetim Kurulu üyeleri ve denetçilere 863 bin TL, 2023 yılında ise 1 milyon 931 bin TL ödeme yapıldığını gördük. ASFAT AŞ'ye baktığımız zaman ise 2023 yılında 4,7 milyar TL zarar eden kurumun 2022 yılında Yönetim Kurulu üyeleri ve denetçilere 2022 yılında Makine Kimyanın 2 katı oranında 1 milyon 882 bin TL, 2023 yılında ise Makine Kimyanın 3 katı oranında 2 milyon 15 bin TL ödeme yapıldığı görülüyor. İkisi de benzer alanda faaliyet göstermesine rağmen, bir tarafta Türkiye'nin ve dünyanın devi diyebileceğiniz Makine Kimya diğer tarafta Makine Kimyaya göre daha küçük ölçekte bir şirket olan ASFAT var ancak bu şirketlerin yönetim kurulu üyeliklerine ödenen ücretler arasında dağlar kadar fark var. Böyle bir fark olmasının nedeni nedir?

ASFAT AŞ'de bu yıl için Yönetim Kurulu üyeleri ve denetçiler için ödenen tutar ne kadar olmuştur? ASFAT AŞ'de 2021, 2022, 2023, 2024 yılı itibarıyla Yönetim Kurulu üyelerinin aldığı maaş nedir? Yönetim Kurulu üyelerinin hepsinin ayrı bir görevi var; ASFAT AŞ Yönetim Kurulu üyeliği ikinci bir görev olduğu için maaş almayan Yönetim Kurulu üyesi var mıdır, varsa kimdir? ASFAT yönetiminde olup da başka bir kurumda daha yönetimde olan ve üçüncü bir maaş daha alan kişi var mıdır, varsa bu arkadaşlar kimlerdir?

2022 Bulgu 7.4.3'te şirket kredi kartıyla yapılan harcamaların şirket düzenlemelerinde belirtilen şekilde yapılmasından bahsediliyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Tahtasız 2022'ye gelmedik ama.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - İsterseniz kısaca bitireyim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - O zaman tamam, peki, söyleyin.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Bunu okuyunca geçmiş dönemde PTT eski Genel Müdürleri Harun Maden ve Kenan Bozgeyik ve bazı üst düzey yöneticilerin kredi kartlarıyla yaptıkları özel harcamalar aklımıza geldi. Özellikle PTT eski Genel Müdürü Harun Maden isimli kişinin kurum kredi kartını tamamen özel harcamalarında kullandığı; o dönemdeki Genel Müdürün kurum kredi kartlarıyla kendine takım elbiseler, eşine, çocuklarına pahalı takım almalar, hatta yine kurum kredi kartıyla 47 kişiyle, eşi ve çocuklarıyla katile hâlinde tatile gitmeler gibi birçok harcamalar yaptığı tespit edilmişti. Sayıştay o dönem daha cesur olmalı ki bu özel harcamaları kalem kalem raporunda yazmış, 27'nci Dönem İzmir Milletvekili Sayın Atilla Sertel konuyu kamuoyunun gündemine taşımıştı.

Yine, o dönem PTT'yle ilgili çok sayıda yolsuzluk raporlara yansımaya rağmen AKP sıralarından kaldırılan ellerle bu yolsuzluklara ne yazık ki itibar edilmedi; bulgudaki mevzu kredi kartı olunca aklıma o geldi.

Bu noktada ASFAT AŞ'de şirket kredi kartı verilen kişiler var mıdır, varsa kredi kartı verilenlerin isimlerini ve kredi kartı limitlerini öğrenmek istiyoruz.

ASFAT AŞ'de kurum yönetici veya çalışanlarına kredi kartı verildiyse hangi yıldan itibaren kredi kartı verilmeye başlandı ve o günden bu yana kişi bazında ve toplamda ne kadarlık kredi kartı harcaması yapıldı?

Bu noktada, Sayıştay temsilcileri daha çok kısa ifade ettikleri bulguyu biraz daha açar ve kredi kartı harcamalarından neyi kastediyorlar net olarak açıklarlarsa çok memnun oluruz çünkü kısa bir cümleyle kredi kartı konusundan bahsetmişler ama detayına girmemişler. Acaba detaylarda gizli bir şeyler mi var, onu da merak ediyoruz.

Bir başka harcama konusu da kurumun reklam ve tanıtım giderleri. Kurumun reklam ve tanıtım giderleri 2022 yılında 171 bin lira iken 2023 yılında yaklaşık yüzde 6 bin, bakın, yüzde 6 bin artışla 10 milyon 338 bin TL'ye çıkmış. Bu yüzde 6 binlik artışın sebebi nedir? 2023 yılında yapılan reklam ve tanıtım harcamalarının ayrıntılı bir dokümanını paylaşırsanız memnun oluruz.

Şimdiden beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Tahtasız.

Buyurun Sayın Aşila.

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Değerli Başkan, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, 2021-2022'yle alakalı değil ama Eskişehir yolunda yaptırduğınız o muhteşem binanın neyini beğenmediniz de veyahut başkaları çok beğendi de "Burayı bize verin." dedi de mi başka bir kuruma devrettiniz onu sormak istiyorum.

Bir de "Mayın temizleme hizmeti veriyoruz." dediniz. Mayın döşeme hizmeti de veriyor muyuz, bir de onu soruyorum.

Toplantımız hayırlı olsun inşallah.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum Sayın Aşıla.

Böylelikle, 2021 yılı önerilerinin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, 2022 yıl önerilerinin görüşülmesine başlıyoruz.

2022 yılının 1 No.lu genel önerisini okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1:

2022 yılı Sayıştay denetim raporunda yer alan diğer bulgu ve önerilerin yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Genel Müdürüm, yanıt için buyurun.

ASKERİ FABRİKA VE TERSANE İŞLETME ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA İLBAŞ - Sayıştayın diğer hususlarla ilgili önerileri yerine getirilmiştir efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ederim.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz bir öneri var mı? Yok.

Böylelikle önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, geneli üzerinde görüşmelere geçiyoruz.

Geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize ben söz vereceğim.

Değerli üyeler, söz vermeden önce, zamanı daha etkili kullanmak adına bu sözü bir defa vereceğimi bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Evet, Sayın Keskinkılıç'a veriyorum sözü.

Buyurun

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Askeri Fabrikalar ve Tersaneler Genel Müdürlüğümüz çok fazla reklamı olmayan bir kuruluştur. Yaptığı işler açısından bakıldığında da dünyaya örnek teşkil edecek, dünyanın da gıptayla izlediği birçok projeyi hayata geçirmiş bir kuruluştur. Özellikle, mayın temizleme aracımız MEMATT, bizim yüzlerce evladımızın mayından yaralanmasının veya şehit düşmesinin önüne geçmiştir. Gerçekten bu, kendi teknolojisini üreten, kendisinin geliştirdiği bir araçtır ve hem Türkiye'de hem de en son Azerbaycan'da bu aracı test ettik ve gerçekten birçok evladımızın hayatını kurtaran bir araç oldu.

Yine, deniz konusunda baktığımızda, bizim askerî fırkateynlerimiz yapıldığı gibi, dost ve müttefikimiz olan Pakistan'ın Deniz Kuvvetlerinin kuvvetlenmesi açısından da ASFAT büyük görevler ifa etmiştir.

Yine, askerî fabrikaların yerleri soruldu; Sakarya'dan Diyarbakır'a kadar, Afyon'dan Niğde'ye kadar, Kayseri'ye kadar - internet sitesine girerseniz Sayın Vekilim, görürsünüz- Eskişehir'e kadar, İstanbul'a kadar askerî fabrikalar birçok yerde faaliyet gösterir ama askerî fabrikalardaki en önemli iş şu: Bu askerî araçların, helikopterlerimizin, uçaklarımızın, tanklarımızın ve diğer askerî araçlarımızın bakım ve onarımı son derece kritik bir iştir arkadaşlar. Bu bakım ve onarım işlerini biz yerinde ve zamanında yapabilirsek bu araçların ömrünü uzatabiliyoruz. Belki burada arkadaşlarımız söyleyemeyecekler ama ben mesela basit bir şey söyleyeyim size: Biz uçakların uçuş ömrünü o kadar uzattık ki uçaklarımızın uçuş ömrünü o kadar uzattık ki bu, Amerikalıların bile dikkatini çekip bizim fabrikalarımıza geldiler, dediler ki: "Yahu, siz bu uçakların nasıl bu kadar uçuş ömürlerini uzattınız?" İnanılmaz işler yapıldı, helikopterlerimizin uçuş ömürleri ve modernizasyonları yapıldı, uçaklarımızın bu fabrikalarda modernizasyonları yapıldı. Askerî fabrikalar biraz daha böyle askerî bir sistemle çalıştığı için de böyle çok dışarı şeyini vermez, reklamını yapmaz, yaptığı işler çok görünmez ama gerçekten Silahlı Kuvvetlerimizin bütün ihtiyacını karşılayan bir kurumdur ve yine aynı şekilde, İstanbul Tersanesi gibi tarihî bir tersanenin Deniz Kuvvetlerimizin emrine alınması, o tersanenin modernleştirilmesi gerçekten büyük bir iştir.

Yine, aynı şekilde, bu hassas güdüm kitleri konusu son derece önemli bir konu. Yani artık eski klasik mühimmatlar yok, akıllı mühimmatlar konusunda çalışıyorsunuz ve akıllı mühimmatlarla hareket ediyorsunuz, harekâtlarınızı onlarla yapıyorsunuz. Askerî fabrikanın bu konuda kabiliyetleri, yetenekleri çok fazladır.

Ankara'da da askerî fabrikalarımız var Sayın Başkanım. Aslında bir gün fırsat olursa özellikle Ankara'daki askerî fabrikaları herkesin görmesini isterim, orada yapılan işleri Komisyon üyelerimizin bir görmesini arzu ederim, neler yapıldığının bir görülmesini isterim. Sayın Genel Müdürümüz bizi davet ederse, inşallah Sayın Başkanımız da takdir buyururlarsa o fabrikayı bir ziyaret etmemizde bu Komisyon çalışmaları bittiğinde fayda görüyoruz.

Ben buradan bütün askerî fabrikalar personeline Sayın Genel Müdürüm, Sayın Bakan Yardımcım, hepsine çok teşekkürlerimi, minnetlerimi sunuyorum; ne büyük kahramanlıklar yaptıklarını, ne büyük işler başardıklarını, sahada neler yaptıklarını... Bazen "adsız kahramanlar" diyorlar ya askerî fabrikadaki bütün personeller adsız kahramanlardır, yani harekât ortasında bile gidip o bakımları, vesaire işleri yapan arkadaşlarımızdır, hepsine ben buradan çok teşekkür ediyorum. Hepsine minnetlerimizi ve şükranlarımızı sunuyoruz, Allah sizden razı olsun, var olun, sağ olun efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Keskinkılıç.

Buyurun Sayın Polat.

MAHİR POLAT (İzmir) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar, hoş geldiniz.

Tabii, savunma sanayii olunca bizim, ordu ve mühimmatlar, savunma milletin hepsinin ortak reflekslerinden bir tanesi. Biz millet adına denetleme yapıyoruz, denetleme yaparken denetlemeyi yapan milletvekilleri olarak belli şeylerimiz var, her ne

kadar son dönemde azalsa da yazılı soru önergelerimiz var. Defalarca yazılı soru önergesi verilmesine rağmen tatmin edici bir cevap almadığımız, yine milletimizin göz bebeği olan bir fabrikayla ilgili burada bütün Komisyonun önünde size bir iki tane soru sormak istiyorum.

Bizim, Cumhuriyet Halk Partisinin ve milletin büyük bir çoğunluğunun göz bebeği olan ve üstüne çokça konuşulmuş, Türk Silahlı Kuvvetlerine aitken bugün sizin denetiminizde BMC tarafından işletilen Sakarya Arifiye'deki Tank Palet Fabrikası'nın akıbetini çok merak ediyoruz. Burada ALTAY tanklarıyla ilgili herhangi bir imalat yapılmış mıdır? Son durumu nedir? Çalışan insanlar var mıdır?

Yine, Katar hâlen bu projenin paydaşı mıdır, bu projeden çekildi mi? Vadettiği 50 milyon dolarlık yatırımı yaptı mı? Bu konuyu aydınlatıcı bir şekilde cevaplarsanız sevinirim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Polat

Sayın Tahtasız, buyurun.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, Sayıştayın kıymetli denetçileri ve savunma sanayisinin önemine paralel olarak 2018 yılında kurulan ve Sayın Genel Müdürün sunuş konuşmasında belirttiği gibi başarılı projelere imza atan, Türk savunma sanayisini dünyaya açan ASFAT AŞ yönetimini tebrik ediyor, başarılar diliyorum.

Üçüncü Dünya Savaşı söylemlerinin arttığı, neredeyse her gün savaş çıkacak gelişmelerinin yaşandığı dünyada, savunma sanayisinin önemini asla yadsıyamıyoruz ve sizin yaptığınız çalışmaları yakından takip ediyoruz. Sayın Genel Müdürün sunuş konuşmasında belirttiği gibi, günümüz koşullarında savunma sanayi bir seçenek değil stratejik bir zorunluluktur. Bu noktada, ASFAT tarafından yapılan fırkateyn, korvet, açık deniz karakol gemileri, karakol gemileri, lojistik destek gemileri, yardımcı gemiler, yüzer havuzlar ve insansız su üstü araçları dâhil olmak üzere deniz platformlarını önemsiyoruz.

Konuşmamda, geçmişte sıkça tartışılan ancak Türkiye'nin hızla değişen gündeminde unutulmuş, Katarlılara satılan Sakarya Tank Palet Fabrikası'ndan bahsetmek istiyorum.

Fabrika daha önce askerî birlik statüsü taşıyan Millî Savunma Bakanlığı Birinci Ana Bakım Fabrika Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösterirken Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla, özelleştirilmesine karar verilen Sakarya'daki Tank Palet Fabrikası için 1105 sayı numarasıyla ikinci ve gizli bir kararnameyle ASFAT AŞ'ye devredilmiş, ASFAT AŞ de ihaleye gerek olmaksızın fabrikadaki işleri yürütmesi için BMC firması ve Katarlılarla anlaşmıştı.

Katarlılarla daha önce de bir anlaşma yapmıştık, hatırlarsanız, devletimizin PTT'sini, haberleşme sistemini vermiştik ama Katarlılar içini boşalttıktan sonra tekrar bize bırakmıştı. O dönem, başta önceki Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu olmak üzere, ülkesini seven bizler ve toplum, Sakarya Tank Palet Fabrikası'nın satılmasını eleştirmiş, her platformda karşı çıkmıştık. O dönem "Fabrika özelleştirilmedi, sadece işletmesi yirmi beş yılına devredildi." denildi ama gerçekler öyle değildi. Bu ülkenin yerli ve millî servetlerinden birisi maalesef Katarlılara satıldı. Tank palet üreten bir fabrika niye, niçin, neden, hangi gerekçeler öne sürülerek bu yolla devredildi, yani niye özelleştirildi, anlamak gerçekten zor.

"Tank Palet eski bir fabrika olduğu için işletmesi özel sektöre devredilerek yenilenmesi sağlandı." gibi bir söylemde bulunuldu. Türkiye Cumhuriyeti'nin bu fabrikayı yenileyecek imkânı olmadığına kimseyi inandıramazsınız. Türkiye Cumhuriyeti devleti güçlü bir devlettir ve o Tank Palet Fabrikası'nı kendi yenileyecek ve işletecek güçtedir. Bizim ordumuzun elindeki ve millî olan bir fabrikamıza Katarlılar niye dâhil oldu, bunu açıklayabilen yok. ASFAT yönetimi bu konuda bize bir açıklama getirirse memnun oluruz.

Sakarya Arifiye'deki Tank Palet Fabrikası hangi şartlarda verildi, bu şartları öğrenmek istiyoruz. Katarlılar burayı aldıktan sonra istenilen yatırımları yaptı mı? Siz bu yatırımları denetliyor musunuz? Bu fabrikanın yıllık üretim ve satış adedine ilişkin ASFAT AŞ'nin bilgisi var mıdır; varsa bizimle paylaşır mısınız? Türk Silahlı Kuvvetleri bu fabrikada üretilen tanklardan alım yapmakta mıdır? 'Yine, bu fabrikada üretilen tanklar hangi ülkelere satılmaktadır? Satış adetleri belli midir?

Yine, Sakarya'daki Tank Palet Fabrikası'nın Katar ve BMC'ye satılmasının öncesindeki yıllık üretim adedini merak ediyoruz, onları da öğrenmek istiyoruz.

Özelleştirilmeden önce kaç çeşit üretim yapıyordu, kaç işçi çalışıyordu? Özelleştirilmeden önce fabrika kâr mı ediyordu, zarar mı ediyordu, onları da merak ediyoruz.

ASFAT AŞ Sakarya Tank Palet Fabrikası'nın üretim ve satış süreçlerinin, fabrikada yapılan yatırımların neresinde? Tüm bunları denetliyor musunuz; denetliyorsanız bu fabrikanın özelleştirildiği günden bu yana yapılan tüm işleri, yatırımları ve satışları bizlerle de paylaşılırsanız memnun oluruz.

ASFAT AŞ'nin tamamen yerli üretim tankla ilgili bir çalışması var mı, onu da bildirirseniz seviniriz.

Sayın Genel Müdür, bir de ASFAT'ın kendisiyle ilgili bazı sorularımız olacak.

Önceki yıllarda Sayıştay denetçileri ASFAT AŞ'nin tüm personel ve ailelerine sağlık sigortası yaptırdığını ve ücretini de şirketin ödediğini belirtmiş ve bunun usule aykırı olduğu konusunda eleştiride bulunmuştu. O dönem Bakan Yardımcısı olarak Kurumun Yönetim Kurulu Başkanı olan benim de Çorumlu hemşehrim Sayın Muhsin Dere de bu durumu savunmuş "Biz şirketiz, yönetim olarak böyle bir karar aldık ve uyguladık." demişti. Siz elbette şirketsiniz ama bu şirket kimsenin babasının malı değil. ASFAT, sermayesinin yüzde 100'ü devlete ait olan milletin bir şirkettir ve sermayesinin sahibi olan millet ve devlet elbette tüm harcamaların hesabını sorma hak ve yetkisine de sahiptir. Anayasa'mız bu hakkı Türkiye Büyük Millet Meclisine ve kanunla KİT Komisyonuna vermiştir. Sayıştay denetimleri sonucunda bir rapor hazırlanıyor ve biz bu raporu da esas alarak millet adına sizi yani kurumu denetliyoruz ve sizler de o nedenle buradasınız. Önceki yıllarda olduğu gibi, usule aykırı olduğu hâlde, "Biz şirketiz, yönetim olarak karar alır ve uyguluruz." demeye kimsenin hakkı yoktur. O nedenle, nasıl ki çocuğunuza para verdiğinizde nereye harcadığını soruyorsanız, bizler de burada devletin şirketinin paralarının nereye harcadığını millet adına sormakla mükellefiz. Bu şirketleri kimse babasının malı gibi görmemeli, istediği kararları alıp uygulamamalıdır; kaldı ki o dönem Sayıştay bunu sert bir şekilde eleştirmiş "Bu yasal değil." demişti ancak o dönemin yönetimi bu uygulamanın doğruluğunu savunuyordu.

Ben şimdi merak ediyorum, ASFAT AŞ'nin tüm personeline, yöneticilerine ve onların ailelerine yaptırdığı sağlık sigortası uygulaması devam ediyor mu; uygulama devam ediyorsa bunun için yasal bir düzenleme mi yapıldı, yoksa aynı konuda ısrar mı ediyorsunuz? Şayet bu uygulamayı kaldırırsanız o dönem kaç kişiye şirket kasasından sağlık sigortası yaptırılmış ve devam ettiği sürece şirket kasasından ne kadar para harcanmıştır?

Sayın Genel Müdür, son olarak şirketin kâr ve zararına değinmek istiyorum. 2021 yılında 70 milyon 416 bin TL, 2022 yılında 119 milyon 884 bin TL kâr eden şirketin 2023 yılında 4 milyar 744 milyon TL zarar ettiğini görüyoruz.

Sunuş konuşmasında şirketin birçok ülkeye satış yaptığı ve denetime konu 2021-2022 yıllarında kâr ettiğinden bahsedildi ancak ne 2023 ne de 2024 yılı kâr ve zararından bahsedilmedi; bunun sebebi şirketin zarara geçmiş olması mıydı, bunu merak ediyoruz. Şirketin zarar etmesinin ve zarardaki bu yükselişin sebebi nedir? Şirketin 2024 yılı kâr veya zararı ne kadar olmuştur? ASFAT AŞ son beş yılda hangi ülkelere hangi üretimlerini satmış ve bunun karşılığında ne kadar gelir elde etmiştir? ASFAT AŞ tarafından son yedi yılda zalim İsrail'e satılan herhangi bir üretiminiz var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Tahtasız.

Sayın Sümer, buyurun.

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de Sayın Genel Müdür ve çalışma arkadaşlarına yaptıkları hizmetlerden dolayı teşekkür ederim, başarılarının devamını dilerim.

Birkaç sorum olacak.

ASFAT AŞ'nin Savunma Sanayii Başkanlığından aldığı projelerin mali büyüklüğü ve harcama kalemleri kamuoyunda neden detaylı bir şekilde paylaşılmamaktadır? Bu projelerde Sayıştay denetimine açık bir şeffaflık mekanizması kurmayı düşünüyor musunuz?

ASFAT AŞ üzerinden yürütülen askerî fabrika ve tersane faaliyetlerinin bazı taşeron şirketler aracılığıyla gerçekleştirildiği, bu taşeronların Kamu İhale Mevzuatı'ndan muaf tutularak belirlendiği iddiaları hakkında ne diyorsunuz?

Kuruma bağlı yürütülen gemi ve silah sistemlerinin üretim süreçlerinde yerlilik oranı ne kadardır? Bu oran yıllara göre neden artmamakta, bazı projelerde neden dışa bağımlılık sürmektedir?

Yine, ASFAT AŞ'de üst yönetici kadroların atanmasında hangi kriterler esas alınmaktadır? Teknik ve kurumsal yeterlilik yerine siyasi referansların belirleyici olduğu yönündeki eleştirileri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yine, ASFAT'ın iş yaptığı özel firmaların bir kısmıyla geçmişte kamuoyuna yansıyan usulsüzlük davalarının bulunması kurumu zor durumda bırakmıyor mu? Bu firmalarla yapılan iş birliğinin denetimi nasıl sağlanmaktadır? Bu ilişkileri yeniden gözden geçiriyor musunuz?

Yine, kamuya ait askerî fabrikaların ASFAT üzerinden özel sektörle entegre edilmesi bazı çevrelerce özelleştirmenin dolaylı bir yolu olarak değerlendirmektedir; kurumunuz bu eleştirilere nasıl yanıt vermektedir? Askerî üretim altyapısının kamu mülkiyeti korunacak mıdır bu konuda?

Yine, ASFAT AŞ'nin bilanço faaliyet raporu ve ihale sonuçları gibi temel kurumsal verilerin kamuya açık olmaması kurumsal denetim açısından ciddi bir sorun oluşturmaktadır; kurumunuz bu bilgileri şeffaflaştırmak için herhangi bir adım atacak mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Sümer.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

ASFAT AŞ'nin Yönetim Kurulu Başkanı, Sayın Genel Müdürü, üst düzey yönetimi, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, ASFAT AŞ proje bazlı mühendislik ihracatı modeliyle öne çıkmakta, sadece ürün değil, komple çözüm ve teknoloji paketi sunmaktadır, yani farklı bir model, farklı bir alan. Dolayısıyla ASFAT AŞ'nin kurulmasındaki temel maksat da bu açığı kapatmak, özellikle savunma sanayisi açısından bir bütün olarak baktığımızda bu alanla ilgili yapı taşlarından birisini daha tamamlamaktır. Bu anlamda ASFAT AŞ, geçmişi itibarıyla çok eskilere dayanmıyor ama bugün itibarıyla faaliyetlerine baktığımızda önemli sonuçların alındığı bir kurumumuz. Tabii ki statü olarak da bizim diğer KİT'lerden biraz daha farklı, hesapları burada denetime getiriliyor ama sonuç itibarıyla da ibradan ziyade takdire sunulan bir kurumumuz. Yapı olarak da biraz değişikliği var, bunun temel sebebi de stratejik bir kurum olması aynı zamanda.

Tabii ki burası denetim yapılan, teknik bir Komisyon; dolayısıyla bu tür stratejik kurumların hesapları, faaliyetleri, onların değerlendirilmesi ve bununla ilgili çalışmalar da KİT Komisyonuna geliyor, KİT Komisyonunda değerlendirmeleri yapılıyor. Elbette bir işletme olarak biz burada denetimini yaptığımız kurumların hesaplarının şeffaflığına bakıyoruz çünkü sonuç itibarıyla burada kamu kaynakları kullanılıyor, kamu kaynaklarının kullanıldığı işletmelerin de hesap verebilir olması gerekiyor, hesap vermesi gerekiyor. Burada da biz bu hesapları soruyoruz ama geçmişte -biraz önce burada da ifade edildi- belki yapılan bazı küçük yanlış ve hatalar nedeniyle bu kadar devasa büyük işleri yapacak ve ileride çok daha, bizim millî egemenliğimiz, bekamız, güvenliğimiz açısından özellikle yumuşak diplomaside de yumuşak güç olma konumunda, durumunda olan bir kurumu böyle ufak tefek birtakım şeylerle de eleştirilir ya da tartışılır duruma getirebiliriz. Bu konularda daha dikkatli olunmasının faydalı olacağını ve önümüzdeki dönemlerde çok daha güzel şeylerin konuşulacağına ben inanıyorum. Bu vesileyle biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Cumhuriyetçi Hareket Partisi olarak Millî Savunma Sanayii kuruluşlarının sadece üretken değil aynı zamanda şeffaf, denetlenebilir, uluslararası standartlara ve hukuka tam uyumlu bir şekilde yönetilmesi gerektiğini ifade ediyoruz; burada da zaten aksine bir durumun söz konusu olmadığı ortada.

Ben, tekrar bu vesileyle Sayın Genel Müdürü -çok önceden beri aynı üniversitede akademisyen olarak çalıştık, belirli projelerde çalıştık- tebrik ediyorum, hayırlı uğurlu olsun, çok başarılı ve kurumun tüm yöneticilerinin CV'lerine baktık, hakikaten bu işte ehil olan insanlar, başarılarının devamını diliyorum.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Karakaya.

Buyurun Sayın Özsoy.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Çok Kıymetli Bakan Yardımcım, Genel Müdürüm, kıymetli milletvekillerim; ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Yeni Türkiye Yüzyılı'nda, tam bağımsız, büyük Türkiye olmamız için öncelikle gerekli olan savunma sanayisinde biz yirmi yıl önce yüzde 20'de iken şu anda savunma sanayisinin yüzde 80'ini yerli ve millî olarak yapmamızda çok büyük etkisi olan tüm askerî fabrikalarımızın yöneticilerini tebrik ediyorum, kutluyorum.

Geçen hafta kısa bir Azerbaycan seyahatimiz oldu, Karabağ'da, özellikle belirtmek istiyorum, mayın temizleme makinesiyle ilgili Karabağlıların Türkiye Cumhuriyeti devletine ne kadar büyük bir minnet duyduklarını gözlerimizle gördük, teşekkürlerine şahit olduk; bunun için de bu makineyi yapan kardeşlerimi tebrik ediyorum.

Sadece son söz şunu söylemek istiyorum, biraz dersimize çalışarak gelmemiz lazım. Tank-Palet Fabrikası'nın tank üretmediğini, sadece palet ürettiğini basında, kamuoyunda herkes paylaşıyor ama biz bir türlü Tank-Palet Fabrikası'nın sadece palet ürettiğini herhâlde anlayamadık diye düşünüyorum.

Herkesi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Özsoy.

Evet, son konuşmacı olarak Sayın Temür, buyurun.

ALİ TEMÜR (Giresun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben öncelikle savunma sanayisinde Türkiye'de ve dünyada lider ülke olma noktasında ciddi çalışmalar olduğunu biliyorum, bu konuda emeği geçen tüm kardeşlerimi tebrik ediyorum. Özellikle, ASFAT yönetimini ve ekibini tebrik ediyorum, çalışmalarında başarılar diliyorum.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla üretimine başlanan Mekanik Mayın Temizleme Teçhizatı MEMATT anti personel mayınlarını etkisiz hâle getirebilecek şekilde ileri teknoloji kullanılarak tasarlanmıştır.

Yine, ASFAT tarafından gerçekleştirilen MEMATT Projesi yüz akıdır; bu sayede MAFAM, uluslararası sertifikasyon merkezi olma yetkinliğine kavuşmuş ve üretilen araçların sertifikasyon süreçlerinde dışa bağımlılık sona ermiştir. Bu konuda da ben ASFAT'ı tebrik ediyorum, ekibini tebrik ediyorum.

Yine, bunun gibi, MEMATT gibi ülkemizde ve dünyada beğeni kazanacak yeni projelerimiz var mıdır, çalışmalar var mıdır, bunu merak ediyorum.

Bir de, 2021 yılında toplam 1 milyar 179 milyon liralık iç ve dış satım yapmışız efendim yurt içinde ve ihracat yapmışız yaklaşık 1 milyar 179 milyonluk; bunun karşılığında 158 milyon kâr etmişiz, yaklaşık yüzde 13 civarında ciroya göre kâr etmişiz fakat 2022 yılında toplam 3 milyar ciro yaptığımız hâlde kârımız oransal anlamda düşüyor. Yani, 3 milyarlık satış yapmışız, 218 milyon kâr etmişiz, bir önceki yıla göre yüzde 13'ten yaklaşık yüzde 7'ye düşüyor. Bu yıl, 2022 yılında bir yatırım mı yaptık? Bu düşüşü neye bağlıyorsunuz? Bu, dikkatimi çekti, merak ettim, onu soruyorum ve çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Saygılar sunuyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Temür.

Böylece, geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Şimdi, sözü Sayın Genel Müdürümüze vermeden önce bazı hatırlatmalarda bulunmak istiyorum.

Sayın Genel Müdürüm, Sayın üyelerimizce sorulan sorulardan yazılı olarak yanıt verilmesini gerektiren konularla ilgili yanıtlarınızı tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi "web" sayfasında yayımlanmasından itibaren on beş gün içerisinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

Şimdi, sayın vekillerimizin, üyelerimizin sormuş olduğu soruları yanıtlamak üzere sözü size veriyorum; söz sizde, buyurun.

ASKERİ FABRİKA VE TERSANE İŞLETME ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA İLBAŞ - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerimiz; çok iyi dileklerde bulundunuz ve haklı olarak tabii ki birtakım sorular da soruldu, çok teşekkür ediyoruz.

Bizim çalışmalarımız hakikaten Türk milleti ve Türk devletinin geleceğini ve güvenliğini sağlama çabasıdır, bütün arkadaşlarımızla da bunun için gece gündüz çalışıyoruz.

Bu arada, Sayın Vekilimiz Profesör Mevlüt Karakaya Bey'le aynı üniversitede mesai arkadaşlığımız var, kendileri de ifade ettiler. Benim bugün 41'inci günüm efendim, Genel Müdür olarak atanalı 41'inci günüm, dolayısıyla liyakat konusu gündeme getirilmişti. Hakikaten bizim ASFAT'ta tamamen liyakat üzerine atama yapılıyor, biz de bu aşamalardan geçerek atandık. Öz geçmişimiz zaten sizlerin de önündedir efendim. Genel Müdürdən başlayarak diğer arkadaşlarımız da aynı şekilde, ASFAT'ın kendi içerisinde çok ciddi kriterler var, bu kriterler uygulanarak atamaları biz de bundan sonraki süreçte Yönetim Kurulu Başkanımız, Yönetim Kurulumuzla beraber yapıyoruz. O konuda hiç kimsenin tereddüdü olmasın. İş en iyi yapan, liyakatli çalışma arkadaşlarımızın en iyisini bularak bu projeleri hayata geçireceğiz.

Diğer taraftan, sadece şunu söylemek istiyorum sayın vekillerim: Tabii ki not aldık, bütün soruları not aldık, genel bazı cevaplarımız olacak ama arkasından bütün sorulara, Sayın Başkanım, biz aldığımız notlarla hazırlığımızı yaparak en tatmin edici şekilde, vekillerimizin de asla aklında bir şey kalmayacak cevapları hazırlayıp ulaştıracacağız. Sadece şunu söylemek istiyorum: Şurada yıllık ciroya baktığınızda da bunu görebilirsiniz yani şirketin nerelere doğru tırmandığını, nereye gittiğini görmek adına yine bir de burada projelere bakarak görebiliriz. Yani proje sayısında her yıl sürekli artış olduğunu, tamamlanan projelerde sürekli artış olduğunu söylemek gerekir. Parasal karşılığı da 4,2 milyar dolarlık bir projeden bahsediyoruz, tamamlananlar ve devam edenler.

Dolayısıyla bazı yıllarda bu projelerden kaynaklı gerek personel açısından gerekse projenin ödemesi olmadan yapılacak işleri açısından birtakım dengelerde bazı farklılıklar çıkabilir ama bunlar geçicidir, bunu da net bir şekilde görebiliyoruz. Kaldı ki şirketimiz -büyüklikle ilgili şunu söylemem gerekir- "Top100" dediğimiz, dünyadaki savunma şirketleri içerisinde ilk 100'e giren Türkiye'nin yüz akı bir şirket olmuştur. Bizim hedefimiz yeni yönetim olarak bunu daha da ileri götürmek, daha ileriye taşımaktır.

Diğer taraftan, açıklanan ihracat oranlarında da şirketimizin Türkiye'de ilk 3'e girdiğini kamuoyu bilmektedir ve deniz platformlarında Türkiye'de 1'inci olduğumuzu buradan ifade edebilirim.

Onun dışında, Yönetim Kurulu gibi, ödemelerde tamamen burada bizim herhangi bir tasarrufumuz ya da Yönetim Kurulumuzun herhangi bir tasarrufu yoktur efendim. Kanunda belirtilen ödeme miktarları çok da büyük olmamakla birlikte orada yapılmaktadır yani bizim orada herhangi bir müdahalemiz, inisiyatifimiz yoktur. Kanunda belirtilen miktarlar bizde yönetim kurullarına ödenmektedir.

Dolayısıyla diğer taraftan, yerlilik oranına baktığımızda, yine orada da çok ciddi artış olduğunu söylemek hepimize gurur verecektir yani özellikle savaş sistemlerinde tamamen yüzde 100'e çıktığımızı buradan duyurabiliyoruz, ona yakın bir millî... Diğer taraftan, tahrik sistemleri sebebiyle toplamda da yüzde 70'lerin üzerine çıktığımızı, bazı projelerde yüzde 80'lere çıktığımızı burada ifade edebilirim.

Dün Pakistan Millî Günü dolayısıyla davetli olarak Sayın Bakanımızla, Başkanımızla da katıldık. Orada Pakistanlıların, Pakistanlı dostlarımızın bize tebriklerini gördük çünkü onlara yaptığımız o proje hakikaten bizim açımızdan çok değerli, Türkiye açısından gurur verici bir projedir. Bunu da yine dışarıda yaptığımız projelerdeki bize olan tebriklerden de görebiliyoruz. Onun dışında...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Genel Müdürüm, yazılı olarak da verebilirsiniz.

ASKERİ FABRİKA VE TERSANE İŞLETME ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA İLBAŞ - Evet, efendim.

Diğer bütün soruları not aldık, yazılı olarak cevap vereceğiz, o kadar söyleyebilirim.

Diğer taraftan, şirketimiz 2024 yılında -efendim, sorulmuştu o da- 3,1 milyar TL dönem kârı yapmıştır.

Benim söyleyeceklerim bu kadar efendim.

Yazılı olarak cevaplarımızı vereceğiz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum.

Yeni görevinizde de başarılar diliyorum.

Hayırlı uğurlu olsun.

ASKERİ FABRİKA VE TERSANE İŞLETME ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA İLBAŞ - Çok teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Bakan Yardımcım, ilave etmek istediğiniz bir husus varsa sözü size vereceğim.

Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI MUSA HEYBET - Sayın Başkanım, ben bir konuşma metni hazırlamıştım ama "Zamanımız kısıtlı." dersiniz...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun, yapabilirsiniz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI MUSA HEYBET - Ama varsa vaktimiz bunu arz etmek isterim Sayın Komisyon.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI MUSA HEYBET - Sayın Başkanım, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, Sayıştay Başkanlığının ve kamu kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sermayesinin tamamı kamuya ait olan ASFAT, 1325 sayılı Askeri Okullar, Askeri Öğrenciler, Askeri Fabrikalar ve Bazı Düzenlemeler Hakkındaki Kanun'a 696 sayılı KHK'nın 29'uncu maddesiyle eklenen, 7079 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesiyle aynen kabul edilen ek madde 12 hükmüyle kurulmuştur. ASFAT'ın Genel Müdürümüzün söylediği gibi kuruluş amacı, askerî fabrikalar ve askerî tersanelerin imkân ve kabiliyetlerini kullanarak gerçek ve tüzel kişilerden sipariş almak veya bunların ihtiyaçları için teklif vermek, askerî fabrikalar ve tersanelerin gelişimini, modernizasyonunu sağlamak, tesisler inşa etmek ve diğer ticari faaliyetlerde bulunmaktır. ASFAT, kuruluş amacına uygun şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyaçlarını başta askerî fabrikalar ve tersanelerin imkân ve kabiliyetlerini kullanarak en hızlı ve en verimli şekilde karşılamaktadır. Sayın Vekilimiz "Bir gün gidelim, askerî fabrikalarımızı hep beraber gezelim." dediler. İnşallah, Sayın Başkanım, lütfederseniz, Komisyon üyelerimizle beraber.

Tabii, Türkiye'nin birçok alanda oldukça büyük gelişmeler katettiğini görüyoruz; adliye sarayları, yollar, köprüler, hava alanları. Askerî fabrikalarımızı da inşallah, ASFAT'tan elde edeceğimiz gelirlerle çağın gereklerine uygun ve dünya standartlarının da üzerinde fabrikalar hâlinde gelişim ve dönüşüm amacına uygun bir şekilde çalıştıracacağız ve buralara yatırım yapacağız. ASFAT'ın en büyük görevlerinden biri, buralarda da modernizasyon 1926'dan, 1940'lardan itibaren bu millete hizmet eden bu fabrikaları en güncel teknolojik seviyeye çıkarmaktır.

ASFAT bu çalışmaları yaparken dost ve müttefik ülke silahlı kuvvetlerine de çözüm ortağı yaklaşımıyla destek olmayı, ihracat yaparak ülke ekonomisine katkıda bulunmayı da hedeflemektedir. ASFAT geliştirdiği özgün iş modelleri sayesinde hem askerî fabrika ve tersanelerin imkân ve kabiliyetlerini kullanmakta hem de bu askerî fabrikalar ve tersanelere gelişim ve modernizasyonlarına yetenek kazanımı ve kapasite artırımını sağlayacak yatırımlar yapmaktadır.

Efendim, bir Konya modelimiz var, inşallah nasip olur görürüz, orada 20 fabrika civarında şu anda Konya ASELSAN'ın karşısında askerî fabrikalarımız inşa ediliyor. İnşallah, bunu, bütün Türkiye'deki diğer askerî imkânlarımızı kullanarak geliştireceğiz; çok önemli bir projedir, Millî Savunma Bakanlığı bunu Türkiye'ye yakından tanıtıcaktır.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Bakan Yardımcım, konuşma metniniz bize dağıtılan toplantı notlarında bulunmakta. Arzu ederseniz, özet geçerek konuşmanızı tamamlayabilirsiniz.

Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI MUSA HEYBET - Efendim, bu fabrikalarımızın hepsi -Konya, Ankara, Eskişehir- en güncel şekilde ve yeni fabrikalar inşa ederek ASFAT'ın kazandığı paralarla, bunu önemle vurguluyoruz yani genel bütçeye ek bir külfet getirmedi.

Diğer taraftan, yurt dışında yine faaliyetlerimiz devam etmektedir. Yurt dışındaki yatırımları kapsamında ASFAT Pakistan Consulting Limited Şirketinde yüzde 100 bağlı ortaklığı, Kazakistan şirketinde yüzde 47,62; YDA Kazakistan şirketinde yüzde 40 iştiraki bulunmaktadır.

Değerli Başkan, kıymetli üyeler; ASFAT'ın başlıca faaliyetleri Türkiye Cumhuriyeti savunma sanayi sektörünün tek kalemde gerçekleştirdiği en büyük devimiz savunma sanayi ihracat projesi olan PN MİLGEM Projesi'dir. Bunu Genel Müdürümüz uzun uzadıya anlattı, tekrar etmek istemiyorum. Diğer taraftan, Deniz Kuvvetleri Komutanlığının ihtiyacı olan 2 adet açık deniz karakol gemisi yüzde 75 gibi yüksek bir yerlilik oranıyla tamamlanmıştır ve 2025 yılı içerisinde de Deniz Kuvvetlerimizin envanterine girmesi planlıdır. Yine, 2020'de Deniz Kuvvetlerimizin hizmetine sunulan 10 bin ton kapasiteli yüzer havuz projesiyle Haziran 2023'te Türk donanmasının denizaltı inşa ve bakım onarım altyapısıyla kabiliyetlerini geliştirmek amacıyla teslim edilen bu denizaltı yüzer havuz projesi Silahlı Kuvvetlerimizin envanterinin yerleşmesine önemli katkı sağlayan diğer projeler arasındadır.

Jandarma Genel Komutanlığına 10 adet, Emniyet Genel Müdürlüğüne 1 adet Asayiş ve Emniyet Botu (ASBOT) teslim edilmiştir. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Denizcilik Genel Müdürlüğüne 8 adet ASBOT teslimatı tamamlanmıştır. 4 adet ASBOT Projesi devam etmektedir. Yine, 2 adet 16 metre kompozit teknenin görüşmeleri devam etmektedir. Ayrıca, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlı Türkiye Çevre Ajansına 4 adet ASBOT, 4 adet yüzey temizleme teknesi tedarikine ilişkin süreç sözleşme aşamasındadır.

Ülkemizin savunmasında kritik öneme sahip olacak, yerli ve millî ilk TF-2000 Hava Savunma Harbi Muhribi Projesi'nin inşa sürecine ASFAT ana yükleniciliğinde başlanması planlanmaktadır. Efendim, bu da yeni bir projemizdir. SSB ile aramızda bir sözleşme imzalanmıştır, bu da aktif hâle gelmiş yeni bir sözleşmedir.

Türk Silahlı Kuvvetlerimizde ihtiyacı olan MEMATT'larımızdan bahsettik. Yine, Özel Mayın Arama Temizleme Timleri, 2 adet, Jandarma Genel Komutanlığımıza teslim edilmiştir.

T-155 K/M Yeni Nesil Fırtına Obüsü Güç Grubu Tedariki Projesi kapsamında Prototip Güç Grubunun Şubat 2023 tarihi itibarıyla tüm testleri başarıyla tamamlanarak askerî fabrikalarımıza teslim edilmiştir.

Gambiya Savunma Bakanlığıyla imzalanan anlaşma kapsamında 17 adet Taktik Tekerlekli Zırhlı Araç ASFAT tarafından Aralık 2024 ilk haftasında Gambiya Savunma Bakanlığına teslim edilmiştir.

Yine, T-155 Modern Çekili (Panter) Obüsü Modernizasyonu Projesi kapsamında 40 adet Taktik Tekerlekli Araç Entegre Silah Sistemi'nin ordumuza teslim edilmesi planlanmakta olup prototipinin kalifikasyon test süreçlerinin tamamlanmasını takiben pilot ve seri üretim kafilelerinin üretimine başlanması planlanmaktadır.

TÜBİTAK SAGE iş birliğiyle üretilen bin adet Hassas Güdüm Kiti'nin Hava Kuvvetleri Komutanlığına teslimatı başarıyla tamamlanmıştır.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Bakan Yardımcım, toparlayalım.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI MUSA HEYBET - Evet, Başkanım.

Şimdi, Sayın Vekilimiz Mevlüt Bey'in de söylediği gibi, ASFAT'ın değişik hukuki ve özel sektör iş birliğiyle, tamamen yerli ve millî imkânlar kullanılarak kendine özgü bir çalışma ve idari sistemi vardır efendim. Nitekim de bugün de burada Sayıştay denetimine de tabiyiz ve bunun için burada bulunmaktayız.

Yani konuşacak şeylerimiz vardı ama Başkanım, zamanınızı çok almıyoruz. Şahsınızda tüm Komisyon üyelerimizi ASFAT Yönetim Kurulu Başkanı olarak ASFAT adına saygıyla selamlıyorum efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Askeri Fabrika Ve Tersane İşletme Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 hesap dönemlere ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup genel görüşmeye sunacağım.

Önce 2021 yılı sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Askeri Fabrika ve Tersane İşletme Anonim Şirketinin 14/2/2022 tarihindeki Genel Kurulunda kabul edilen 2021 yılı bilançosu ve 70.415.970,08 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - 2021 yılı sonuç bölümü genel görüşmeye sunulmuştur.

Şimdi 2022 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Askeri Fabrika ve Tersane İşletme Anonim Şirketinin 28/4/2023 tarihinde Genel Kurulunda kabul edilen 2022 yılı bilançosu ve 119.884.101,57 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - 2022 yılı sonuç bölümü genel görüşmeye sunulmuştur.

Askeri Fabrika ve Tersane İşletme Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yıllarına ait üst Komisyon toplantısı tamamlanmıştır; tüm katılımcılara teşekkür ederim.

Değerli Komisyon üyeleri, çalışmalarımıza 17 Nisan 2025 Perşembe günü saat on birde, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü ile Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Taşımacılık İşletme AŞ'nin, Teknik Mühendislik ve Müşavirlik AŞ'nin ve Türkiye Raylı Sistem Araçları AŞ'nin 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam edeceğiz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Hayırlı akşamlar diliyorum.

Kapanma Saati: 19.40